

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 581

Wydanie P

Poznań, środa dnia 18 grudnia 1935

Rok 30

Poznań, 17 grudnia.

Nic się nie zmieniło

W zwiezłych komunikatach urzędowych Londynu i Berlina, bardzo suchych i mało mównych, zamknięto treść rozmów sobotnich podczas wizyty angielskiego ambasadora w Berlinie, p. Phippsa, u kanclerza Hitlera.

Ze względu na ogólną sytuację międzynarodową, w dalszym ciągu mocno zachmurzona, przywiązywano w Anglii i we Francji do sobotniej wizyty ambasadora angielskiego u kanclerza Rzeszy pewne nadzieje, spodziewając się zgody Trzeciej Rzeszy na podjęcie dyskusji nad sprawą ograniczenia zbrojeń w Europie oraz wszczęcia przygotowań do zawarcia francusko - angielskiego Locarna powietrznego. Tematy te były już w części przedmiotem wymiany zdań między berlińskim ambasadorem francuskim, p. François Poncetem i Hitlerem przed kilku tygodniami. Rozmowa ta nie posunęła jednak podówczas sprawy naprzód. Auswärtiges Amt nie udało się nakłonić do porzucenia swej nad wyraz wygodnej roli obserwatora wypadków politycznych na kontynentach europejskim i afrykańskim.

Wiadomo już teraz z londyńskich echem prasowych, że ten sam los przypadł sobotnim usiłowaniom dyplomacji angielskiej Hitler, który rozmowę z angielskim ambasadorem odbywał w obecności min. v. Neuratha, wyraził gotowość do ewentualnych rokowań w sprawie rozbrojeń, których celowość widziałby jednak dopiero po ułożeniu się konfliktu włosko-abisyńskiego. Ewentualne ograniczenia dozbrojenia niemieckiego byłyby jednak możliwe tylko w tym stopniu, w jakim zgodzą się to uczynić również inne państwa. Co się zaś tyczy zawarcia zachodnio-europejskiego paktu powietrznego, określanego mianem Locarna powietrznego, i obejmującego Anglię, Francję i Niemcy, to, według informacji londyńskich „Sunday Timesów”, Niemcy byłyby skłonne pakt taki zawrzeć, odrzucając jednak łączenie jego zawarcia z jakimkolwiek zobowiązaniem na wschodzie europejskim.

Praktycznie więc rozmowy berlińskie nie wnoszą nic nowego. Również w odniesieniu do Polski.

Nas oczywiście interesuje przede wszystkim ta część doniesień londyńskich, w których mowa o niemieckiej gotowości przystąpienia do zawarcia zachodnio - europejskiego paktu powietrznego, lecz pod warunkiem, że nie wypłyną z niego dla Niemiec żadne zobowiązania, krępujące ich swobodę na europejskim wschodzie.

Potwierdza się zatem poraż niewiadomo już który słuszność twierdzeń i nawoływań obozu narodowego, że Rzesza hitlerowska nie różni się w niczym — jeśli chodzi o jej politykę w stosunku do Polski — od Rzeszy z czasów Stresemanna i paktu lokarneńskiego. Tak, jak niemiecka republika wejmar-

Zabiegi pokojowe z przeszkodami

Przed dzisiejszym wystąpieniem Laval'a w izbie deputowanych — Porozumienie z Herriotem? — Trudności rządu Baldwin'a — Rozmowa amb. Grandiego w Londynie

Paryż. (PAT). Wedle Agencji Havasa dzisiejsze wystąpienie Laval'a będzie poświęcone omówieniu francusko-brytyjskiego projektu pokojowego. Premier przedstawi treść rozmów, jakie odbył w Paryżu. Wyjaśni dalej znaczenie inicjatywy, której jedynym celem jest doprowadzenie do pokoju w Afryce i podkreśli całkowite wzajemne zaufanie, które cechowało jego rozmowy z min. Hoare w Paryżu i z min. Edenem w Genewie. Potwierdzi to w specjalny sposób współpracę francusko-brytyjską.

Dalej Laval przypomniał, iż Francja i Anglia były upoważnione przez komitet koordynacyjny do poszukiwania możliwości rozwiązania, kładącego kres krokom wojennym w Afryce, poczem powtórzył swe ostatnie oświadczenie, złożone przed komitetem 18 w Genewie, w którym stwierdził, iż oba rządy zakończyły swe zadanie. Obecnie Liga Narodów musi wypowiedzieć się w sprawie tych projektów i poprowadzić rokowania z wojującymi stronami.

Według informacji kół parlamentarnych dzisiejsza dyskusja po przemówieniu Laval'a, będzie miała ograniczony charakter ze względu na przypisany sposób obrad budżetowych. Premierowi może odpowiedzieć tylko jeden mówca. Zapisany jest pos. Guernut. Oświadczył on jednak, iż odstępuje swe prawo pos. Cotowi.

W kołach lewicowych grupy radykalnej, jak również wśród socjalistów i komunistów, rozważają sposoby podkreślenia niezadowolenia z polityki Laval'a. Ponieważ jednak nie doszło do porozumienia, przeto należy się spodziewać, iż Blum w imieniu socjalistów, oraz pos. Cot w imieniu frakcji lewicowej partii radykalnej, zażądata od izby deputowanych wyznaczenia dnia, celem przedyskutowania interpelacji, jakie złożą w sprawie propozycji francusko-brytyjskich.

Londyn. (Tel. wł.). Paryski korespondent „Daily Telegraph” twierdzi, że pomiędzy Lavalem i Herriotem doszło przed tygodniem do następującego porozumienia: jeżeli Mussolini lub Negus odrzucą paryskie propozycje, sankcje zostaną utrzymane w mocy. Nad sprawą zakazu wywozu olejów do Włoch obradować będzie rząd na specjalnym posiedzeniu.

Londyn. (Tel. wł.). Dzisiejsza prasa poranna zajmuje się szczegółowo nadzwyczajnym posiedzeniem rady

ska nie zgodziła się na dobrowolne uznanie granic zachodnich Polski, mimo, że uczyniła to w stosunku do Francji i Belgii w układzie lokarneńskim, podobnie dotąd nie uczyniła tego hitlerowska Trzecia Rzesza.

Nie zdołała tego osiągnąć polityka ulicy Wierzbowej z min. Beckiem na czele. Zawarto polsko - niemiecką umowę o nieużywaniu przemocy w stosunkach sąsiedzkich w dniu 26 stycznia 1934 r.; istotną, jak dotąd, korzyść odniosła z niej Trzecia Rzesza, która przez umiejętną grę dyplomatyczną wyzyskała zbliżenie z Polską do wyłamania się z pierścienia izolacji politycznej w Europie. Z 10-letniego paktu nieagresji niemiecko - polskiej upływają już 2 lata. Pozostaje jeszcze osiem-

ministrów, które rozpoczęło się o godz. 10. Omawia się też obszernie środową sesję Rady Ligi.

Partja Pracy na czwartkowym posiedzeniu parlamentu nie wniosła o votum nieufności, aby umożliwić posłom konserwatywnym krytykę projektu paryskiego, bez równoczesnego potępienia własnego rządu.

„Morning Post” wyraża przekonanie, że na dzisiejszym posiedzeniu gabinetu ustalą się nową politykę w sporze włosko-abisyńskim, która wyrazi się w zmianie stanowiska Wielkiej Brytanii w stosunku do Ligi Narodów.

Paryż. (PAT). Korespondent londyński „Echo de Paris” donosi, że amb. Grandi w rozmowie z Vansittartem miał oświadczyć, iż Włochy będą domagały się rozszerzenia strefy kolonizacyjnej do granicy Sudanu.

Ponadto odnoszą się niechętnie do projektu ustąpienia Abisynji portu Assab i wołałyby zapewnić dostęp do morza na wybrzeżu erytrejskim w pobliżu Assab. Mussolini ma rzekomo również domagać się przyznania Włochom praw budowy kolei, łączącej Erytreę z włoskim Somali, jak to było przewidziane w układzie z 1906 i 1925 r.

„Ludzie dla prawa, a nie prawo dla ludzi”

Taka zasada obowiązuje w Trzeciej Rzeszy — Znamienisty list Ribbentropa do angielskiego polityka

Berlin. (PAT). Niem. Biuro Inf. donosi, że niedawno za pośrednictwem polityka angielskiego lorda Allen of Hurtwooda złożono kanclerzowi Hitlerowi podanie o zwolnienie z obozu koncentracyjnego adwokata - komunisty Hansa Littena, znajdującego się pod zarzutem działalności antypaństwowej. Do podania dołączono pewne uwagi o obchodzeniu się z Littenem i o niemieckim systemie karnym wobec.

Ponieważ stwierdzono, że w Anglii panuje dotychczas błędne pojęcie o niemieckim systemie karnym, przeto amb. von Ribbentrop wystosował dłuższy list do lorda Allen of Hurtwooda, w którym donosi, że po skrupulatnym zbadaniu sprawy Littena nie może zwrócić się do kanclerza z wnioskiem o zwolnienie z obozu koncentracyjnego. Litten, zdaniem Ribbentropa, był jednym z duchowych przywódców komunizmu. Jest on jakoby traktowany bardzo dobrze i korzysta nawet z

pewnych ulg. „System karny niemiecki usuwa za kraty niepoprawnych wrogów ludzkości — pisze von Ribbentrop — jest zbyteczny dla tego milionowego narodu, bo ludzie są dla prawa, a nie prawo dla ludzi.”

Von Ribbentrop zwraca dalej uwagę, że zwolniony z więzienia Dymitrow jest obecnie sekretarzem generalnym Kominternu, który prowadzi akcję na rzecz rewolucji wszechświatowej i czerwonego imperializmu. Komunizm m. in. dąży do rozbioru imperjum Wielkiej Brytanii.

Von Ribbentrop przypomniał, że w swoim czasie jeden z działaczy angielskich zwracał mu uwagę, iż zwolnienie Dymitrowa wywrze bardzo dobre wrażenie w Anglii i przyczyni się do usunięcia różnych przeszkód na drodze do porozumienia. Ten pogląd wydawał się i wydaje się Ribbentropowi błędny i nieuzasadniony.

Polska wobec zatargu w Afryce

Paryż. (PAT). Warszawski korespondent „Petit Parisien” w depeszy na temat obecnych nastrojów polskich kół decydujących pisze, że rząd polski odnosi się niewątpliwie wrogo do wszelkich prób wielkich mocarstw, zmierzających do zastąpienia zbioro-

wej akcji Ligi Narodów przez indywidualną.

Poza tem Polska, której sympatje dla Włoch są dobrze znane, pragnie, by propozycje paryskie doprowadziły do trwałego i zadawalającego uregulowania zatargu.

Warszawa. (Tel. wł. W Londynie obiegają pogłoski, że w razie zmiany Edena i Hoare'a na stanowiskach ministerjalnych doszedłby do władzy sir Austen Chamberlain jako szczerzy zwolennik Ligi Narodów. Przypuszczają, że Rada Ligi zajmie się sprawą abisyńską dopiero w piątek po przeprowadzeniu dyskusji w angielskiej izbie gmin.

„Frankfurter Zeitung” — jak donoszą z Berlina do pism stołecznych — utrzymuje, że Polska jest zaniepokojona obecnym położeniem i rozczarowana taktyką Anglii i Francji. Spozstrzegła bowiem, że użyto instytucji genewskiej jako parawanu, za którym prowadzą się rokowania pomiędzy mocarstwami. Kto wie, czy min. Beck nie będzie czynił prób włączenia Polski do dalszych układów, a tem samem skłoni do zmiany metod polityki angielskiej i francuskiej. (w)

Oczy Niemiec zwrócone na Gdańsk

Zapowiedzi Baldura v. Schirach podczas manifestacyjnego zebrania — Wielkich rozmiarów akcja propagandowa w 1936 roku

Gdańsk. (Tel. wł.) Ostatniem w bieżącym roku zebraniem narodowych socjalistów w Gdańsku była niedzielna manifestacja w hali targowej z udziałem Baldura v. Schirach, przywódcy młodzieży hitlerowskiej Rzeszy.

Na wstępie „Gauleiter“ Forster starał się usprawiedliwić odwołanie przyjazdu przywódcy Niemców frankońskich, Streichera. Forster zapowiedział, że mimo protestu, jaki przeciw temu przyjazdowi Streichera złożyli w senacie Żydzi, przybędzie on do Gdańska zaraz na początku przyszłego roku.

Ponadto zwłaszcza w lutym, w marcu i w kwietniu przybędzie do Gdańska szereg najwybitniejszych przywódców ruchu hitlerowskiego.

Główny mówca Baldur v. Schirach zapowiedział, że wszyscy przywódcy młodzieży hitlerowskiej stawiają się w roku następnym w Gdańsku, aby dokładnie zapoznać się ze sprawami wolnego miasta i aby je następnie spopularyzować we wszystkich zakątkach Rzeszy. Schirach oświadczył ponadto, że t. zw. „Reichsjugendwettkampf“ odbędzie się w roku następnym w Gdańsku.

„Przy tej sposobności — mówił on dalej — wszystkie niemieckie rozgłoszenia będą nastawione na Gdańsk, podobnie, jak w ubiegłym roku nastawily się na Zagłębie Saary. Tu urządzi się kurs szkolenia przywódców młodzieży.

Wobec klęski posuchy

Warszawa. (PAT) Odbłyło się pod przewodnictwem wicepremiera Kwiatkowskiego posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów, na którym dyr. Martin złożył sprawozdanie z prac międzyministerjalnej komisji i powziął szereg uchwał w związku z wynikami prac tej komisji.

Następnie komitet uchwalil wniosek, dotyczący pomocy dla gospodarstw, dotkniętych klęską posuchy w województwie poznańskim. Uchwała ta wprowadza szereg dalszych ulg dla gospodarstw rolniczych, m. in. upoważnia do odraczania bądź umarzania w części lub w całości udzielonych dotychczas pożyczek w zbożu i paszy, stosowania ulg podatkowych, w spłacie zaległości w ubezpieczeniu społecznem itp.

W dalszym ciągu komitet przedyskutował i uchwalil zasady udzielania pożyczek i pomocy funkcjonariuszom państwowym, oraz zasady łączenia wynagrodzeń, pobieranych przez urzędników.

Wiadomości

Uwięziony ks. prałat Bannasch zachorował w więzieniu w Moabicie. Stan jego nerwów budzi obawy. Biskup berliński, ks. Preysing, odwiedził prałata w więzieniu.

Przysięgli, którzy od miesiąca już zasiadają w procesie Stawiskiego, wnieśli przed kilkoma dniami do min. sprawiedliwości podanie w sprawie podwyżki diet, które wynoszą 12 i pół franka dziennie. Minister postanowił przychylić się do życzenia i podwyższył wyjątkowo diety do sumy 50 franków.

W Brukseli na podstawie rozporządzenia królewskiego doręczono nakaz opuszczenia granic Belgji czterem skazanym w procesie o akcję antypaństwową Niemcom z Malmedy braciom Józefowi, Piotrowi i Henrykowi Dehottay oraz Pawłowi Foksinowski. Zostali oni w październiku br. przez sąd apelacyjny w Leodjum pozbawieni obywatelstwa belgijskiego.

Ambasador Rzeszy w Nankinie, Trautmann, wygłosił na zaproszenie Kuomintangu, odczyt przez radio o uniwersytetach niemieckich, przyczem podkreślił znaczenie ideowe kierunku, w jakim prowadzona jest nauka i badania naukowe w wyższych uczelniach trzeciej Rzeszy.

Ag. Havasa donosi z Moskwy, że kapitan statku-cysterny „Sowiet“ spotkał na morzu Kaspijskim szalupę z członkami załogi innego statku, który uległ rozbiciu. Z nieznanych dotychczas powodów kapitan pozostawił ich własnemu losowi. W parę godzin potem szalupa wywróciła się, przyczem 4 rozbiteków zatonoło.

Na Kubie policja uwolniła z rak bandytów milionera Castano i aresztowała parę uczestników porwania.

Wy w Gdańsku macie obowiązek wytrwać w niezachwianej wierze przy „Führerze“ aż tu nadejdzie upragniony dzień oswobodzenia.

Akcja propagandowa zatem, którą

planują hitlerowcy, będzie dążyła do tego, aby całe Niemcy zajmowały się sprawami gdańskimi, zapoznawały się z niemi gruntownie i wzmacniały hitlerowski front w wolnym mieście. (P)

Cisza przed burzą w Abisynji

London. (Tel. wł.) Według doniesień z Adis Abeby cesarz Abisynji czyni ostatnie przygotowania do wyruszenia na front północny, ponieważ jego zdaniem możliwości pokojowego rozwiązania sporu są minimalne, a propozycje paryskie wykluczają wszel-

kie rokowania.

Na obu frontach panuje narazie spokój. Uzbrojenie wojsk abisyńskich postępuje szybko naprzód, gdyż codzień nadchodzą specjalne przesyłki broni. Oddziały sanitarne wysyła się spiesznymi karawanami na front.

Aresztowanie b. starosty

Protector Związku Strzeleckiego i innych organizacji „sanacyjnych“

Bydgoszcz. (Tel. wł.) Jak donosi jedno z pism tutejszych, aresztowany został w tych dniach w gmachu sądowym z nakazu sędziego śledczego okr. Śmierchalskiego b. starosta pow. szubińskiego p. Kamil Schmidt, który, będąc na emeryturze, mieszka ostatnio w Bydgoszczy.

Aresztowany b. starosta stoi pod zarzutem dokonania sprzeniewierzenia w związku ze sprawowaniem obowiązków sekwestratorstwa pewnej nieruchomości przy ul. Bocianowo. Sprzeniewierzenia wynoszą kilka tysięcy złotych.

Dochodzenia celem ustalenia wysokości sprzeniewierzonej sumy są w toku.

Aresztowany p. starosta Schmidt był gorliwym protektorem „Związku Strzeleckiego“ i całego szeregu innych organizacji „sanacyjnych“ na terenie powiatu szubińskiego.

Aresztowanie b. starosty Schmidta wywołało niewątpliwie wielkie wrażenie w Szubinie i okolicy oraz w kołach, które bliżej znały aresztowanego.

Już to „sanacja“ nie miała i nie ma szcześnie do swych wybitnych „działaczy“.

Zbiórka złotych obrączek

Rzym. (PAT) Zbiórka obrączek ślubnych na rzecz skarbu państwa odbędzie się dnia 18 grudnia. Szczególnie uroczysty charakter nosić będzie ona w Rzymie.

Przed t. zw. „ohtarzem ojczyzny“, gdzie złożone są prochy Nieznanego żołnierza, nastąpi uroczysty akt błogosławienia obrączek stalowych, noszących napis: „Złoto dla ojczyzny, 18 grudnia — 14 rok ery faszystowskiej“.

Przy akcie błogosławieństwa obecna będzie królowa. Młode faszystki staną dokoła grobu Nieznanego Żoł-

nierza ze skrzyniami obrączek stalowych, które pobogostawi arcyb. Bartolomasi w obecności wyższych przedstawicieli partii i władz faszystowskich oraz matek i wdów po poległych w wojnie światowej.

Przy grobie Nieznanego Żołnierza ustawione będą trzy skrzynie, w których złożone zostaną złote obrączki. Ofiarodawcy złotych obrączek otrzymają następnie obrączki stalowe z rąk kobiet faszystowskich. Pierwsza złoży swą obrączkę królowa Helena.

Zwolnieni z Berezzy

Warszawa. (Tel. wł.) Z Berezzy zwolniono Stanisława Kobylńskiego, działacza Stronnictwa Narodowego w miasteczku Sokoły. Przewieziono go do więzienia w Łomży.

Opuścił Berezę Jan Roszkowski, b. żołnierz Legji Cudzoziemskiej, następnie oficer armji Hallera, sekretarz zarządu powiatowego Stron. Narod. w Mińsku Mazow. Roszkowski przebywał w Berezie od 16 czerwca br.

Prócz tego zwolniono działacza Stron. Narod. z Białegostoku, Stanisława Bzurę, który jest chory na serce. (w)

Zażydzenie aplikantury

Warszawa. (Tel. wł.) Na zebraniu Zrzeszenia Aplikantów Adwokackich (pisałimsky pokrótce o tem zebraniu w wydaniu porannem — red.), na 350 osób, biorących udział na początku zebrania pozostało w momencie głosowania na sali 150 członków.

Na 16 mandatów 15 uzyskała lista bloku żydowsko-demokratycznego, a tylko jeden przypadek przedstawicieli narodowemu apl. Lyżwińskiemu, który otrzymał 43 głosy, czyli najmniejszą ilość głosów z pośród wszystkich wybranych. (w)

Płk. Ulrych w min. oświaty?

Warszawa. (Tel. wł.) Krążą pogłoski, że na stanowisko wiceministra oświaty ma być powołany płk. Ulrych b. dowódca 36 pułku legji akademickiej i b. kierownik P. W. i W. F. Płk. Ulrych miałby obecnie objąć stanowisko wiceministra oświaty na miejsce prof. Chylińskiego, który wrócił ma na uniwersytet lwowski.

ŚWINIE: (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żywej wagi:	94— 98
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg. żywej wagi:	88— 92
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi:	80— 86
Mięsiste świnie ponad 80 kg. żywej wagi	74— 78
Maciory i późne kastraty	74— 84

Przebieg targu spokojny.
Przebieg tagu na świnie ożywoiny z powodu małego spędu.
Targ przypadający na wtorek, dnia 24. 12. 1935 nie odbędzie się.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 17. 12. 1935 r.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była mocniejsza.
Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. 63,—, za 4% premj. dol. 51% oraz za 3% poz. bud. 39%.
Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 4½% dol. listy zast. 38,—, za 4¼% złotowe listy zast. również 38,— oraz za 4% listy zast. konwert. 36½, natomiast 4½% listy zastaw. złote w złocie obracano po 39,—.
Z akcji bankowych płacono za Bank Polski 96,—.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.
Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.
Papiery procentowe
5% państw. poz. konwers. 63,— P.
4% poz. premj. dol., serja III 51,75 P.
3% poz. budowl., serja I 39,25 P.
4½% dolar. listy zastawne s. K. z r. 1933 Pozn. Ziem. Kred. 38,— P.
4¼% listy zast. złote w złocie przestemplowane Pozn. Ziem. Kred. (dawn. 4½% dol. listy zast. w złocie = 8,90 za 1 dol. 39,— +
4½% złotowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 Pozn. Ziem. Kred. 38,— P.
4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 36,50 P.
Akcje bankowe i przemysłowe
Bank Polski 96,—P.
Tendencja mocniejsza.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 17. 12. 1935 r.
Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

STANDARTY:

1) żyto	715 g/l.
2) pszenica	756 g/l.
3) owies	420 g/l.

Ceny orientacyjne:

Żyto (Usposob. spokojne)	11,75— 12,00
Pszenica (Uspos. spokojne)	16,00— 16,25
Jęczmień browarowy	14,25— 15,25
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 700—725 g/l.	13,75— 14,25
Jęczmień 670—680 g/l.	13,25— 13,50
Usposobienie spokojne.	
Owies (Usposob. spokojne)	13,75— 14,25
Mak a	
żytnia wyciąg. 0-30% wł. w.	18,50— 18,75
żytnia gat. I 0-45% wł. w.	18,00— 18,50
żytnia gat. I 0-55% wł. w.	17,25— 18,00
żytnia gat. II 45-55% wł. w.	14,00— 15,00
Usposobienie spokojne.	
pszena gat. IA 0-20% wł. w.	27,75— 29,50
pszena kat. IB 0-45% wł. w.	27,00— 27,50
pszena gat. IC 0-55% wł. w.	26,00— 26,50
pszena gat. ID 0-60% wł. w.	25,50— 26,00
pszena gat. IE 0-65% wł. w.	24,50— 25,00
pszen. gat. IIA 20-55% wł. w.	24,00— 24,50
pszen. gat. IIB 20-65% wł. w.	23,50— 24,00
pszen. gat. IID 45-65% wł. w.	21,00— 21,50
pszen. gat. IIF 55-65% wł. w.	19,00— 19,50
pszen. gat. IIG 60-65% wł. w.	17,50— 18,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie stand.	9,25— 9,75
Otręby pszen. grube stand.	10,25— 10,75
Otręby pszenne średnie st.	9,25— 10,00
Otręby jęczmienne	9,75— 11,00
Rzepak zimowy	41,00— 42,00
Rzepak zimowy	40,00— 41,00
Siemię lniane	36,00— 36,00
Gorzycza	34,00— 36,00
Groch Viktorja	25,00— 30,00
Groch Folgera	22,00— 24,00
Łubin niebieski	9,50— 10,00
Łubin żółty	11,00— 11,50
Mak niebieski	62,00— 64,00
Koniczyna czerw. surowa	90,00— 100,00
Konicz. czerw. 95-97% czyst.	120,00— 130,00
Koniczyna biała	75,00— 95,00
Koniczyna szwedzka	160,00— 175,00
Ziemiaki jadalne	3,75— 4,50
Ziemiaki fabr. za kilo %	20
Makuch lnian. w taflach	16,50— 16,75
Makuch rzepakowy w tafl.	13,50— 13,75
Makuch słon. w tafl. 42/43%	19,00— 19,50
Srut Soja	21,00— 22,00
Słoma pszena luzem	2,50— 2,75
„ pszena prasowana	3,00— 3,25
„ żytnia luzem	2,75— 3,00
„ żytnia prasowana	3,25— 3,50
„ owsiana luzem	2,75— 3,00
„ owsiana prasowana	3,25— 3,50
„ jęczmienna luzem	2,50— 2,75
„ jęczmienna prasow.	3,00— 3,25
Siano zwykle luzem	5,75— 6,25
„ zwykle prasowane	6,25— 6,75
„ nadnoteckie luzem	6,50— 7,00
„ nadnoteckie pras.	7,50— 8,00
Ogólne usposobienie spokojne.	
Ogólny obrót: 4429,9 tonn, w tem żyta 1420 tonn, pszenicy 720 tonn, jęczmienia 860 tonn, owsa 135 tonn.	

Likwidacja „majoratów”

Ostatnie dni przyniosły zmiany na stanowiskach szefów biur personalnych w niektórych ministerstwach. Krają pogłoski, że jest to dopiero początek i że zmiana kierownictwa tych ważnych komórek administracji państwowej przybierze charakter głębiej sięgającej reformy.

Kierownictwo to spoczywało dotychczas niemal wyłącznie w ręku oficerów służby specjalnej, przydzielonych do poszczególnych ministerstw. Ponieważ tak się składało, że większość przechodziła z wojska do służby cywilnej w randze majorów, przeto nazwano żartobliwie ich biura — „majoratami”.

Jaki był kierunek polityki personalnej w tych biurach, — co decydowało o przyjęciu do służby, przeniesieniu, awansie, przejściu na emeryturę urzędnika, — tego pisać nie trzeba. Warto natomiast zastanowić się nieco nad skutkami tego systemu.

Są one pod wielu względami ujemne. Obsadzanie stanowisk urzędowych wyłącznie t. zw. „swoimi ludźmi” spowodowało przeciążenie budżetu wydatkami personalnymi, wzrost ilości zarówno czynnych urzędników, jak i emerytów.

Wzrostowi temu nie odpowiadało wcale zjawisko, zwane usprawnieniem administracji. Wprost przeciwnie — zwolnienie wielu wybitnych fachowców w różnych dziedzinach z pobudek politycznych i kierowanie się w obsadzaniu wyższych stanowisk w administracji państwowej przede wszystkim, jeśli nie wyłącznie, względami politycznymi, przynieść musiało w ogólnym rezultacie obniżenie sprawności urzędów.

O wiele większą jeszcze szkodą, wyrażoną przez dotychczasowy system polityki personalnej, jest pogorszenie stosunku społeczeństwa do urzędów i urzędników. Stosunek ten zawsze układał się równoległe do fachowości urzędników i ich bezstronności w stosunku do prywatnych obywateli. Dzisiaj, kiedy agendy państwa tak ogromnie się rozrosły, kiedy władza rządowa wkracza nie tylko w gospodarcze i społeczne, ale nawet w prywatne życie obywateli, kiedy pozycja urzędnika, jako ogniwa, łączącego społeczeństwo z państwem, staje się coraz trudniejsza, — znakomita znajomość obowiązków urzędowych z jednej, a całkowita bezstronność w traktowaniu obywateli z drugiej strony są koniecznymi warunkami tak pożądanego dla państwa zaufania społeczeństwa do organów państwowych.

Niemniej ważna jest wewnętrzna strona moralna polityki personalnej. Oparcie jej nie na obiektywnych, łatwych do ustalenia i kontrolowania kryteriach fachowości, sumiennosci, pracowitości, ale na subiektywnych ocenach politycznych, prowadzi nieuchronnie do tak ujemnych zjawisk, jak: obtuda, służalstwo, donosicielstwo. Przy ułomności natury ludzkiej zjawiska te zdarzają się zawsze i wszędzie, ale rozrastają się one do potwornych rozmiarów tam, gdzie sprzyja im przyrównany system kwalifikowania i doboru ludzi na urzędowe stanowiska.

Nie wiemy narazie, czy przeprowadzane obecnie i zapowiadane zmiany

oznaczać chęć zerwania z dotychczasowym systemem, czy mają za cel tylko zastąpienie pewnej kategorii osób przez inną. Społeczeństwo wolałoby, aby ten cel był szerszy, aby nastąpiła zupełna likwidacja „majoratów”, które — przy wszystkich wyżej wyluszczonej obiektywnej — mogły mieć sens polityczny, o tyle, o ile rozumiały, jak długo istniała organizacja polityczna, obejmująca w jeden blok część społeczeństwa i administrację rządową. Z chwilą jednak rozwiązania B. B. W. R. przestała istnieć potrzeba doboru ludzi na stanowiska urzędowe pod kątem ich zapachu i

uzdolnienia do pracy politycznej „w terenie”, a wobec tego nadszedł odpowiedni moment do zasadniczej zmiany polityki personalnej w administracji państwowej.

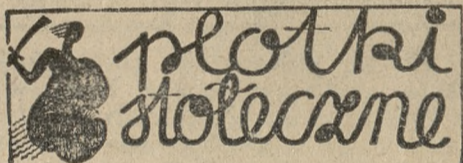
Nowa polityka personalna, przy innych zaletach społecznych i moralnych miałaby jeszcze jeden, nie błahy w obecnych ciężkich czasach skutek, a mianowicie byłaby tańsza od dotychczasowej, ponieważ obchodziłaby się bez zbierania i rejestrowania wielu, często fałszywych danych o politycznych przekonaniach urzędników i prywatnym ich życiu.

M. K.

PREZYDENT SIĘ ŚMIEJE

Mimo trudności gospodarczych prezydent Stanów Zjednoczonych, Roosevelt, śmieje się do rozpuku, pełen niewątpliwie optymizmu dla swoich pociągnięć.

16 grudnia

Rozprawy toczącego się procesu o zabójstwo śp. min. Pierackiego odbijają się głośnie echem w prasie emigracyjnej i rosyjskiej i ukraińskiej. Szczególnie pilnie śledzi bieg procesu tygodnik „Nowe Słowo”, będący dzisiaj wyrazem Konowalca i jego organizacji.

Jest bardzo znamienne, że szczególnie cytowany przez to pismo jest „Biuletyn Polsko-Ukraiński”, wydawany od kilku lat przez Wł. Bączkowskiego, niewiadomo dla kogo i w jakim celu. „Biuletyn” ów rejestruje skrupulatnie przejawy życia ruskiego i odnosi się do nich z wybitną życzliwością. To już nie obserwacja życia, jego kontrolowanie i informowanie o niem, lecz prosto propaganda.

Poco?

Zeznania ostatnich dni odnoszą się do samej Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów. Rzeczoznawcy informują o działalności organizacji, ideologii, jej życiu wewnętrznym. Przed publicznością polską przewinie się dzieje polityki terrorystycznej ukraińskiej za czasów państwowości polskiej. Ale nie będą pełne. Korzenie jej tkwią jeszcze w latach dawnych i zapominanie o rewelacjach Kryciaka, ogłaszanych swego czasu przez „Kurjer Poznański”, ilustrujących uzależnienie ruchu ukraińskiego od H. K. T. w Berlinie, jest rzeczą wysoce niewłaściwą.

Obecnie mówi się wiele na procesie o stosunkach Ukraińców z Litwą,

a relacje te popiera się dokumentami o związkach Zauniusa, ministra spraw zagranicznych Litwy, z organizacją terrorystów ukraińskich.

Okazuje się z zeznań, że jeden z czołowych kierowników akcji terrorystycznej Ryszard Jarry siedzi w Berlinie i tam działa. Ale o ile o przemycie literatury nielegalnej z Czechosłowacji i przez naszą z Czechosłowacją granicę mówi się wiele, o tyle o stosunkach terrorystów, zamieszkałych w Berlinie, mówi się bardzo mało. Szkoda. Można by dowiedzieć się wiele. Wszak przed paru laty dzienniki „sanacyjne” szeroko opisywały te stosunki i popierały swe doniesienia dokumentami. Może przyjdzie czas, że i ta strona, narazie niedość oświetlona, zostanie zupełnie ujawniona.

W najbliższych dniach opuszcza Warszawę i Polskę red. Vlastimil Maresz, attaché prasowy poselstwa jugosłowiańskiego i korespondent agencji urzędowej „Avala”. Maresz przybył do Polski w r. 1922 w charakterze korespondenta pism chorwackich i serbskich. Następnie objął przedstawicielstwo „Avali”, a od r. 1930 referat prasowy w poselstwie. Przez cały czas swego urzędowania brał czynny udział w pracach Porozumienia Prasowego Jugosłowiańsko-Polskiego, znajdował się w bliskim kontakcie z prasą polską całego kraju, zyskując sympatię i zaufanie szerokiej kół dziennikarstwa polskiego. Nieraz bywał w Poznaniu,

UWAGI

Osobliwe zadanie spełnia towarzystwo brytyjskie „wywiadu powietrznego”, „Air Survey Company Ltd.”. Dokonuje ono pokojowej penetracji do różnych zapadłych kątów naszego globu, otwierając je dla cywilizacji i postępu przy pomocy nowoczesnych środków technicznych.

Zamiast wdzierać się przemocą w głąb nieznanych lądów i na wzór Livingstone'a walczyć z przekorną przyrodą i jeszcze przekorniejszymi tubylcami, brytyjskie towarzystwo wywiadu bada teren — z powietrza. Taki powietrzny „raport” jest często wymowniejszy, niż tomy opisów podróżniczych. Daje drobniawy obraz danego terenu, widziany okiem sokola, przyczem nie ujdzie uwadze żaden szczegół, ni życie ludzkie, ni fauna, ni szata roślinna, ani też właściwości terenowe.

Ekspedycja wznosi się dla swych obserwacji w specjalnie wyposażonym samolocie, skład przy pomocy subtelnych kamer fotograficznych dokonuje się zdjęć całego terenu.

Plon pracy przedstawia się pod postacią olbrzymich klisz, dochodzących do metra wielkości, przyczem należyte uszeregowanie zdjęć obok siebie daje żywy obraz kraju, widzianego z góry. Całość, rozłożona w płaszczyźnie, może być oglądana ze specjalnego wzniesienia przy pomocy stereoskopu, — a wtedy nie brak najdrobniejszych szczegółów, których inaczej nie dostrzegłoby oko ludzkie, w często nieprzystępnych kniejach, w obliczu tysiąca niebezpieczeństw. Trzeba oczywiście sumiennosci i cierpliwości, by z zadania dobrze się wywiązać. Dotychczas wykonała „Air Survey Comp.” zdjęć na obszarze przeszło 180 tysięcy kilometrów kwadratowych nieznanymi terenami, czyli wielkości, równającej się połowie obszaru ziem polskich.

Pierwszym zleceniem, jakie wspomniana kompanja otrzymała, było zrekonstruowanie delty rzeki Irrawadi w Indjach, terenu, który na mapach wprawdzie figuruje, ale co do którego szczegółów panowała całkowita niejasność. Dopiero precyzyjne zdjęcia fotograficzne ustaliły należyta topografię terenu, pozatem odkryły nieznaną skarby w drzewostanie, o którego istnieniu w głębi puszczy nikt z administratorów kraju nie miał pojęcia. Obecnie przeprowadzany jest wielki plan eksploatacji zasobów drzewnych, którego podstawą są właśnie zdjęcia fotograficzne, robione z powietrza.

Podobne zadanie spełnił wywiad powietrzny w kraju maharadży Sarawaku, gdzie ujęto kartograficznie 10 tysięcy km kwadr. nieznanymi włości tego władcy, odkrywając również rewelacyjne bogactwa drzewne, a pozatem wyjawiając władzom podatkowym istnienie wielu ukrytych osad, o których istnieniu nikt nie wiedział.

Ważne zadanie powierzono towarzystwu „Air Survey Comp.” w górnym Sudanie, gdzie planowano system irygacyjny w dorzeczu Nilu, a gdzie zmienność klimatu pustynnego parokrotnie w niwecz obracała projekty terenowe inżynierów. Co dawniej wymagało kilku lat żmudnej obserwacji i jeszcze nie dawno rękami ścisłości, teraz pod okiem wywiadu powietrznego stawało się pewnikiem.

Praca nowoczesnych rycerzy przestworzy przyczynia się w rezultacie do rozszerzenia imperjum kolonialnego rasy białej drogą polboju pokojowego.

gdzie występował z odczytami w Towarzystwie Polsko-Jugosłowiańskim. Należy do naszych żarliwych przyrząciół. To też jego odjazd budzi głęboki żal wśród licznych kół towarzyskich stolicy oraz w sferach dziennikarskich.

Maresz wyjeżdża do Pragi. Tamtejszy attaché prasowy jugosłowiański Svetazor Živković zastąpi go na tym posterunku.

WARSZAWIANIN

Właściciele domów w Toruniu przeciw Żydom

Zarząd Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości w Toruniu w związku z akcją przeciwyżydowską, uchwalił na zebraniu w dniu 10 b. m., wezwać swych członków do przyjęcia następujących zasad:

„1) Odnajmować mieszkania, lokale handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze tylko Polakom-chrześcijanom aryjskiego pochodzenia.

„2) Wezwać swych lokatorów, by przy przyjmowaniu sublokatorów

przyjęli wyżej wspomnianą zasadę.

„W rozumieniu niebezpieczeństwa naporu żydowskiego na wszelkie dziedziny życia polskiego, zarząd wzywa wszystkie organizacje społeczno-gospodarcze do solidarnej, trwałej walki o polskość naszego państwa”.

Mocne stanowisko Stow. Właśc. Nieruchomości w Toruniu w akcji odżydzenia miasta, posiada zasadnicze znaczenie

STRONNICTWO NARODOWE KOŁO WILDA

Zebranie plenarne Koła odbędzie się we wtorek, 17-go b. m. w sali S. N., św. Marcin 65. Początek o godz. 20-tej.

KOŁO DĘBIEC

Zebranie w piątek, dn. 20 grudnia w lokalu p. Figla, ul. Świerczewska 6. Początek zebrania o godz. 20.

Kierownik.

Czy katolik może być antysemitą?

Pod tym tytułem przed laty kilkadziesiąt dr. Leopold Caro ogłosił w języku niemieckim broszurkę, dając w niej zarazem odpowiedź na to pytanie w tym sensie, że prawdziwy katolik, nie tylko może, ale musi być antysemitą, gdyż semityzm jest jak najdalej idącą antytezą tych wszystkich zasad, prawd i obowiązków, jakie głosi i na swych wyznawców nakłada rozumnie pojęty katolicyzm. Sam z pochodzenia Żyd, który jednak nie dla interesu, ale z przekonania ochrzcił się, dr. Caro znalazł doskonale środowisko żydowskie, istotne dążenia i stanowisko żydostwa względem społeczeństw chrześcijańskich. Rozumiał też całą perfidję tych Żydów, którzy, bezczeszcząc i plwając na katolicyzm, na duchowieństwo katolickie przy każdej sposobności, jednocześnie skwapliwie zwracali się do tychże sfer o pomoc i opiekę, sugerując, iż wszelkie poczynania antysemityczne, jako pochodzące rzekomo z nienawiści plemiennej, czy wyznaniowej i prowadzące do gwałtów, muszą być przez Kościół potępione. Pozostający na usługach żydowskich, jakoteż i niezainteresowani, ale naiwni chrześcijanie, dający się brać na tego rodzaju bałamuctwa, podchwytywali taki pseudo-religijny motyw i, nazywając każdy objaw walki z żydostwem antysemityzmem, zgóry odsądzały ten ostatni od prawa jakiegokolwiek kontaktu z ideą chrześcijańską. Antysemityzm został zidentyfikowany z pogromami, w których lała się „niewinna krew żydowska”, — w których palono i grabiono mienie żydowskie, wprost z jakiegoś „wrodzonej, niczem nieumotywowanej, zwierzęcej nienawiści!”

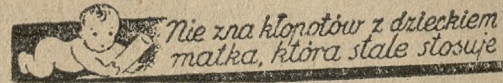
Pogromy miały miejsce w Rosji, a właściwie na terytorjum dawnych dzielnic wschodnich przedrozbiorowej Rzeczypospolitej, gdyż tylko tam Żydzi w licznych skupieniach zamieszkiwali. Słynne były i szeroko przez całą prasę światową opisywane „krwawe, zbrodnicze gwałty i morderstwa”, dokonywane przed pół wiekiem w Bercywie, Kiszyniowie, Warszawie. Co do Warszawy wiemy dokumentalnie, że „pogrom”, jeden jedyny, jaki tam miał miejsce, dokonany został w r. 1881 przez motłoch, że podsycała i towarzyszyła przez dwa dni policja i że w ostatecznym wyniku dał tylko 263 sklepy (w tem 178 szynków) i 126 mieszkań (w tem 38 lupanarów) rozbitych, oraz 29 lekko i 6 nieco ciężiej poturbowanych Żydów. Nikt ani życia nie stracił, ani nie nabawił się kalectwa. Straty wszystkie obliczono na 32 tysiące rubli, a dobrowolne składki jakie kompletną falą popłynęły od całego społeczeństwa polskiego do wszystkich redakcyj, wyniosły zgóram 100.000 rb. Na tym więc warszawskim pogromie, „ofiary” porobiły świetne interesy materialne, nie licząc tego moralnego nimbu „niewinnie pokrzywdzonych”, który pozwolił im na długie lata zasłaniać wszelkiego rodzaju szwindle i łajdactwa, jakie, zarówno wielka finansjera i handel na szeroka skalę, jak drobni, małomiasteczkowi kombinatorowie w swoim zakresie uprawiali: z jak największą swobodą. Czasy to były zresztą takie w ostatniej ćwierci zeszłego stulecia, że nie wołno było nawet wymówić słowa „Żyd” i mówiono „starozakonny”, „izraelita”, lub „Polak wyzn. mojżeszowego”. Warszawski „pogrom” właściwie rozgromił na czas jakiś wszelkie dążenia, zmierzające ku wyzwoleniu handlu, przemysłu i rzemiosła z oków żydowskich, bo jeśli tylko ktokolwiek osmieglił się wystąpić z podobną tendencją, to go momentalnie okrzyczano, jako „zwolennika pogromów”, jako „przeciwnika zasady miłości bliźniego”, etc.! Antysemita z tej racji zyskał wtedy miano antykatolika, a nadto nie-

mal zdrajcy sprawy polskiej, bo „szerzył nienawiść pomiędzy dziećmi jednej ziemi i nie dopuszczał wielkiego dzieła spolszczenia szerokich mas żydowskich tak, jak spolszczyła się już zupełnie inteligencja”. W asymilację wierzone, jak w pewnik, nie ulegający najmniejszej wątpliwości.

Przeciwstawił się tej nagminnej psychozie ś. p. Jan Jeleński, jeden z najwybitniejszych, szczerze katolic-

dzaju, z życia rodzinnego i towarzyskiego, z prasy i literatury polskiej — słowem, uwolnienie nas z coraz bardziej wzmagającej się prepotencji izraelskiej.

Dziś żywiotowo rozwijają się antysemityczne tendencje wśród młodzieży. Akademyści dążą do ograniczenia liczby Żydów na wyższych uczelniach, nie chcą ich mieć w swoich organizacjach, nie chcą razem z nimi siedzieć. Czy

nie zna kłopotów z dzieckiem matka, która stale stosuje

PUDER BEBE SZOFMANA

ng 18 262

kich, a zarazem najwytrwalszych i najbardziej konsekwentnych publicystów i działaczy polskich z końca ubiegłego stulecia. Rozpoczął wydawnictwo swej „Roli”, tygodnika o silnym zabarwieniu narodowym, katolickim i zarazem antysemitycznym. Ze radykalnie antysemitycznym stanowiskiem „Roli” godziło się z jej również bezkompromisowymi zasadami katolickimi, najlepszy dowód stanowi szereg kilkadziesiąt kapitałów, którzy w rozmaitych czasach drukowali tam swoje prace i wśród których spotykamy tak znakomite nazwiska, jak ś. p. biskupa K. Niedziałkowskiego, J. E. ks. bisk. Szlagowskiego, ś. p. ks. Wł. Mich. Dębickiego, ś. p. ks. prał. prof. T. Matuszewskiego, ks. redaktora Kłopotowskiego i wielu, wielu innych, którzyby słowa jednego nie pomieścili w piśmie, pozostającym w jakimkolwiek punkcie w niezgodzie z nauką Kościoła.

Jeleński, propagujący bez chwili wytchnienia antysemityzm obronny, walczący z demoralizującym wpływem Żydów szynkarzy, faktorów i pachciarzy na wsi i w małych miasteczkach, — z propagandą zasad masońskich, bezwyznaniowości etc. w większych ośrodkach naszego życia publicznego, gdzie również mistrzami byli w ogromnej przewadze Żydzi, był w Królestwie pionierem tego ruchu, był promotorem, inicjatorem, a nieraz i osobistym współpracownikiem w zakładaniu gospód chrześcijańskich, spółdzielni i całego szeregu najpożyteczniejszych instytucyj czysto polskich i chrześcijańskich. Naczelnym hasłem jego programu antysemitycznego były rozwój polskiego przemysłu, rzemiosła i handlu, — parcie Żydów ze społeczeństwa, a więc ze stowarzyszeń wszelkiego ro-

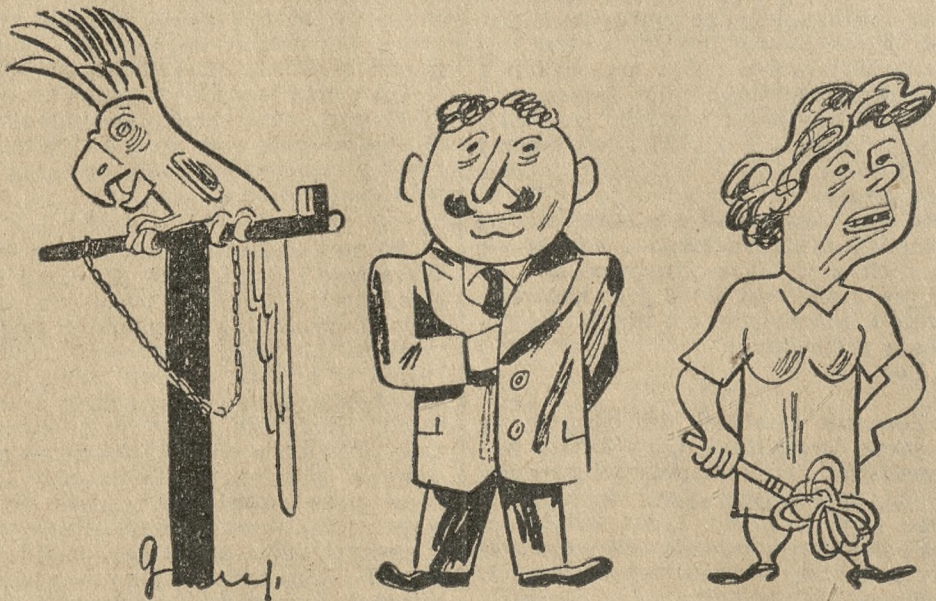
jest w tem coś ponad samoobronę przed szkodliwym wpływem koleżeństwa z Żydami narazie i przed jeszcze szkodliwszym wpływem na społeczeństwo, gdy zaczęła kończyć uniwersytety coraz liczniejsze rzesze tych naszych bezwzględnych przeciwników? Czy jest więc w tej samoobronie młodzieży najmniejszy ślad „grzechu”, o jaki pomawia się ją na szpaltach konserwatywnego i tradycyjnie filosemitycznego „Czasu”? Bo nawet, jeśli miały miejsce pewne wybryki w rodzaju wkładania żyletek do kijów, przygotowanych na Żydów (możeby „Czas” wskazał, gdzie i kto takich kijów używał?), to czy za jakiś niedopuszczalny wybryk ma odpowiadać zaraz cała sprawa? A czy i za tego rodzaju wybryki nie są raczej odpowiedzialni ci, którzy nie uwzględniają, albo nie pilnują tak słusznych żądań, jak dostarczanie do prosektozjów trupów żydowskich, jak wprowadzenie „numerus clausus” i t. p.?

Młodzież jest krewka i impulsywna. Prowokują ją przytem zachwałę kłamstwa i napaści prasy żydowskiej, nie mówiąc już o takich faktach, jak zabójstwo ś. p. Wacławskiego w Wilnie i innych. Więc, nie solidaryzując się ze zbyt jaskrawymi formami tego ruchu, uważam, że nie wolno jej lekomyślnie obciążać piętnem grzechu, wtedy, gdy spada on raczej na tych, którzy, mogąc, nie zapobiegli danym ekscesom...

WŁ. DWORZACZEK

Przy zakupach pamiętaj, że — kupując towar krajowy z rąk chrześcijańskich — dajesz w ten sposób pracę i chleb polskiemu robotnikowi.

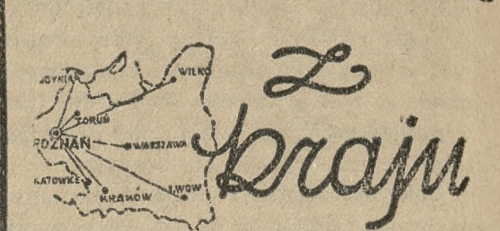
Jeszcze laureaci „Akademii Literatury”

Papuga Lania za niezwykle gadulstwo.
Celestyn Gicałek za doskonałe brzuchomówstwo.
Katarzyna Pieronek za ciętą wymowę.

PASTILLES
VALDA
na
KATAR
W sprzedaży w aptekach i składach aptecznych

ng 19 477

ŚLĄSK KU CZCI

Ś. P. KS. PIOTRA WAWRZYNIAKA
W dniu 22 grudnia odbędzie się w Teatrze Polskim w Katowicach uroczysta akademja ku uczczeniu pamięci ks. Piotra Wawrzyniaka, którego działalność sięgała także na G. Śląsk. Akademję poprzedzi msza św. w kościele katedralnym. W programie uroczystości przewidziany jest wykład J. E. ks. biskupa Adamskiego.

LUDNOŚĆ KRAKOWA

Według danych ostatniego spisu ludności, dokonanego w grudniu 1931 r. Kraków miał wntczas 219 266 mieszkańców. Mężczyzn było 98 716, kobiet zaś 120 550. Ludność rzymsko-kat. liczyła 159 370 głów, Żydzi natomiast 56 515, czyli blisko 30 procent ogółu ludności. Od szeregu lat stosunek procentualny Żydów wzrasta stale na niekorzyść ludności chrześcijańskiej. Statystyka wykazała poza tem w Krakowie przeszło 10 tysięcy analfabetów i półanalfabetów.

OBLAWA POLICYJNA WE LWOWIE

Jednej z ubiegłych nocy władze bezpieczeństwa we Lwowie urządziły obławę na wszelkiego rodzaju indywidua ze świata przestępczego, których się w ostatnich czasach specjalnie namnożyło. Ogarnięto w różnych punktach miasta ogółem 250 osób, z których większość puszczono zaraz po wylegitymowaniu się, a zatrzymano około 100 osób w aresztach, w tem wiele takich, które już oddawna były poszukiwane za rozmaite przestępstwa.

„ŚWIĘTO MARYJEK” W GORLICACH

Takie święto obchodzą począśnie Gorlice w dniu Niepokalanego Poczęcia NMP. Historia tej uroczystości sięga roku 1792, w którym szerzyła się w Gorlicach straszna zaraza. Właścicielka Gorlic, Trzebieńska, rzekomo miała wntczas właśnie widzenie, że jeżeli córki mieszczan, które mają imię Marja, pójdą w procesji po polach, dotkniętych zarazą i błagać będą w pieśni Matkę Najszą, o wstawienie do biednym ludem u Boga, to zaraza ustąpi. I tak się stało. Wdzięczne miasto przyrzekło wntczas, że powtórzy odtąd co roku w święto Niepokalanego Poczęcia N. M. P. tę procesję i nazwało tę uroczystość „Świętem Maryjek”.

W tym roku przybył do Gorlic na tę uroczystość J. E. ks. biskup Lisowski. Po sumie odbyła się tradycyjna procesja „Maryjki” szły w bieli, w welonach na głowach, z płonącymi lampkami w rękach a za nimi tłum wiernych, wielbiących dobroć Matki Bożej. (KAP.)

Z JAKICH UZDROWISK PRZYSŁUGUJĄ ZNIŻKI POWROTNE

Zgodnie z nową taryfą kolejową, z dn. 1 stycznia 1936 r. przysługują już będą zniżki kolejowe w wysokości 33 proc. przy powrocie z następujących uzdrowisk otwartych przez cały rok: Czarniecka Góra, Druskienniki, Horyniec - Zdrój, Inowrocław, Iwonicz, Jaremcze, Jaworze, (st. kol. Jaworze Jasienica), Krynica, Nałęczów, Otwock, Rabka (st. kol. Rabka-Zdrój, Rabka, Zaryte lub Chabówka), Rudka (st. kol. Mrozy), Szczawnica (st. kol. Stary Sącz lub Nowy Targ), Truskawiec - Zdrój, Wisła, (st. kol. Wisła lub Głęboce), Worochta, Zakopane z Bukowina, Jaszczurówka i Poronin (st. kol. Poronin i Zakopane), Żegiestów - Zdrój (st. kol. Żegiestów i Żegiestów - Zdrój).

Dnia 15 grudnia 1935 r., zakończyła doczesny swój żywot, ś. p.

Helena Domagalska

Droga Zmarła pozostawiła po Sobie serdeczną i szczerą przyjaźń i pamięć o Niej nigdy u nas nie wygaśnie.

Niech spoczywa w spokoju.

Urzednicy i pracownicy
Firmy W. i St. Hedinger

zg 12 415

Dnia 16 grudnia 1935 r., o godz. 10-tej, zmarła, ś. p.

Leokadja Cichocka

urzedniczka Oddziału P. K. O. w Poznaniu.

W Zmarłej straciła Instytucja wybitną siłę urzedniczą oraz osobę o niepospolitych zaletach charakteru.

Dyrekcja Oddziału P. K. O.
w Poznaniu.

ng 19 567

FELJETON KULTURALNY

Zajrzyjmy do kuchni malarskiej

Napisał Stanisław Pieńkowski

Artyzm, technika, kuchnia — Co do laika najłatwiej dochodzi? — Kuchnia jest terenem tylko dla malarza — A jednak czasem warto do niej zajrzeć — Ma ona również wyjście na teren „sztuki” — Dwa szeregi plam — Kropkami... — Czarność czarność nierówna — To samo doświadczenie z innymi barwami — Teraz widzimy co „cieple”, a co „zimne” — Ukryty barwik — Obraz i fotografia — Przed „Giocondą”.

PRÓCZ artyzmu, który jest duchową dziedziną sztuki malarskiej, odróżniamy w niej jeszcze technikę oraz tak zwaną kuchnię malarską. Do świadomości ogółu widzów najłatwiejszy dostęp mają środki artystyczne, te bowiem są jawne i działają bezpośrednio, jak oto — układ, kształty, harmonie barw, pomysł przedmiotowy i t. p. Ale już do wyjątków należą widzowie, którzy umieją odkrywać i rozumieją technikę malarstwa w obrazie, czyli sposoby, któremi artysta dany wynik artystyczny osiąga, jak oto — laserunki, mieszanie farb „na oku widza”, różne sposoby dobywania brył, powietrza i t. p. Zaś prawie nigdy nie zdarza się, żeby kto z poza wtajemniczonych zajrzał do kuchni malarskiej, co zresztą całkiem jest zrozumiałe. Jaki skład chemiczny mają farby? Które z nich są trwałe? Które się ułatniają, albo czernieją, lub źle z innymi się łączą?... i tak dalej, to, oczywiście, nikogo poza malarzem ciekawić nie może.

Bywają jednak wypadki nieprzewidziane, jak właśnie w tej chwili, kiedy z powodów ogólnych trzeba zająć się pokrótce jakąś poszczególną sprawą kuchni artystycznej. Weźmy tedy na odważę i przysiadźmy sobie na zydelku obok palety malarskiej z farbami olejnymi. Chodzi mianowicie o to, żeby praktycznie i doświadczalnie uprzytomnić sobie, w jaki sposób powstają dwa różne rodzaje kolorytów — gorący i zimny, co stanowić może wiedzę, daleko poza kuchnię (bo w sprawy czystego artyzmu) promieniującą.

Rzecz prosta, że doświadczenie to niekoniecznie ma być realnie, pendzlem i farbami, dokonane. Wystarczy nam tu wyobraźnia, no! i odrobina zaufania do słów człowieka, który to doświadczenie opisuje.

*

Rozróbmy pendzlem farbę czarną, np. tak zwaną czerń sioniową, i albo na kawałku płótna lub deski, albo wprost na palecie połóżmy dwa szeregi plam jeden nad drugim po cztery plamy w każdym szeregu. Mamy zatem osiem ściśle pod względem barwy jednakowych plam czarnych.

A teraz w górnym szeregu do pierwszej z lewego brzegu plamy dodajmy i rozróbmy z nią jedną kroplę jakiej farby czerwonej, np. tak zwanego kraplaku. Do drugiej plamy w tym samym szeregu dodajmy dwie krople kraplaku i dobrze je z nią przemieszajmy. Do trzeciej — trzy krople, a do czwartej — cztery, zawsze je z plamą pierwotną dobrze mieszając. W ten sam sposób postąpmy z dolnym szeregiem plam, ale tu dodając kropkami farby zielonej, np. tak zwanej zielonej Veronese. Więc do pierwszej plamy z lewego brzegu — jedną kroplę, do drugiej — dwie i tak dalej, dobrze każdą plamę czystym pendzlem mieszając.

Ilość farby czarnej w każdej plamie musi być jednakowa i o tyle dostateczna, żeby cztery krople kraplaku jeszcze nie zacerwieniły ostatniej plamy górnego szeregu, ani cztery krople zielonej — nie zazieleniły ostatniej plamy dolnego szeregu.

A teraz dobrze przyjrzyjmy się tym plomom. Wszystkie są czarne. Ale każda z tych plam jest inna w swojej czarności. Górne są ciepłe i coraz cieplejsze. Dolne są chłodne i stopniowo coraz zimniejsze.

Takie samo doświadczenie zróbmy z plamami farby niebieskiej (np. ultramaryny), dodając w górnym szeregu kropel kraplaku, a w dolnym — kropel jasno-żółtej (np. kadmjumu cytrynowego).

Podobną zabawkę doświadczalną zastosujmy jeszcze do farby zielonej i do brązowej, a następnie wstańmy z zydelka naszej wyobraźni i pomyślmy, że to samo zjawisko odbywa się w każdym obrazie i w każdym wogóle dziele malarskim: to znaczy, że wszędzie plamy każdego koloru zasadni-

czego mogą być w różnym stopniu ciepłe lub zimne. Teraz zatem jasno rozumiemy, jakie warunki fizyczne składają się na taki lub inny, ciepły lub zimny koloryt dzieła malarskiego.

Rozumiemy również i to, że w danym obrazie możemy ani jednej plamki czerwonej nie odnaleźć, a jednak może on mieć koloryt w najróżniejszym stopniu gorący lub ciepły. Osobiste doświadczenie nauczyło nas, że barwik czerwony może być doskonale ukryty w każdej barwie innej, a jego obecność zdradza się tylko stopniem ciepła tej barwy.

Obraz o kolorycie gorącym można tak skopjować, żeby mu nadać koloryt zimny. Jeżeli tony wszystkich plam barwnych będą w zimnej kopji takie same, jak w gorącym oryginale, to światłocieniowe odbitki obu obrazów niczem między sobą nie będą się różniły. Bywa zatem, że odbitka fotograficzna danego dzieła malarskiego bardzo podoba się człowiekowi, któ-

ry nie znosi kolorytu zimnego, a kiedy ujrzy zimny w kolorze oryginał, do znaie nagle dziwnego pomieszania wrażeń dobrych ze złymi, zachwytu — z odrazą.

Takie zdarzenie przeżyłem w swoim czasie w Luwrze paryskim przed „Giocondą” Leonarda da Vinci. Znałem ją tylko z czarno-białych odbitek i wyobrażałem ją sobie w pięknym, ciepłym kolorycie zatopioną, na podobieństwo np. obrazów Tycjana. Aż tu nagle przemawia do mnie jakaś wodnica zimna, tak, że aż chłodny dreszczyk w plecach poczułem! Była to dla mnie dobra lekcja wartości obu omawianych tu kolorytów...

Nie tak drastyczną, lecz równie poręczającą lekcją niech będą nam teraz przelotne odwiedziny nieznannej ogółowi kuchni malarskiej.

Stanisław Pieńkowski

Warszawa.

Z inicjatywy tygodnika polskiej myśli narodowej „Głos” odbędzie się DZIŚ, we wtorek, 17 b. m., o godzinie 20 w sali koncertowej parafji św. Marcina

WIECZÓR AUTORÓW MŁODEGO POKOLENIA NARODOWEGO

W programie recytacje utworów:

STANISŁAW STATKIEWICZ

KONSTANTY DOBRZYŃSKI

KONSTANTEGO DOBRZYŃSKIEGO z Łodzi
STANISŁAWA STATKIEWICZA z Pabjanic
ALEKSANDRA KOŚMIŃSKIEGO ze Lwowa

oraz produkcje artystyczne.

Wstęp: 1,50 zł, 1 zł i 50 groszy.

PUDRY HYGIENICZNE

Laboratorium M. MALINOWSKIEGO

posiadają urozmaiconą i subtelną skalę odcieni.

Nowe odcienie: „Pêche”, „Ocre Rosée”, „Rachell.”
Warszawa, Lab. Chem. Farm. ul. Chmielna 4

Do nabycia we wszystkich, pierwszorzędnym firmach.

Tg 2 097

Zajścia antyżydowskie na Śląsku

Rewizje i aresztowania

W ostatnim czasie daje się zauważyć na Śląsku wzmógłszy ruch antyżydowski, który objawia się w formie bojkotu sklepów żydowskich, oraz w usuwaniu pośrednictwa żydowskiego na targach i jarmarkach.

Równocześnie z tem ujawniła się niechęć do Żydów w formie czynnej. W tych dniach zanotowano znowu fakty zdemolowania lokali żydowskich.

Władze policyjne skierowały swoje podejrzenie przeciwko członkom Stronnictwa Narodowego. Dokonano licznych aresztowań członków Stronnictwa. Ogółem aresztowano około 100 osób i to w Katowicach, Chorzowie, Chorzowie III, Lipiniu, Goduli i w Piekarach Śląskich. Wszystkich aresztowanych przewieziono i osadzono w areszcie w Chorzowie, pod zarzutem brania udziału w wystąpieniach antyżydow-

skich. U wszystkich aresztowanych przeprowadzono ścisłą rewizję domową, która jednakże nie dała żadnego wyniku. Przesłuchiwanie aresztowanych trwało dzień i noc. Spisywano protokoły i po ustaleniu alibi aresztowanych wypuszczano ich na wolność.

Zpośród około 100 aresztowanych tylko 13 oddano do dyspozycji sędziego śledczego. Sędzia śledczy po przesłuchaniu aresztowanych zwolnił. Gdy wyszli oni z więzienia, zostali ponownie zatrzymani przez silniejszy oddział policji i odtransportowani do aresztu policyjnego.

Równocześnie z aresztowaniami władze policyjne dokonały zamknięcia trzech lokali Stronnictwa Narodowego w Świętochłowicach, Chorzowie i Chorzowie III, po uprzednim przeprowadzeniu rewizji w tych lokalach. W wy-

RADIO

WCHODZAC do SŁYCHU...
wiesz zgóry, że **tylko PHILIPS** jest najodpowiedniejszym dla Ciebie odbiornikiem: najnowsze zalety techniczne i akustyczne oraz niebywale dogodne warunki splotu decydują o wyborze

zaliczka zł. 17.-
raty mies. po zł. 17.50

Do nabycia według systemu ratalnego Philips w firmie
Największy specjalny magazyn radiotechniczny
POZNANSKIE TOW. RADJOWE
Fr. Ratajczaka 39, tel. 34-30.
ng 19 552

niku rewizji zatrzymano deklaracje i spis członków tych kół.

Obecnie prowadzi śledztwo w sprawie zajęć sędzia śledczy p. Krupiński pod kierownictwem wiceprokuratora sądu apelacyjnego w Katowicach. W tych sprawach bawili w Warszawie wicewojewoda Saloni i prokurator Sądu apelacyjnego dr. Tokarski.

Kobiety w ciąży muszą się starać o usunięcie każdego zaparcia stolca przez używanie naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa. Zal. przez lek. Tg 2260

Prof. Świętosławski i ustawa o wyższych uczelniach

Nieraz ministrowie wyznają inne poglądy, niż te, jakich byli zwolennikami, gdy jeszcze nie uśmiechała im się karjera ministerjalna. Nieraz zaś pozostają wierni swemu programowi pre-ministerjalnemu. P. minister oświaty Świętosławski wypowiedział się w swoim czasie stanowczo przeciw Brześciowi i przeciw ustawie akademickiej p. Jędrzejewicza. Prof. Świętosławski przypomina w „Kurj. Warsz.” jego uwagi o tej ustawie. Prof. Świętosławski zarzucał jej, że cała kompetencja władz akademickich może być sparaliżowana przez odpowiednie rozporządzenie ministra.

„W tem znaczeniu ustawę, poza kilkoma paragrafami, ustalającymi funkcje rektora, dziekanów, profesorów i innych, należących do ciała pedagogicznego, można było zastąpić krótko ujętym paragrafem, stwierdzającym, że minister zostaje upoważniony do wydawania wszelkich zarządzeń, regulujących życie szkół akademickich. Niepodobna nie upatrywać wielkiego niebezpieczeństwa, płynącego z takiego sposobu ujmowania rzeczy...”

Nie można być bardziej stanowczym w potępieniu. Gdyby teraz minister Świętosławski chciał przyznanej mu w ustawie wszechwładzy używać przeciw władzom akademickim, to te mogłyby odwołać się przeciw niemu do opinii profesora Świętosławskiego. Jest to autorytet dość poważny — i dla obecnego ministra.

Przeciwko bólowi

Aspirina, wyrabiana teraz w Polsce. Znaczkę „Bayer” w postaci krzyża na opakowaniach i tabletkach daje gwarancję czystości preparatu.

ASPIRINA BAYER

Do nabycia we wszystkich aptekach
Cena za 6 tabl. obecnie już tylko 21.90, za 20 tabl. 21.25

ng 19 479

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Grudzień

18

ŚRODA

Kalendarz rzym.-kat.

Środa: Suchy dz., Gra-
cjana b.

Czwartek: Nemezeusza

Kalendarz słowiański

Środa: Wazemira

Czwartek: Mścigniewa

Słońca: wschód 7.59

zachód 15.39

Długość dnia 7 g. 40 min.

Księżyc: wschód 0.02 zachód 11.36

Faza: 7 dzień przed nowiem.

Stan wody w Warcie według notowań In-
spekcji Dróg Wodnych w Poznaniu:
dzisiaj plus 0,40 m.

Przewidywania pogody na środę: Po-
goda bez większej zmiany, pochmurno z
przelotnymi nieznacznymi opadami śnież-
nymi.

NOCNA SŁUŻBA APTEK

Śródmieście: Apt. św. Marcina, ul. Ratajczaka
12. — Apt. pod Orłem, St. Rynek 41. — Apt.
św. Piotra, pl. św. Krzyski. — Apt. na Śródcie,
Rynek Śródecki 1. — Jeżyce: Apt. Mickiewicza,
ul. Dąbrowskiego 10. — Apt. pod Opatrznością,
ul. Dąbrowskiego 76. — Łazarz: Apt. Pluciu-
skiego ul. Focha 72. — Apt. im. Matejki, ul. Ma-
tejki 1. — Górczyn: Apt. Karpińskiego, ul. Fo-
cha 158. — Wilda: Apt. przy Bramie, G. Wilda
3. — Apt. Fortuna, G. Wilda 96. — Debiec: Apt.
Debiecka 6. — Główna: Apt. przy Krzyżu, ul.
Główna 19. — Starolka: Apt. miejsc. — Sotacz:
Apt. przy ul. Mazowieckiej 12.

KRONIKA MIASTA POZNAŃ

WYKŁADY

— * „Problem kodyfikacji prawa mał-
żeńskiego w Polsce” — wykład adw. dr.
St. Ślaskiego we wtorek 17 bm. o godzi-
nie 18 na sali Król. Jadwigi.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * Przetarg na rozbiórkę pawilonów
P. W. K. przy ul. Wypiańskiego nr. 35 i
ul. Jarochońskiego ogłasza zarząd miej-
ski. Oferty w zaklejonej kopercie skła-
dać można do 28 bm. godz. 11 w pokoju
18 biura wydz. budownictwa naziem-
nego.

— * Znaczkę pocztową w karnetach.
Poczynając od 18 grudnia rb. Min. Poczt
i Telegrafów wprowadza do sprzedaży
karnety ze znaczkami pocztowymi. Kar-
nety te, w cenie 2 złotych, zawierające po
4 znaczkę wartości 10, 15 i 25 groszy, bę-
dzie można nabywać w większych urzę-
dach pocztowych. Niewątpliwie inowacja
tego rodzaju przyjęta zostanie z uzna-
niem przez klientów poczty. (sk)

— * Włkp. Zw. Myśliwych komuniku-
je, że zmiana czasów ochronnych w lo-
wiewictwie, wydana przez min. roln. i ref.
roln., nie była wprawdzie omówiona i uzgod-
niona z nim jako z oddziałem Pol. Zw.
Stow. Łowieckich. Ponieważ czasy o-
chronne i okresy polowań ze względu na
racjonalną hodowlę zwierzęcy na na-
szych kresach zachodnich są w tem rozpo-
rządzeniu niefortunnie dla nas ujęte i go-
dzą poniekąd w rozwój naszego łowiec-
twa, przeto zarząd poczynił już wszelkie
kroki i starania z prośbą o zmianę tego
rozporządzenia.

KRONIKA MIEJSCOWA

Komunikat Orbisu. DO WIEDNIA. Wy-
cieczka świąteczna 7-dniowa względnie
14-dniowa — wyjazd 21 grudnia. Cena
zł 95.—, Zapisy ORBIS, Poznań, Plac
Wolności 9, tel. 52-18.
ng 19566

— * Uważajmy przy zakupach świą-
tecznych. W związku ze zbliżającymi się
świętami Bożego Narodzenia szereg pol-
skich sklepów w Poznaniu, wzorem lat
ubiegłych, urządziło tanią sprzedaż
gwiazdkową. Pozazdrościły im tego nie-
które firmy żydowskie. Choć nie mają
nic wspólnego z gwiazdką, powywieślały
na swych sklepach napisy: „Tania sprze-
daż gwiazdkowa”. Był handel szedł.
W imię własnego interesu jak i kupiec-
twa polskiego winniśmy dobrze uważać
przy zakupach świątecznych, czyniąc je
tylko w sklepach polskich. (sk)

— * Pierwsza polska wystawa czela-
dzi rzeźniczo-wędliniarskiej. Wczoraj
wieczorem o godzinie 20 w lokalach ko-
mitetu tanich kuchni przy ul. Skarbowej
nastąpiło uroczyste zamknięcie pierwsze-
go polskiego kursu dokształcającego dla
czeladzi rzeźniczo-wędliniarskiej. P.
prezes Appel w dłuższym przemówieniu
podkreślił wartość takich kursów, które
pierwszy raz w Polsce tu zostały prze-
prowadzone, tem więcej, że dotychczas
rzemiosło rzeźniczo-wędliniarskie nie
ma do dyspozycji żadnej szkoły do-
kształcającej. P. Frykowski, podkreśla-
jąc, że z 35 zgłoszonych kursistów, 28
kurs ten ukończyło, dziękował wszyst-
kim za owocną współpracę, m. i. p. dyr.
Stillerowi, administracji Domu Rzemie-
ślniczego, oraz komitetowi tanich kuchni.

Jako zakończenie tego kursu odbędzie
się od dnia 20 do 22 bm. przy pl. Św. Krzy-
skim 4, w składzie na parterze, pierwsza
polska wystawa czeladzi rzeźniczo-wę-

15-lecie koła śpiewu im. Moniuszki

Znane zaszczytnie na naszym tere-
nie koło śpiewu im. Moniuszki w Po-
znaniu obchodziło w niedzielę uroczy-
stość 15-lecia swego istnienia.

Uroczystość rozpoczęła się mszą
świętą w kościele ś. Michała, na której
były również delegacje bratnich kół
ze sztandarami. Po nabożeństwie śpie-
wacy udali się do sali Ogrodu Zoolo-
gicznego, gdzie odbyło się jubileuszowe
zebranie. Na podium widniał biust
Stanisława Moniuszki, patrona koła
i portret I. J. Paderewskiego, przy-
brane pięknie zielenią. Zebranie za-
gaił prezes koła p. L. Krzyżaniak, wi-
tając przybyłych na uroczystość dele-
gatów organizacji śpiewających i brat-
nich kół oraz gości. Zmarłych człon-
ków chóru uczcili zebrani przez po-
wstanie. Do prezydium powołano pp.:
prof. Miętusa — del. Włkp. zarządu
kół śpiew., który przewodniczył obradom,
B. Gronau i G. Zimnego — człon-
ków założycieli, Kręglewskiego i Tom-
czaka — przedstawicieli I i II okręgu
śpiew. Po wysłaniu delegacji w oso-
bach pp.: J. Malińskiej, M. Grzeško-
wiaka i A. Pińskiego dla złożenia
wieńca pod pomnikiem Moniuszki,
przystąpiono do sprawozdania z dzia-
łalności koła za okres 15-letni. Spra-
wozdanie złożył sekretarz koła p. T.
Krzyżaniak. Działalność koła była nie-
zwykle owocna, czego najlepszym do-
wodem utrzymywanie się na wyso-
kim poziomie i zdobywanie zaszczyt-
nych miejsc w szeregu konkursów
śpiewających. Ostatnio chór zdobył na
własność wędrowny puchar srebrny.

Z kolei wręczono dyplomy zasłu-
żonym członkom. Dyplomy honorowe
otrzymali pp.: Brunon Gronau, Leon
Lesniewski i Grzeg. Zimny, członkowie
założyciele, dyplomy uznania pp.: Pe-
lagja Pińska, Józef Bronka, Stanisław

Maliński, Władysław Szymkowiak
i Józef Woźny. Uznaniu zasług towa-
rzyszów gorące oklaski zebranych.

Składanie życzeń rozpoczął p. prof.
Miętus, który w zakończeniu swego
dłuższego przemówienia podkreślił
szczególną zasługę p. prof. Wiechow-
icza dla koła śpiew. im. Moniuszki, po-
czem kolejno przemawiali pp.: Krę-
glewski — w imieniu I okr. śpiew.,
Tomczak — w imieniu II okr., Kurna-
towski (Poznańskie Tow. Muzyczne),
Dreżpolski („Echo”), G. Zimny, czło-
nek założyciel, oraz reprezentanci Zje-
dnoczenia Zaw. Polskiego, „Harmonji”
z Ławicy, „Harfy”, „Bratniej Pomocy”
„Lutni” z Dębca, „Harmonji” z Lasek
i redakcji „Narodowca” z Lens. Wiele
osób i związków nadesłało pisemne
życzenia, m. in. prof. F. Nowowiejski,
Zw. Kół Śpiew. z Westfalji i Nadrenji.

Zakończyło pierwszą część wykona-
nie przez chór mieszany koła „Illuxit
sol” Gorczyckiego.

Drugą część uroczystego zebrania
poświęcono uczczeniu 75-lecia I. J. Pa-
derewskiego. Piękne przemówienie
o I. J. Paderewskim wygłosił p. prof.
Wiechowiec, za co zebrał gorące okla-
ski. Pieśni mistrza („Dudziarz”, „Po-
łały się lzy me...” i „Pieszczotka”) przy-
akomp. p. prof. Raczkowskiego odśpie-
wała p. H. Stroińska. Zasiłowaną po-
dzięką za istotnie piękny śpiew były
długotrwałe oklaski i wiązanka kwie-
cia. Na zakończenie chór męski wy-
konał „Gaude Mater” Gorczyckiego,
poczem prezes p. L. Krzyżaniak po-
dziękował serdecznie wszystkim za za-
szczytowanie zebrania swoją obecnością.

Z racji 75-lecia I. J. Paderewskiego
zebranie postanowiło wysłać depeszę
do Morges z wyrazami hołdu dla mi-
strza. (sk)

TEATR WESOŁA BANDA

ul. Fr. Ratajczaka 21 g. telefon 50-70

W czwartek, dnia 19 grudnia i dni następne GWIAZDKA W BANDZIE

z udziałem Leny Nester, Ludmiły Szretter, Karola Hannsza baletu Tacyany Wy-
sockiej, oraz Michała Halisza, Stefana Laskowskiego Mieczysława Rembosza, Zygmunta
Wichlera i innych.

Codziennie 2 przedstawienia o godz. 7-mej i 9-tej, w soboty, niedziele i święta o godz.
6-tej i 8-mej. Buety w cenie od 30 gr do 2.70 zł w firmie Zygartowski. dz 4259

dliniarskiej. Uroczyste otwarcie odbędzie
się w piątek, o godz. 10 — oczywiście
przez przecięcie symbolicznej wstęgi w
rodzaju łańcucha parówek. Ekspozycje
tej wystawy będą się składać z prac kur-
sistów, którzy mają wykazać, co w 80
lekcjach tego kursu się nauczyli. Na za-
kończenie będą rozdawane przez organi-
zację rzemieślnicze dyplomy oraz kilka
nagród. Wystawa będzie otwarta od go-
dziny 9 do 21, a wstęp wynosić będzie
25 groszy. (pt)

— * Przypominamy, że od dziś, do po-
niedziałku, dnia 23 b. m., wszystkie skła-
dy otwarte mogą być do godz. 21. (wel)

— * Wolwort wypowiedział pracę. Wczoraj
otrzymali wszystkie ekspedjentki z
firmy „Wolwort” jako pracownice fizycz-
ne 14-dniowe wypowiedzenie na dzień
1 stycznia 1936 r. Zaznaczyć należy, że
już dwa i pół miesiąca temu wszyscy
pracownicy umysłowi otrzymali także
formalne wypowiedzenie na ten sam
dzień. (pt)

— * Już kolenduj! Do kilku mies-
zkań przy ul. Chelmońskiego zajrzej!
już wczoraj mali kolendnicy, śpiewając
przy prymitywnym złoźku „W złoźbie le-
ży”. Naturalnie małym kolendnikom
zwrócono uwagę, że to zawczasie i za-
proszono ich na święto Trzech Króli. Ko-
lendnicy pochodzili z t. zw. „Wesołego
Miasteczka”. Nie byłoby w tem nic
dziwnego, gdyby nie to, że wypadek ten
obrazuje istotną nędkę mieszkańców „We-
sołego Miasteczka”. Wygłodzone dzieci
cieszą się bodaj trzy razy do roku, a zwi-
szcza na gwiazdkę. Nie mogą się docze-
kać tej radosnej chwili, więc w małych
główkach dzieci dojrzewa myśl, że to mo-
że już teraz można zapukać do litości-
wych serc... (wel)

— * Naplętowania godne wybrki. W
ostatnich dniach alarmowano kilkakrot-
nie bez potrzeby miejską straż pożarną.
W nocy na niedzielę przywołano straż na
ul. św. Czesława, a wczoraj alarmowano
dwukrotnie miejską straż pożarną na ul.
Fr. Ratajczaka i na ul. Rolną. Jak się o-
kazało, wszystkie alarmy były fałszywe i
dopuszcili się ich nieznanymi osobnikami. (kl)

KRONIKA WYPADKÓW

— * Chłopiec ofiarą brutalnych kole-
gów. Pomiędzy powracającymi ze szkoły
chłopcami na św. Łazarzu doszło do bój-
ki, podczas której zlanam strzałkę w no-
dze 12-letniemu Władysławowi Błaszczak-
owi (ul. Palacza 95). Prawdopodobnie
jeden z chłopców podczas dziecięcych za-

pasów kopnął go w nogę. Chłopca opa-
trzyło doraźnie pogotowie ratunkowe
(66-66) i przewiozło do szpitala miejskie-
go. (kl)

KRONIKA POLICYJNA

— * Kradzież w autobusie. Za kra-
dzież odzieży w autobusie na linii Ko-
ścian — Poznań przytrzymał całą szaj-
kę przestępców, którym odebrano 11
swetrow i fartuch, skradziony p. Stefan-
owi Przybylskiemu z Poznania. Do szajki
tej należeli 34-letnia służąca Gertruda
Lange, 19-letnia Agnieszka Matuszczak z
Winar (ul. Źródłana 5), Stanisława
Frąckowiak (ul. Żydowska 9) i Stanisław
Rogalski (Marsz. Focha 193). (kl)

— * Pomysłowe oszustwa. Do mie-
szkania p. Lidji Golachowskiej przy ul.
Matejki 45 przybył w tych dniach pewien
osobnik, który przedstawił się jej jako
urzędnik banku. Oświadczył, że p. Go-
lachowska otrzymała premię na akcję
Banku Polskiego i zażądał wydania tej
akcji, wzamian za inne papiery. Była to
akcja Banku Polskiego na nominalną
sumę 100 zł. Po otrzymaniu papieru war-
tościowego nieznajomy, zostawiwszy ja-
kieś bezwartościowe papiery, ulotnił się.
Był to osobnik około 28-letni, wysokiego
wzrostu, przyzwoicie ubrany. Nieznajomy
jąkał się.

Do mistrza piekarskiego p. Stanisława
Mrugańskiego przy ul. Maleckiego nr. 12
przyszedł 13-letni chłopiec Henryk Sado-
wicz (ul. Maleckiego 23) i wręczył mu
kartkę z podpisem mistrza piekarskiego
Ludwiczaka, mieszkającego przy ulicy
Mottego. Według treści kartki p. Ludwi-
czak prosił o pożyczanie 20 zł i 20 jablecz-
ników. P. Mrugański wydał chłopcu ży-
czone pieniądze i ciasto, nie podejrzewa-
jąc podstępny, gdyż wizytę posłańca uprze-
dził telefon rzekomego Ludwiczaka. Do-
pięro później okazało się, że p. Mrugański
padł ofiarą oszustwa. — Dochodzenia w
obydwu wypadkach przeprowadza komi-
sariat II (kl)

— * Pościg za włamywaczami. W bia-
ły dzień dopuszczono się włamania w
mieszkanie p. Marij Oczachowskiej przy
ul. 27 Grudnia 20. Po otwarciu drzwi wy-
trychem, włamywacza, który zaparkował
bieliznę stolową i pościelową, napotkała
powracająca do mieszkania p. Oczachow-
ska. Przystępca usiłował zbiec, poruca-
jąc swój łup. Wszczęto pościg za ucieka-
jącym i przytrzymał 27-letniego Sta-
nisława Zwierzchowskiego (Chwaliszewo
69). Zwierzchowski, dawniejszy pomocnik

KRONIKA POLICYJNA

Restauracja w Hotelu Polonia Grun-
waldzka 18, poleca bezpłatnie sa nowo-
odrestaurowana i pokoje klubowe na
wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa.
Ceny niskie. Wieczorem dancing.
d 4736

Przywódca szantażystów ujęty

Dnia 11 października b. r. podawa-
liśmy wiadomość o tajemniczej ban-
dzie szantażystów „Sztylet”, która wy-
stała do dr. Wilamowskiego list z po-
grózkami, żądając doręczenia jej w
umówiony sposób 2.500 zł. W razie od-
mowy miały się spełnić różne pogroźki,
m. in. groźba pozbawienia życia. Spra-
wa ta została oddana do prokuratury,
która zarządziła energiczne dochodze-
nia. Wyniki przez czas dłuższy nie
były znane.

Jak się obecnie dowiadujemy, z po-
lecenia prokuratury policja ujęła i osa-
dziła w areszcie pewnego osobnika. Ze
względu na nieukończone jeszcze do-
chodzenia nazwisko jego nie może być
ujawnione. Istnieją jednak poważne
poszlaki, że był on właśnie autorem
listu z pogroźkami, doręczonego dr.
Wilamowskiemu.

Spodziewać się należy, że w najbli-
ższym czasie dochodzenia zostaną za-
mknięte i wygotowany będzie akt o-
skarżenia przeciw ujętym członkom
tajemniczej bandy. (m)

handl., jest już kilkakrotnie notowanym
i karanym włamywaczem mieszkani-
wym. Osadzono go w areszcie policyj-
nym. (kl)

— * Nie mógł się wytłumaczyć. Ujęto
Stanisława Palacza z Antonina pow. po-
znański, gdyż miał on ubranie smokingo-
we i marynarkę, z których pochodzenia
nie mógł się wytłumaczyć. Zachodzi po-
dejrzanie, że przedmioty te pochodzą z
kradzieży. (kl)

— * Czego już nie kradnął. Z sieni
kamienicy przy ul. Marsz. Focha 59, nie-
wysledzeni dotąd sprawcy wyrwali i
skradli wgipsowaną w mur tablicę oszko-
ną z rozporządzeniem policyjnym, doty-
czącym porządku publicznego. Na co zło-
dziejom przydać się może, to jest niezro-
zumiałem. — Przy okazji zaznaczyć na-
leży, że dom ten szczególnie sobie upo-
dobał złodzieje, gdyż jak już donosiliśmy,
w tym samym domu zaszła niedawno
kradzież garderoby w mieszczące się tam
drogerji, co temwięcej nas zastana-
wia, że komisariat II mieści się naprze-
ciwko. (pt)

KRONIKA SĄDOWA

— * Okradła towarzysza zabawy.
Przed sądem okręgowym stanęła Teresa
Larusówna i Franciszek Ratajczak. La-
rusówna oskarżona o to, że 8 sierpnia rb.
znajdując się z przygodnym towarzy-
szem, p. J. G. w lokalu „Saski Dwór” na
libacji, skorzystała z tego, iż p. G. był
podchmielony i skradła mu portfel z 80 zł
i dokumentami, papierosnicę, rękawiczki,
okulary i pierścionek. Ratajczak zaś
rzeczy te miał przechować u siebie. —
Kradzież rychło się wydała i obaj powę-
drowali do aresztu. Po rozpatrzeniu
sprawy w dniu wczorajszym sąd skazał
oskarżonych Larusówną i Ratajczaka na
karę aresztu po 2 i pół miesiąca z zalicze-
niem aresztu tymczasowego. Ponieważ
kara pokryła się z „odsiedzianym” termi-
nem — oboje zostali zwolnieni. (m)

— * Sprawa kradzieży akt z poku-
fatury. Głośna była swojego czasu sprawa
kradzieży akt z prokuratury przy sądzie
okręgowym w Poznaniu, której dopuścił
się Kazimierz Streich. Streich pracował
w prokuraturze w charakterze pomocni-
ka kancelaryjnego i miał on dostęp do
akt, które przychodziły do prokuratury
celem wykonania zapadłych wyroków. —
W 1933 r. w tajemniczy sposób zaginęły
akta sprawy Jana Woźniaka, co zostało
wykryte w 1934 r. Akta sprawy Jana
Woźniaka wróciły w tym roku z Sądu
Najwyższego i zostały mylnie skierowane,
zamiast do prokuratury poznańskiego
sądu okręgowego oddziału zamiejscowego
w Lesznie, do prokuratury przy sądzie
okręgowym w Poznaniu. Akta te w pro-
kuraturze zaginęły. Podejrzanie padło na
Streicha, przeciwko któremu wszczęto
dochodzenia, zakończone pomyślnym
wynikiem. Okazało się, że Streich za po-
średnictwem Zygmunta Jurkowskiego
wszedł w pertraktacje z Woźniakiem i
zobowiązał się za sumę 450 zł na wydanie
akt Woźniakowi, przyczem umowę tę
przypieczętowano suta libacją, za którą
zapłacił Woźniak 150 złotych. Dalej
okazało się, że Streich przyjął od niej
Paszka kwotę 250 zł wzamian za usunie-
cie akt z prokuratury. Pośredniczył w
tej sprawie Ludwik Krzymiński. Akta te
nie zostały jednak wydane Paszkowi,
gdyż Streich został aresztowany. Rów-
nież od niej, Kostrzewskiego otrzy-

Poświęcenie kaplicy i „Domu Żołnierza“

Ostrów. (os) Staraniem tutejszego komendanta garnizonu płk. Walczaka i przy materialnej pomocy obywatelstwa przebudowano ogromną halę ćwiczeń w koszarach Kościuszki, pozbudowaną jeszcze przez Niemców, na kaplicę garnizonu i dom żołnierza. Zadanie to rozwiązano w ten sposób, że po jednej stronie umieszczono śliczny duży ołtarz z zakrystią, który po nabożeństwie zamyka się ruchomymi odzwami. Naprzeciw mieści się scena. Pomieszczenia znajdzie tam ponad dwa tysiące osób. Całość przedstawia się korzystnie.

Uroczystość poświęcenia kaplicy odbyła się w niedzielę. Obywatelstwo nader licznie stawilo się na tę uroczystość, by wykaazać serdeczny i pełen zaufania stosunek swój do armii. Przybyli również poczty sztandarowe organizacji, m. in. „Sokoła“ i Harcerzy.

Aktu poświęcenia kaplicy dokonał przybyły z Poznania dziekan wojsk, ks. prałat Wilkans, w otoczeniu ks. prof. Ziemińskiego, ks. Rywolta i ks. kapelana Bóczka, poczem celebrował solenną pierwszą mszę św. Piękne kazanie wygłosił miejscowy ks. kapelan wojsk. Śpiewał chór wojskowy i grała orkiestra 60 p. p.

Po nabożeństwie na dziedzińcu koszarowym odbyło się uroczyste zaprzysiężenie rekrutów kompanji telegraficznej a potem defilada, którą odebrał płk. Alter z Kalisza. Następnie przystąpiono do uroczystego otwarcia „Domu Żołnierza“. Poświęcenia lokalu dokonał ks. kapelan Bóczek, poczem chór wojskowy odśpiewał „Gaude Mater Polonia“, a orkiestra odegrała wiankę pieśni. Z kolei przemawiali starosta dr. Ekkert, burm. Cegielka i płk. Walczak, który złożył wszystkim ofiarodawcom i gościom za udział w uroczystości gorącą podziękę. Na tem uroczystość dobiegła końca.

Streich 70 zł za pośrednictwem Teofila Koterwy, wzamian za usunięcie akt z prokuratury. Sąd okręgowy w Poznaniu, przed którym toczyła się rozprawa, skazał Kazimierza Streicha na 2 i pół roku więzienia i pozbawienie praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na przeciąg lat 5, Jana Woźniaka, Jurkowskiego i Blicharskiego na rok więzienia każdego, Koterwę na 6 mies. więzienia, Romana Siłskiego oraz Franciszka Trawińskiego z powodu braku dowodów winy uniewinnił.

Od wyroku tego apelował zarówno prokurator, jak i oskarżeni. Sprawa ta znalazła się w dniu dzisiejszym przed sądem apelacyjnym w Poznaniu. Na rozprawie apelacyjnej oskarżeni nie przyznają się do winy. W szczególności Streich wypiera się, aby wchodził w jakiegokolwiek pertraktację o wydanie akt oskarżenia, twierdzi, że wogóle nie miał dostępu do tych akt, o których mowa w oskarżeniu, dowodzi on, że stykał się nie raz z osobami, które prosiły go o udzielenie mu zwykłych informacji dotyczących sposobu załatwiania spraw sądowych. W chwili, gdy to piszemy, rozprawa trwa. Przewodniczy rozprawie sędzia sądu apelacyjnego Bohusz, oskarżenie popiera prok. Staryszak, obronę zaś wnosi kilku adwokatów poznańskich. (m)

Z WIELKOPOLSKI

— **Gniezno.** Na uroczystej akademji „Sokoła“ ku czci Ign. Paderewskiego zebrano się ok. 200 członków i gości. Słowo wstępne wygłosił adw. Sych, który wznosił okrzyk na cześć mistrza Paderewskiego, poczem chór męski „Dzwon“ pod bat. p. Barczyńskiego odśpiewał „Gaude Mater Polonia“ oraz „Hej, te nasze góry“. P. Kropaczówna zadeklamowała wiersz p. t. „W 75-lecie urodzin Ign. Paderewskiego“. Bardzo ciekawy był referat o działalności Paderewskiego w sokolstwie zagranicą. P. Andrzejewska pięknie zadeklamowała „Paderewski gra“. Następnie zebrani uchwaliли wysłać do mistrza tonów hołdowniczy telegram. Akademje zakończono odśpiewaniem „Roty“.

— W dniu 14 b. m. zgłosiła się w biurze parafji św. Trójcy nieujawniona dotychczas niewiasta, która oświadczyła ks. dziek. Zablockiemu, że jest teściową, Marja Dopieralska z Gniezna, ul. Polna 1, członkini bractwa różańcowego tejże parafji, nagle zmarła i prosiła o wypłacenie jej, jako osobie, która zajmie się pogrzebem, pośmiertnego. Po wypłaceniu kwoty przebieło 200 zł, zarząd parafji, stwierdził, że Marja Dopieralska żyje, a rzekoma spadkobierczyni była oszustka.

— Dnia 16 b. m. sędzia śledczy sądu okr. p. Wielewicz wydał nakaz aresztowania Marji Kujawskiej, ul. Trzemeszeńska, pod zarzutem krzywoprzysięstwa w sprawach 3 głośnych kradzieży na terenie Gniezna. (br)

— **Kostrzyn.** Celem udogodnienia nabywania świadectw przemysłowych piałnikom Kostrzyna i okolicy otworzona będzie 28-31 b. m. kasa pomocnicza urzędu skarbu, ze Środy. Mieścić się ona będzie w lokalu zarządu miejskiego m. Kostrzyna. (ak)

— **Międzybóże.** Opłaty mostowej za przejazd pojazdów przez most nad Wartą zarząd miejski od 13 b. m. nie pobiera, co właściciele pojazdów, a zwłaszcza rolnicy, przyjęli z wielkim zadowoleniem.

— Automobiliści zamiejscowi z powodu braku tablic orientacyjnych, chcąc jechać w kierunku Poznania, często jadą w stronę dworca zam. skł. Al. Piłsudskiego, tak samo w

Paczki żywnościowe do Niemiec

bez specjalnych świadectw rozrachunkowych

W związku z tymczasowym wprowadzeniem w życie postanowień umowy gospodarczej między Polską a Niemcami rozpoczęła się wysyłka paczek do Niemiec. Przesyłki te winny być zasadniczo zaopatrzone w świadectwa rozrachunkowe, wolne są natomiast od świadectw tych przesyłki, zawierające m. in. odzież, bieliznę, obuwie w stanie użytym, nadsyłane w darze, przedmioty, pochodzące ze spadku, dary dla osób, dotkniętych klęskami żywiołowymi, wzory i próbki towarów, nie przeznaczone do sprzedaży. Również dozwolona jest wysyłka bez świadectw rozrachunkowych drobnych ilości towarów, nadawanych przez pocztę, a nie przedstawiających żadnej wartości, względnie wartości, nieprzekraczającej 3 zł. Ulgi tej urzędy celne nie będą stosowały, o ile drobne przesyłki towarów nadchodzą zbyt często do jednej i tej samej osoby lub firmy.

Z Poznania najczęściej wysyła się do Niemiec masło, smalec, słoninę wędzoną, ser, drożdż i dziczyznę. Wędlin natomiast nie można nadawać, gdyż są niedozwolone do przesyłki. Paczki żywnościowe winny być solidnie opakowane, lepiej, niż w ruchu wewnętrznym. Najlepiej do tego celu nadają się małe skrzyneczki, względnie trwały i gruby karton. Najpraktyczniej jest wysyłać żywność w paczkach od 1 do 5 kilogramów.

Koszta przesyłki do Niemiec wynoszą przy paczkach do 1 kg — 2,16 zł, do 5 kg — 3,96 zł. Opłaty celne od tych świadczeń paczek pobierane są tylko w Niemczech i wynoszą od drobiu 1,25 mk, masła 60 fen., smalcu 30 fen., okras (słoniny) 40 fen., dziczyzny 60 fen., kuropatw i bażantów 45 fen., wszystko oczywiście za 1 kg. Opłaty te obowiązują narazie do 29 lutego 1936 r.

Warto dodać, że ruch w nadawaniu przesyłek żywnościowych w Poznaniu jest narazie średni, wiele bowiem osób nie wie jeszcze o możliwości wysyłki paczek żywnościowych do Niemiec, ale z każdym dniem wzrasta. Ostatnio wysyła się dziennie z Poznania około 150 paczek. Jak się dowiadujemy, dochodzą one w porządku, czego dowodem jest brak zażaleń. (sk)

kierunku Sierakowa. Władze kompetentne powinny na narożniku ul. Grunwaldzkiej i Al. Piłsudskiego ustawić orientacyjną tablicę.

— Na ostatnim jarmarku był mniejszy ruch przy straganach, ponieważ towary były tam znacznie droższe, niż u miejscowych kupców. Na targowisku największym popytem cieszyły się prosieta.

— Otwarcie świetlicy poczt. przysp. wojsk. odbyło się 15 b. m. o godz. 14 w budynku urzędu pocztowego. (mw)

— **Oborniki.** Głośna stała się w mieście afera oszukawczej manipulacji naftowej, jakiej dopuszczał się od dłuższego czasu Kazimierz Winiecki z Obornik, który jako zastępca firmy „Braci Nobel“ na miasto Oborniki i okolice przy rozwożeniu nafty kupcom, posługiwał się 18 ltr. zamiast 20 ltr. konewką i w ten sposób naraził wielu kupców na poważne straty, podczas gdy sam ciągnął z tego wielkie zyski. Sprawa oszukawczej manipulacji wyszła na jaw dzięki przedmierzeniu konewki przez kupca Hildebrandta w Objezierzu, któremu dostarczonego krytycznego dnia naftę z oszukana miarą. Zawiadomiona policja odebrała konewkę jako dowód rzeczowy. Sprawa ta będzie przedmiotem rozprawy sądowej. (ko)

— **Ostrów.** Z inicjatywy Tow. Kupców odbyło się w poniedziałek w sali hotelu „Polonia“ wielkie zebranie sfer kupieckich, przemysłowych i rzemieślniczych, celem omówienia aktualnych zagadnień gospodarczych. Zebranie zagał p. Henryk Serwa, prezes Tow. Kupców, witając delegatów z Poznania, prasę i uczestników zebrania, którzy wypełnili sale po brzegi. Przemawiali: p. Wojciechowski, delegat Zw. Tow. Kup. z Poznania, o zmianach w podatku dochodowym i ulgach w nabywaniu świadectw i t. d., Marjan Potocki, kier. biura Stow. Kup. Chr. w Poznaniu, n. t. nielegalnego handlu oraz p. Henryk Szalb, kier. biura Zw. Polskiego w Poznaniu, n. t. działalności tegoż Związku. Po przemówieniach wywiązała się obszerna dyskusja. (rp)

— **Pleszew.** Walne zebranie podoficerów rezerwy odbyło się 14 b. m. Po sprawozdaniach członków zarządu, na wniosek komisji rewiz. zebranie udzieliło jednogłośnie absolutorium. Do nowego zarządu wybrani zostali pp. prezes — St. Górczyński, zast. prezesa — Kasper Łopata, sekretarz — Czesław Suszczyński, zast. sekr. — Leon Kwieciński, skarbnik — St. Gościński, komendant — Jan Farański. Komisję rewizyjną tworzą pp.: R. Bożus, E. Stawicki i Walenty Marciniak. Dyplom uznania przyznał zarząd okr. pp. K. Dabkiewiczowi za 10-letnią pracę na stanowisku sekretarza oraz St. Górczyńskiemu i E. Bogusłowi.

— Na ost. reorganizacyjnym zebraniu Tow. Młodych Przemysł. został jednogłośnie uchwalony i przyjęty nowy program pracy, zaprojektowany przez członka komisji gospod. p. T. Wojciechowskiego. W myśl tego programu działalność tow. podzielona została na gospodarczo-naukową, towarzyską i samopomocową.

— Jeszcze przed świętami Bożego Narod. otwarta zostanie kuchnia dla bezrobotnych.

— **Rogoźno.** Tutejsze kolejowe przysp. wojsk. urzędza 26 b. m. w Centralnym Hotelu przedstawienie na rzecz biednych miasta oraz ubogiej młodzieży szkolnej.

— Kuchnia miejska otwarta została z dniem 10 b. m. i obdarza obiadami 333 dzieci bezrobotnych.

— W Dąbrowce Ludomskiej skradziono p. Szymoniowskiemu kilkanaście centnarów zboża. Złoczyńców ujęto. — P. E. Pidde w Gościejowie skradziono rower męski. Poszkodowany wynagrodził 30 zł nagrody za wykrycie sprawców. — Roln. Kasprowi w Owieczkach wymłócono w nocy pół stogu żyta. — P. I. Smolarczykowi w Gościejowie skradziono 2 kotły żelazne. — P. M. Schendelowi w Międzylesiu ubito w chlewie jedną swinie. (rm)

— **Swarzędz.** Odbyło się w sali strzelnicy roczne walne zebranie T. G. „Sokół“. Referat o 75-leciu I. Paderewskiego wygłosił p. Maćkowiak, poczem dokonano wyboru nowych władz w składzie pp.: A. Maćkowiak — prezes, Jan Paczkowski — I wiceprezes, Leon Skrzypczak — II wiceprezes, H. Ostrowski — sekretarz, Dąbrowski — wicesekretarz, Strychalski — skarbnik, Leon Kasprowicz, Ostrowski Z. i Wiczeorek — lawnicy.

— Wielki jarmark kramny ze spodem bydła odbędzie się w Swarzędzu 19 b. m. Zwracamy uwagę, by zakupy przedświąteczne czyniły tylko u Polaków-katolików.

— Wskazywaliśmy na tem miejscu, że obywatelstwo Swarzędza daży stale do oddzielenia miasta. Zanotować musimy obywatelstwo-narodowy czyn p. J. Bialeckiego, który Żydom odmówił mieszkania oraz p. Z. Ostrowskiego, który jako fryzjer odmówił golenia Żydom. Odczyty antyżydowskie, urządzane z ramienia Tow. Przemysłowców, odniosły pewien wpływ. Należy z kolei przystąpić do bojkotu żydowskich piśmideł w rodzaju „Ekspress“, „Tempo Dnia“

itd. Każdy grosz wydany Żydowi uboży naród polski. (sd)

— **Szamotły.** Słynny motet do Matki Boskiej Szamotulskiej, skomponowany przez szambelana prof. Nowowiejskiego, otrzymał, jak się dowiadujemy, bardzo efektowny nowoczesny akompanjament organowy, który dorobił również szambelan F. Nowowiejski. Motet ten ma być w najbliższym czasie wydany drukiem. Tekst pieśni do Matki Boskiej Szamotulskiej, zaczynający się od słów „Witaj śliczna i dzie-dziczna Szamotul Pani“ ma być wydrukowany w języku polskim, jak i łacińskim, aby nadać motetowi charakter międzynarodowy. Tłumaczeniem pieśni z języka polskiego na łaciński zajął się ks. Wiktor Tomaszewski.

— W drugie święto Bożego Narodzenia odbędzie się mecz bokserski pom. szamotulskim K. S. a reprezentacją miasta Czempinia.

— Nowym duszpasterzem parafji w Otorowie mianowany został ks. prob. Zamysłowski, dotychczas proboszcz w Skokach. (sc)

— **Srem.** Walne zebranie K. S. M. męskiej odbyło się 15 b. m. Po odczytaniu sprawozdań z calorocznej działalności i po uchwaleniu pokwitowania, wybrano nowy zarząd, który ukonstytuował się następująco: pp. Chuchracki Franciszek — prezes, Chojnański Roman — wiceprezes, Grajewski Stanisław — sekretarz, Konieczny Jan — skarbnik. Asystentem księgowym jest ks. mansj. Kaniewski.

— Nieszczęśliwy wypadek wydarzył się ub. soboty w Żabnie przy montowaniu przewodów elektrycznych na linii dorywowej Srem — Mosina. Nowicki Jan, mieszkaniec Żabna, zajęty na słupie umocowywaniem kabla, spadł z wysokości 10 m i doznał złamania lewej kości udowej, lewego przedramienia oraz ogólnych kontuzji zewnętrznych na twarzy. Poranionego odesłano do szpitala w Śremie.

— Rejestr poborowych 1915 rocznika będzie wystawiony do publicznego wglądu w zarządzie miejskim w czasie od 1 do 15 stycznia 1936 r.

— Firma „Strzala“ założyła bezinteresownie na głównym rynku reflektor, który będzie oświetlał pomnik powstańca wielkopolskiego.

— **Środa.** W ub. niedzielę rozpoczęły się rekolacje dla młodzieńców, a w czwartek rozpoczyna się dla panien.

— T. G. „Sokół“ w środzie obchodzi 28 czerwca 1936 r. 40-lecie istnienia.

— Kom. Kasa Oszczęd. w środzie wyznaczyła premje gwiazdkowe dla posiadaczy książeczek oszczęd. w wysok. 25—150 zł.

— Dnia 12 b. m. zmarł właściciel apteki 63-letni Kazimierz Piasecki. Zmarły był szereg lat prezesem T. C. L. oraz działaczem w T. G. „Sokół“. Pogrzeb odbył się 15 b. m. Konkultę żałobny prowadził ks. Chudziński z Pelplina w asyście 7 księży. Sreż honorową przy turmie pełnił sokoli. — Zmarł również emer. nauczyciel z Petkowa, ostatnio zamieszkały w Środzie, 67-letni Stefan Bialecki, Cześć Ich pamięci!

— Sreż nocna, wskutek nieporozumień z dotychczasowym kierownikiem p. Dereżyckim zreorganizowano na nowo. Nowym kierownikiem jest emer. post. p. Przybyła.

— Zatewierdzono jako strażników łowieckich maj. Łekno: leśnika Alfreda Koertha z Łekna i leśnika Gustawa Labrzyckiego z Wielkich Jezior.

— Kat. Stow. Młodz. męskiej w środzie urzędza rozgrywki ping-pongowe, do których stanoło 10 zawodników.

— Tut. oddziały KSM urzędza 26 b. m. laemanie opłatka.

— Na karnawał zapowiedziano już 2 zabawy: 4 stycznia klubu sport. „Legia“ i 5 stycznia — KSM. (ak)

Z POMORZA

— **Toruń.** Zarząd Stow. Właśc. Nieruch. w związku z akcją przeciwydowską uchwalili wzwąć swych członków do przyjęcia następujących zasad: Odnajmować mieszkania, lokale handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze tylko Polakom-chrześcijanom, pochodzenia aryjskiego; wzwąć swych lokatorów, by przy przyjmowaniu sublokatorów przyjęli wyżej wspomnianą zasadę.

— Sąd okręg. rozpatrywał sprawę szofera autobusu, kursującego na linii Toruń — Podgórz, Apolinarego Kurowskiego, o najeżanie i spowodowanie śmierci posłańca Alfonsa Leśniaka. Sąd skazał Kurowskiego na półtora roku więzienia.

— W dużej sali Domu Społecznego został wygłoszony odczyt o istocie i znaczeniu polityki morskiej w życiu narodu przez kom. Jerzego Kłossowskiego. Dochód z odczytu zostanie przełany na Fundusz Obrony Morskiej.

— Do Torunia przybył dyrektor francuskiej firmy gramofonowej „Pathé-Lau“, p. Ganthier, który, wysłuchawszy chóru szkoły powszechnej nr. 12 w Toruniu pod batutą p. Siudowskiego, polecił nagrać kilka kolend na płyty gramofono-

Każda blondynka zwraca uwagę swym puszystym złotobłond włosom gdy używa

HEZABLOND

Autentyczny tylko z Fabryki Kosmetyków

HENRYK ŻAK, Poznań

Pr 6493/4-2 449/50

Polowy ofiarą obowiązku

Dwa nieszczęśliwe wypadki w jednym dniu

Inowrocław. (c) Polowy maj. Olszewice, Stanisław Idczak, napotkał w poniedziałek w wczesnych godzinach rannych bandę złodziei, dokradających się do stajni jednego z tamtejszych rolników.

Idczak wezwał opryszków do opuszczenia zagrody, co miało ten skutek, że w stronę jego posypała się salwa kul rewolwerowych, od których ciężko rany stróż mienia publicznego legł nieprzytomny na ziemi.

Złodzieje zbiegli niepoznani, Idczaka zaś w beznadziejnym stanie odstawiono do szpitala w Inowrocławiu.

Drugi wypadek miał miejsce podczas wczorajszego targu na rynku inowrocławskim. Przechodził tamteży 64-letni głuchoniemy Mikołaj Jankowski z Jaksic. Starzec nie usłyszał sygnału zbliżającego się auta, które najechało nań tak silnie, że doznał on ogólnych kontuzji i pęknięcia czaszki. Odwieziono go do szpitala. Mimo natychmiastowej operacji, niema nadziei utrzymania Jankowskiego przy życiu.

nowe. Płyty zostaną rozesłane do szkół francuskich jeszcze przed świętami Bożego Narodzenia.

— Przy bardzo licznych udziałach członków odbyło się miesięczne zebranie Podoficerów Rezerwy na obwód Podgórz. Wezwano do gremjalnego brania udziału wraz z rodzinami w wykładach n. t. obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, które prowadzić będą fachowi instruktorzy z LOPP.

— W niedzielę, 15 b. m., rano nastąpiło otwarcie ślizgawki Toruńskiego Klubu Lawn Tennis na kortach przy ul. Mickiewicza.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi.

Dnia 16 b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Rob. Jan Borowczyk i służ. Wikł. Mielcarek; handl. Henryk Dąbrowski w Warszawie i techn. dent. Aniela Heiserowska; roln. Marc. Andrychowski w Łącznym Młynie i Hel. Cieślakówna w Krzyszkowie; owdow. ekspedj. poczt. Leon Jankowski i inrol. Walerja Jezzierna; stol. Marcell Głiszczyński w Pniewach, pow. szamotulski, i Zofia Maćkowiakówna.

Zgony:

Dnia 16 grudnia 1935 r. zapisano następujące zgony:

Szumł. Ieek Rotbard, 6 lat; Michał Jarmuszkiewicz, mistrz szewski, 70 lat; Helena Adamowska z domu Kedziorzanka, 67 lat; Marja Tresele, pielegniarka, 36 lat; Teresa Kłose z domu Pietz wdowa, 65 lat; Helena Domagalska, właśc. składu elektr., 71 lat; Julia Kowalewska z domu Stawska, 72 lat; Wojciech Czerwiński, 7 mies. 21 dni; Franciszek Majchrzak, kotlarz, 33 lat; Gabriela Olszewska z domu Sadecka, 23 lat; Marja Szelska z domu Goeke, 33 lat; Albert, Adolf Kedziora, elektromonter, 25 lat; Cecylja Szubińska, pokojowa, 21 lat.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Dykier-towie, Krotoszyn z prośbą o błogosławieństwo i opiekę w sprawie Bogu znanej 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 300,90 zł.

Na biednych i bezrobotnych parafji św. Jana na Komandorji: J. O. 6 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 42 zł.

Na Tanie Kuchnie: Paula Michałowska 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 22 zł.

Dla chorego inwalidy na podróż do groty Matki Boskiej w Lourdes: Z. K. z prośbą o westchnienie do N. M. P. o zdrowie dla ofiarodawczyni i wnuczka 3 zł; — A. R. z prośbą o modlitwę, 0,50 zł; L. Kopańska, Kruzwica z prośbą w pewnej intencji 3 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 32,50 zł.

*

— **Ofiara.** Z okazji zaślubin pp. Kazimierzy Lehmanówny z Łęki Wielkiej pow. Gostyń i red. Edmunda Rakowskiego, które odbyły się podczas uroczystej mszy św. 30 listopada 1935 r. w Kolegijacie Poznańskiej, otrzymałem na cele charytatywne parafji Farnej sto złotych zamiast zawiadomień o ślubie. Prałat-prepozyt Kolegijaty Poznańskiej X. Steinmetz

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Marjan Zdziechowski w Berlinie. Piszą nam z Berlina: Na zaproszenie „Niemieckiego towarzystwa badań nad wschodnią Europą” w Berlinie wygłosił prof. dr. Marjan Zdziechowski z Wilna odczyt p. t.: Zygmunta Krasieńskiego jako poety i myśliciela. Znakomity uczonek w szerokim zakresie przedstawił naszego poety na tle epoki romantycznej, wśród krzyżujących się prądów filozoficznych i społecznych pierwszej połowy 19 stulecia. Liczne zebrana publiczność, wypełniająca aulę uniwersytetu berlińskiego, świadczyła o żywym zainteresowaniu tak dla tematu, jak i dla prelegenta. Z okazji przyjazdu prof. Zdziechowskiego odbyło się w ambasadzie polskiej uroczyste przyjęcie, na które ambasador Lipski zaprosił szereg czołowych osobistości z niemieckiego świata uczonego, przedstawicieli literatury, sztuki i prasy.

W NAUKOWYM POZNANIU

Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego odbędzie posiedzenie jutro, w środę, 18 grudnia r. b., o godz. 18-tej w Seminarjum Historycznym (Coll. Minus. III. p.). Na porządku obrad — referaty: prof. dr. K. Chodynickiego p. t. „O najnowszych badaniach z dziejów Unji XVI w.” i dyr. dr. A. Wojtkowskiego p. t. „Czy w roku 1819 istniała flota polska?”

Dziś, we wtorek, dnia 17 grudnia 1935 r. o godz. 20 odbędzie się zwyczajne zebranie Koła Poznańskie - Pomorskiego Związku Bibliotekarzy Polskich w Bibliotece Uniwersyteckiej. Na porządku obrad: Referat p. dr. Zofii Kaweckiej pod tyt. „Egzemplarz obowiązkowy a biblioteki”.

Odczyt w „Salonie 35”. Jutro w środę, dnia 18 bm. odbędzie się o godz. 20 w „Salonie 35” (Plac Wolności 4) odczyt prof. U. P. dr. Florjana Znanieckiego na temat: „Nauka polska i życie polskie”. Odczyt jest urządzony przez sekcję naukową nowo powstałego Towarzystwa Współpracy Kulturalnej, którego sekcja plastyczna organizuje wystawę w „Salonie 35”, zaś sekcja literacka będzie organizowała odczyty (w styczniu ma odbyć się pierwszy, wygłoszony przez Karola Irzykowskiego).

KSIAŻKI POD CHOINKĘ

Nietylko najmłodszy czytelnicy oczekują na to, co znajdzie się z książek na stole choinkowym. Wiek nieco bardziej zaawansowany, który można nazwać podlotkowym, również jest ciekawym drukowanej gwiazdki. Dla tej kategorii czytelników i jej męskiego odłamu przyniosło obfitą gwiazdkę Państwowe wydawnictwo Książek Szkolnych, występując z całym cyklem opowieści mających za tło podróżnictwo i przygody — dwa tematy najbardziej chyba pociągające dzisiaj dorastającą młodzież.

Materiału i to obfitego dostarczyły różne polskie wyprawy podróżniczo-naukowe. Bo wiadomo, że alpeńscy i podróżnicy polscy zjechali ostatnimi czasy duży kawał świata. „Na szczytach Kordylierów” (wspomnienia z wyprawy do Ameryki południowej, spisane przez Wiktora Ostrowskiego) sąsiadują więc ze wspomnieniami z głośnej wyprawy polarnej na Wyspę Niedźwiedzią „Wśród polarnych pustyni Svalbaru” przez S. Siedleckiego, dobrze znanej w całej Polsce dzięki radiu, które od czasu do czasu przesyłało zamkniętym w lodach uczonego pozdrowienia z dalekiej odczyni. Do krainy skwaru wracamy z pod bieguną w książeczce „Wśród gór Maroka” napisanej jako wspomnienie z wyprawy wysokogórskiej przez Bolesława Chwiaścińskiego i Justynę Wojsznisa. Wyprawy podobne były wprawdzie opisywane w różnych wydawnictwach, lecz ukazywały się w tak luksusowej nieraz szacie graficznej i w takich wymiarach, że cenich uniemożliwiała szerszym kołom nabycie. Wydania obecne udośćniają wszystkim te opisy ciekawe, pouczające, budzące szacunek dla zapалу i energii podróżników polskich. Szczególnie plon wypraw polarnych jest obfity i niemała dumą napelnia młodego czytelnika.

Wszystkie książki są wydane w ładnej szacie graficznej a tekst bogato uzupełniają ilustracje.

Podróżą niemniej może egzotyczną, chociaż mającą za teren Polskę, jest opowieść „W dzungli polskiej”, napisana i w tym samym nakładzie wydana przez F. A. Ossendowskiego. Są to przygody czterech sportowców na Polesiu, które zwiedzają czterech młodzi kajakowcy wśród rozlicznych przygód. Ossendowski zna doskonale Polesie, które opisał szeroko w wydawnictwie „Cuda Polski”. Tutaj dodał wążek narracyjny, a zilustrował go szeregiem ciekawych fotografii.

Wreszcie z tego samego wydawnictwa należy wymienić i tak samo gorąco polecić Kornela Makuszyńskiego „Wielką bramę”, powieść o polskim morzu, na którym chce pracować młody Piotr, borykający się ciężko z życiem, i na którym w końcu celu dopina. Wiadomo jak umie pisać dla młodzieży Makuszyński. Tym razem osiągnął może rekord barwności, żywości i tego ciepła, które od razu zdobywa mu serce

MUZYKA

Śpiewak przegrał proces z Operą. Z Warszawy donoszą (tw.): Barytonista p. Mossakowski został usunięty z Opery warszawskiej, gdyż działał na szkodę teatru i siał ferment między pracownikami. P. Mossakowski zaskarżył dyrekcję o odszkodowanie za przedwczesne rozwiązanie umowy, lecz sprawę przegrał i został z pretencją oddalony.

Czarna Aida. W Warszawie wystąpiła jako Aida śpiewaczka „czarna”. Może nie tak całkiem, ale w każdym razie dobrze czokoladowa. Nazywa się Catherine Jarboro. Krytyka podnosi jej ciepły, piękny głos o charakterze raczej lirycznym, oraz pewne sposoby frazowania, jakby zaczerpnięte z śpiewactwa murzyńskiego.

LITERATURA

Trzciniński o Perzyńskim. Z Warszawy donoszą nam (tw.): Towarzystwo Literatów i Dziennikarzy urządziło w IPS-sie wieczór poświęcony pamięci Włodzimierza Perzyńskiego. Zagaił Wacław Grubiński, ciekawą charakterystyką nieodżałowanego komediopisarza. Na czoło programu wysunęło się wspomnienie dyr. Teofila Trzcinińskiego o Perzyńskim jako o człowieku i poecie. Trzciniński, towarzysz akademickich lat Perzyńskiego w Krakowie, przypomniał genezę dwóch nigdzie niedrukowanych, a bardzo pięknych wierszy Perzyńskiego, z których jeden nosi tytuł „V. S. O. P.” i ma za temat... koniak, zaopatrzone na butelkach większej marki w te właśnie litery, mające swe ważne znaczenie, które znawcy umieją odcyfrować (zdaje mi się, że O. P. ma oznaczać po angielsku „Old Pale”, lecz mam na to za mało wykształcenia). Trzciniński zrobił ze weso wspomnienia śliczne, wruszające i zabawny na przemian feljeton, a uzupełnił go mistrzowską recytacją, zdobywając sukces godny swej sztuki i swady.

TEATR

Włoska Akademia dramatyczna w Rzymie znacznie rok szkolny w styczniu. Ma ona dwa kursy, oba zaopatrzone w ośm stypendiów każdy. Cztery stypendia są po 800 lirów miesięcznie, cztery po 400. Dwaj najlepsi uczniowie drugiego kursu, którzy kończą Akademię, mają zapewnione engagement do jednego z teatrów subwencjonowanych przez rząd.

młodego czytelnika. Humor, uczucie, pochwała energii i silnej woli — oto struny na których wygrywa Makuszyński swoją jakby pieśń o polskim morzu i polskim marynarzu.

Z niemałym zaciekawieniem będzie też śledziła młodzież podróż w głąb Sahary, przedsięwziętą przez Janusza Meissnera i Tadeusza Milewskiego pt. „W krainie lęku i pragnienia” wydaną przez Książnicę-Atlas. Poprzednio ukazał się tego opowiadania tom pierwszy pt. „Przez ergi i hamady Sahary”. Teraz wydany ciąg dalszy jest również interesujący, szczególnie w opisie handlu solą i przygód żołnierzy z Legii Cudzoziemskiej, a stanowi całość dla siebie.

Detektyw w karetce. Produkcja przekładów, a szczególnie t. zw. literatury wagonowej, znacznie wzrosła ostatnimi czasy. Przed kilku laty znaleźliśmy zaledwie paru starszych najlepszych autorów powieści sensacyjnych, przeważnie angielskich, Edgara Wallace’a zaczęto tłumaczyć właściwie dopiero niedługo przed śmiercią; teraz znamy już nietylko wszystkich Van Dine’ów, Fletscherów, Oppenheimów i Rohmerów, ale nawet trzeci i czwartorzędnych twórców, czy raczej wytwórców. W ciągłej pogoni za nowym materiałem zapędzono się aż w czasy młodości naszych ojców, wychodząc ze służnego może założenia, że od nowych śmieci lepsze starsze rzeczy, ale na wyższym poziomie. Do takich należą utwory niezłej już amerykańskiej autorki kryminalnej, Ann Katherine Green i ostatnio „Rój” wydał jeden z nich p. t. „Przy drzwiach zamkniętych” (Warszawa 1936, str. 267). Dość zabawne jest czytać sensacyjne przygody, które fascynowały kiedyś naszych ojców. Trzeba tu jednak przyznać sobie duże wyrobienie w tej dziedzinie: od początku domyślamy się wszystkiego, co autorka powoli odsłania przed nami w ciągu całej dobrze zresztą zbudowanej powieści. Ale jest pewien urok historii, więcej z tych kartek: detektywy goniący za zbrodniarzem po New Jorku w karetce — to niebanalne. Nie to był może, czynnik atrakcyjny, na jaki liczył wydawca, ale to nie szkodzi, jak i nieświadome zapewne podkreślenie archaiczności stylu książki przez tłumaczkę, p. Eugenję Zmijewską. (A. M.)

Książki nadesłane

Inż. Edward Habermann: „Przepisy chemiczne - techniczne”. Poznań 135. Księgarnia św. Wojciecha. Biblioteka Młodego Technika t. IV.

KRYTYKA CZY REKLAMA

Czy o tem kto wie? — Stowarzyszenie krytyków muzycznych — Trudna inicjatywa — Powiedźcie, czy jesteście? — Nad tem trzeba się zastanowić — Krytyka bez kryterjów? — I bez skali porównań — Z instytucjami jeszcze trudniej — Z opery rewja, albo operetka — Upadek zamiłowań i trwoga o egzystencję — A zatem?...

Warszawa, 16. grudnia

Wątpię, czy komu wiadomo o tem, że istnieje w Warszawie Stowarzyszenie polskich pisarzy i krytyków muzycznych, zawiązane przed kilkoma laty, posiadające swój statut, zarząd i członków, przypuszczam, że kilkudziesięciu, bo rozciąga się na całą Polskę. W statucie wypisane są wszystkie cele Stowarzyszenia, wśród których cel wyrobienia krytyce muzycznej odpowiedniej powagi a jej jednostkom zabezpieczenia należytego stosunku do redakcyj pism codziennych, zdaje się stać na pierwszym miejscu.

Przy zakładaniu Stowarzyszenia tego, przynajmniej należy, nie brakło pesymistów, którzy nie wierzyli, ażeby w czasach dzisiejszych można było sprężyć kilkudziesięciu ludzi do pracy wspólnej, wymagającej przedewszystkiem jedynomyślności, jeżeli już nie w poglądach artystycznych, to przynajmniej w zapatrywaniach na cel krytyki i na jej bezwzględna czystość. Z drugiej zaś strony trudno było sobie wyobrazić, ażeby redakcje pism codziennych miały dostateczne powody liczenia się a priori ze Stowarzyszeniem i jego celami, zanim ono złoży dowody swej wagi i siły. Własne poglądy i wymagania były redakcjom ważniejsze, a przyjmowaniu na krytyków muzycznych ludzi bez odpowiednich kwalifikacji, ale dogadzających redakcji z jakiegoś tego lub owego względu, nie dałoby się w żaden sposób przeszkodzić, gdyby nie to, że muzyków o teoretycznym wykształceniu posiadamy z każdym rokiem coraz więcej, można zatem wybierać z pomiędzy nich to, co komu najlepiej dogadza.

Inicjatywa Stowarzyszenia nie miała tu zatem przystępu, podobnie, jak w sprawach unormowania wynagrodzeń pracy sprawozdawców i krytyków muzycznych. Tu przylączył się jeszcze kryzys ogólny, który zupełnie uniemożliwił ustalenie czegośkolwiek. Pesymiści, jak się też wkrótce okazało, mieli słusność. Stowarzyszenie utrzymywało się przez lat parę na widowni, dzięki rzadkim dość zresztą wypadkom, iż „reprezentanta krytyków” powoływano na członka konkursowej jury lub zapraszano na jakieś zagraniczne uroczystości, odczyty, kongresy. Z zagranicą udawało się jeszcze najlepiej, bo mogła ona sobie wyobrazić bez najmniejszej trudności, jakie to za tym „reprezentantem” stoją żelazne siły i potężne wpływy...

Stowarzyszenie byłoby może przestało istnieć, gdyby nie to, że w roku bieżącym, zażądano urzędowo deklaracji, czy Stowarzyszenie istnieje czy nie? Zarządowi zaś się zrobiło instytucji z trudem niegdyś założonej — istnieje. A więc ma w dalszym ciągu egzystencję swą prowadzić, oczywiście z dążeniem, aby z papierowej zmienić się w coś realnego, co odpowiada potrzebom sztuki, artystów i publiczności. Więc kwestja krytyki muzycznej i jej znaczenia pojawia się na nowo, z dodatkowym pytaniem, czy Stowarzyszenie nadmienne zawiniło swoją bezczynnością istotnie, czy też wina spada na kogo innego, na stosunki obecne, na społeczeństwo, na instytucje muzyczne lub może na artystów...?

Dawniej, przed laty, krytyka wydawała się niezbędną dla ruchu muzycznego. Dziś, znaczenie jej zmalało do rozmiarów poprostu niedostrzegalnych. Oczywiście, jeżeli rozumiemy ją jako czynnik działający dla podniesienia sztuki tak wykonawczej, jak twórczej, a więc powołany do wydawania oceny zalet i wykazywania stron ujemnych, wad i błędów. Jakże przedstawia się stosunek jej obecnie?

Na twórczość muzyczną krytyka wpływu mieć nie może. Charakter przejściowy muzyki nowoczesnej nie pozwala na to, bo kategorie jej estetyczne nie ustaliły się, a kryterja nie istnieją. Co w muzyce jest piękne a co brzydkie, tego nikt określić nie umie. Kto wie czy niewypadałoby zgodzić się chyba na „brzydkie piękno” i na „piękną brzydotę”. Podobnie bowiem, jak nie istnieją dziś pojęcia zgodności i niezgodności, albo zasady

harmonji, te, na podstawie których rozwijała się muzyka od Palestriny przez Bacha, Mozarta, Szopena aż do Brahmsa i Wagnera, dając nam tyle najwspanialszych arcydzieł; tak nie istnieją pojęcia i zasady co do myślowych i obrazowych podkładów kompozycji muzycznej. Od chwili bowiem, kiedy lokomotywa, hala maszyn, albo piłka nożna, zajęły miejsce nastrojów kościelnych, miłosnych, sielankowych czy też wywołanych przyrodą i jej zjawiskami, nie można dostrzec nic innego w myślowych intencjach dzisiejszej twórczości, jak tylko kurczowe poszukiwanie czegoś niebywałego, za każdą cenę nowego.

Cóż ma poczynać krytyka muzyczna wobec tej gorączki nowatorstwa, szukającej nietylko nowych dróg dla sztuki, ale zarazem i powodzenia dla młodych kompozytorów? Przedewszystkiem, skali porównawczej nie wyrobiła sobie dotąd: to, co jeden krytyk chwali, drugi może ganić bez najmniejszego wahania. Rozpoznanie „rzeczowych” intencji kompozytora jest dzisiaj tak samo trudne, jak zawsze było dawniej sto lat temu za czasów Berlioz. Niedawno właśnie grano u nas w Filharmonji utwór M. Kondrackiego „Mecz”. Ryki puzonów i zwaliste uderzenia perkusji nasuwały gwałtownie myśl o wojnie i padających granatach, a tu tymczasem, jak twierdzili wtajemniczeni, chodziło tylko o niewinne piłki...

Ale gorzej znacznie przedstawia się stosunek krytyki do instytucji muzycznych. Zaznaczyć, że program koncertu tej lub owej imprezy nie był dość interesujący, lub niedość starannie, czy niedość artystycznie wykonany, to znaczy położyć imprezie ciężką przeszkołę na drodze dalszych powodzeń. Postawić zasadnicze czy też szczegółowe zarzuty, wywołane poposem jakiegoś szkoły muzycznej, to tyle co podciąć jej egzystencję. Wytknąć błąd jakiś orkiestrze a chociażby nawet poszczególnemu jej członkowi, to równa się obniżeniu jej wartości, wpływającemu fatalnie na frekwencje.

A już najgorzej z Operą naszą. Wiadomo, że egzystencja jej polega na operetkach od dłuższego już czasu: od „Krainy uśmiechu”, od „Hr. Luksemburga”, od „Rose Marie” a obecnie od „Barona Cygańskiego”. Na to niema rady i zgodzić się trzeba koniecznie, Ale Dyrekcja tak uwieryła w świętą moc operetki, że radaby operę każdą o ile się tylko daje, przemienić w operetkę lub w rewję. Los ten spotkał niedawno niewinną „Martę” nawet. A gdy któryś z krytyków, znany z życzliwości dla dyrekcji odważył się to wytknąć, zerwała się taka burza w jej łonie, jakgdyby egzystencja opery została tą uwagą zniszczona na zawsze!

Rzecz prosta, że wszystko to ma swój powód w upadku jakiegoś takiego zamiłowania do sztuki, i w trwodze świata artystycznego o swoją dalszą egzystencję. Cóż zatem pozostaje krytyce? Czy nie zmienić się w — reklamę?... Otwartą, cyniczną, kupiecką...

St. N i e w i a d o m s k i.

Pisma nadesłane

„Teatr Ludowy”. Nr. 12. Treść: W. Banasewska: „Kolendnicy”. — M. Mikuta: „Inscenizacje pieśni ludowej”. — A. Jabłoński: „Kolendowe przyozdobienie świetlicy”. — Pokłosie wydawnicze. — Adr. Red. Warszawa, Nowogrodzka 21.

„Tęcza”. Nr. 12. Treść: P. Tiberghien: „Przypadek i zbieg okoliczności”. — W. Tamawski: „Nowe odkrycia historyczne w Anglii”. — J. Kisielewski: „Między dawnymi i nowymi laty”. — K. M. Morawski: „Wielorób i wilczyca”. — J. Gutsche: „Czy dziennikarstwo można się nauczyć?” — G. Duhamel: „Włóczęgi”. — Z. Za krzewski: „Zapomniany przyjaciel Polski”. — J. Drzewnowska: „Szkółka filmowa”. — E. Woroniecki: „Sztuka dawnej i nowej Rumunii”. — L. Calka i J. Kisielewski: „Dialog III”. — J. Czosnowski: „Rozmowy niemieckie”. — J. Jasiński: „Polska 105 — Niemcy 102 miliony”. — Dr. E. Bernat: „Nowe metody wojenne”. — J. Kisielewski: „Świat w skrócie obiektywu”. — Przegląd. — Post scriptum. — Dział rozrywkowy. — Adr. Red. Poznań, Al. Marcinkowskiego 22.

KAPELUSZE: to każdemu wiadomo, że od 25 lat najkorzystniej kupuje się w firmie

TOMASEK i Ska-Pocztowa 9

dowody: największy wybór tylko dobre gatunki a przede wszystkim wzorowa i fachowa obsługa

połączona z pracownią w własnym zakresie

REPARACJE tanio — szybko i akuracie.

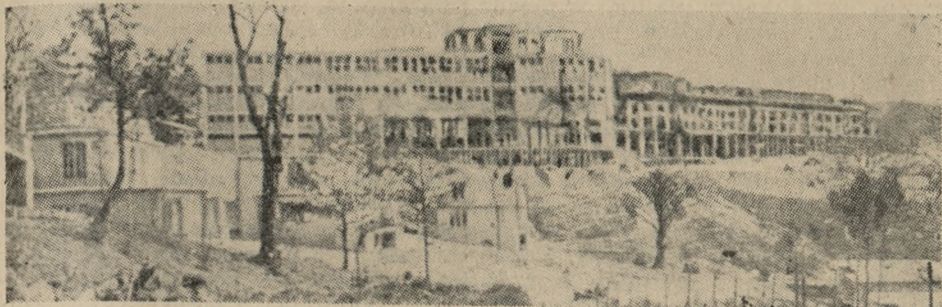
Osiedla chorych na gruźlicę płuc

Wzorowe Clairvivre we Francji

W leczeniu chorych na gruźlicę płuc, jak wiadomo, najważniejszymi czynnikami są świeże powietrze, dobre odżywienie, oraz odpowiednie do stanu zdrowia dawki leżakowania lub spacerów. Nawet przy stosowaniu nowszych sposobów chirurgicznych, terapia nie może obyć się bez wymienionych środków leczniczych. Są one podstawą le-

sowa bezczynność odczuwali jako większe nieszczęście, niż chorobę samą.

Takie założenia były podstawą nowego prądu w leczeniu gruźlicy płuc. Chroniczne leczenie, spowodowane chronicznością choroby, narzuciło pytanie, czy chory nie może leczyć się stale w warunkach domowych, naturalnie z zastrzeżeniem, że nie będzie zakażał

Hotel w Clairvivre w czasie budowy

czenia t. zw. sanatoryjnego, które już tylu chorym przyniosło, jeśli nie zupełnie zdrowie, to w każdym razie znaczną poprawę.

Niestety, gruźlica jest chorobą podstępna, i często daje znać o swej obecności dopiero wtedy, gdy już poczyniła znaczne spustoszenia w ustroju. Leczenie takich stanów wymaga już nie miesięcy, lecz lat, nim ogniska zapalne zostaną unieszkodliwione. Dla większości chorych pobyt sanatoryjny przez tak długi czas jest niemożliwy, choćby ze względów materialnych. Poza tem, chory, wracający podleczonego do swych zajęć

zdrowego otoczenia. Ozdrowieńcom musiałoby się stworzyć dobre warunki mieszkalne, odpowiadające sanatoryjnym, oraz dać im możność pracy odpowiedniej do ich okresowo zmniejszonej zdolności do znoszenia trudów fizycznych. Rodzina zaś musiałaby, mieszkając zasadniczo pod tym samym dachem, mieć gwarancję niezakażenia się.

Pierwsza tego rodzaju próba została dokonana już w r. 1916 przez dr. Roberta Philippa w Anglii, który stworzył kolonję dla ozdowieńców gruźliczych, stawiając w zdrowej okolicy nowe osiedle Papworth Village Settlement. Chorzy pracują tam wedle swych sił, rodziny są pod stałą opieką lekarską. Rezultat: chorzy czują się dobrze i są zadowoleni, a w okresie pierwszych 11 lat istnienia, o których doszły nas sprawozdania, żadne dziecko nie zachorowało na gruźlicę, żadne nie zmarło na gruźlicze zapalenie opon mózgowych.

Niestety, sir Philipp mało dotychczas znalazł naśladowców. Trudności materialne odstraszały inicjatywę, czy to ustawodawcza czy społeczna.

Dlatego trzeba powitać z uznaniem nową postać inicjatywy społecznej, którą opisuje na podstawie naucecznych spostrzeżeń p. dr. Skokowska - Rudolfowa w czasopiśmie lekarskim „Gruźlica” (1934/231). Nowe to osiedle powstało w południowej Francji, w departamencie Dordogne i otrzymało nazwę Clairvivre. Stworzyła je „Francuska Federacja rannych płucnych, chirurgicznych

i chorych na zimnicę”. Oto ustęp ze wspomnianego artykułu:

„Inicjatywę założenia kolonji powzięli członkowie Federacji, chorzy na gruźlicę. Zresztą chorzy tego rodzaju stanowią największą odsetkę członków Federacji. Z opowiadań kilku z nich wynika, że spędzali oni całe lata w sanatorjach, bez poprawy stanu płuc i w przygnębiwym nastroju, zmęczeni ciągłą surową dyscypliną sanatoryjną. Dopiero po zamieszkaniu na wsi, w otoczeniu rodziny, i po podjęciu pracy, odpowiadającej ich siłom, zaczęła się poprawa. Obecnie „Komisja Osiedla” składa się w znacznej liczbie z byłych chorych na gruźlicę, u których nastąpiło samowyleczenie, do nich należą: prezes osiedla Albert Delsuc, przed laty chory na gruźlicę rozwinęta, zaraźliwa, spędził kilka lat w sanatorjach, obecnie zupełnie zdrowy, pracuje intensywnie, trzeci rok zarządza i kontroluje prace w Clairvivre. Członek zarządu kolonji Couret przebył ciężką postać gruźlicy płuc, obecnie zdrowy, pracuje normalnie. Członek zarządu którego nazwiska nie pamiętam, nie pozbył się wprawdzie prątków, jednak stan jego jest zupełnie dobry, choroba w stadium zupełnie niepostępującem, trzeci rok pracuje intensywnie wciąż na otwartem powietrzu i na słońcu, jako kierownik robót plantacyjnych osiedla.”

Clairvivre, jak widać z rycin, leży w okolicy lesistej, a domki rodzinne, położone w ogrodach, odpowiadają nie tylko wymogom higieny, lecz i dość daleko posuniętemu komfortu. Dla samotnych wybudowano wielki hotel. Osiedle posiada własny szpital, przychodnię przeciwgruźliczą, magazyn prowiantowy i materiałowy, elektrownię itd. Prawie wszystkie prace wykonują mieszkańcy osiedla.

Niewątpliwie u czytelnika powstaje myśl: dobre to dla bogatej Francji, nie dla nas. Rzeczywiście, w tej postaci osiedle obecnie u nas powstać nie może. Jesteśmy jeszcze zbyt biedni. Inwalida francuski, należący do Federacji, otrzymuje zaopatrzenie, niezależnie od rangi, najmniej 7000 franków rocznie, stu procentowy inwalida, a za takich uznani są wszyscy chorzy na gruźlicę płuc, otrzymują jeszcze 10 tysięcy franków na leczenie. Ten budżet wystarcza na utrzymanie rodziny, chociaż koszt mieszkania z elektrycznością, której się także używa do opalania, wynosi około 5000 franków rocznie.

Lecz i mniejszemi, a nawet małemi środkami można dużo zrobić. Chodzi tylko o inicjatywę i pracę połączoną z umiłowaniem sprawy. Spodziewać się można, że, gdy przyjdą do głosu i rozwinię się u nas znowu społeczne wartości, tak żywe w czasie niewoli, wtenczas i w naszym kraju troska o wszechstronne leczenie gruźlicy znajdzie odpowiednie rozwiązanie. Fr.

Paweł van Kempen

dyrygent dzisiejszego koncertu symfonicznego

niejsze prowincje ze stolicą ówczesnego świata.

Podczas wojny światowej po obu stronach pracowało w rozmaitym charakterze kilka milionów gołębi. Do najbardziej znanych gołębi powietrznych należał gołąb, noszący nazwę „Prezydent Wilson”. Podczas pewnej wielkiej opresji wśród huraganowego ognia ważną wiadomość do sztabu generalnego. Po drodze został ciężko ranny. Mimo to w 25 minutach przeleciał 50 km., oddając meldunek, od którego wiele zależało. Po ukończeniu wojny jako ptak - inwalida o wysokim procencie niezdolności do służby przeżył jeszcze jedenaście lat w specjalnym gołębniku, będąc przedmiotem adoracji żołnierzy. Wzruszenie może ścisnąć za gardło nawet żołnierzy, którzy widzieli grozę wojny, gdy usłyszą historję małego, niepozornego gołębia „Cher - Ami”. Było to w r. 1918, gdy jeden z amerykańskich pułków został podczas kontrataku Niemców odłączony od swej dywizji i osaczony. Ostatni, więźniem mogącemi ich połączyć ze sztabem głównym, było pięć gołębi. Zostały one równocześnie wypuszczone z tym samym rozpacznym meldunkiem S. O. S. Do sztabu przyleciał tylko jeden gołąb. Był nim „Cher - Ami”, cztery zestrzeliła nawałnica niemieckiego ognia. Oficer, odbierający meldunek od gołębia, nie chciał wierzyć własnym oczom, że przez ogień, pod którym żywa dusza przelizgnąć się nie mogła, zdołał przelecieć dzielny ptak. Z wybitem jednem okiem, z rozprutą pierśią i bez jednej nóżki spełnił żołnierską swą powinność, przynosząc na drugiej nodze meldunek i ratując w ten sposób parę tysięcy młodych żołnierzy. S. F.

Amerykańskie rekordy w Anglii

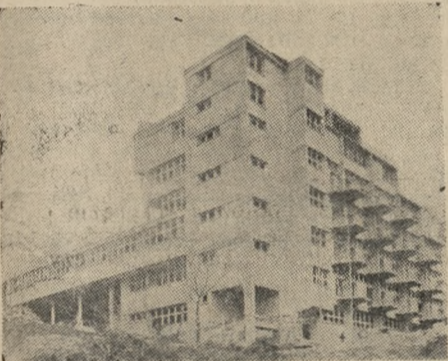
Niejaki M. S. E. Gibbs w Netherburg pobit wraz z swoją rodziną rekord długowieczności w Anglii. Wiek kolektywny jego rodziny wynosi tysiąc lat. Siedmiu żyjących krewnych ze strony ojca mr. Gibbs'a reprezentuje razem pięć wiek 536 lat i 2 miesiące, sześciu zaś krewnych z strony matki — 461 lat i 6 miesięcy. W sumie czyni to 997 lat i 8 miesięcy, czyli prawie tysiąc lat. Anglija może się też pochwycić drugim p. E. Wallaceie autorem największej ilości powieści. Jest nim dość znany noweliści, E. B. Burgin, który w ciągu 62 lat napisał 112 powieści. Mister Burgin liczy obecnie 80 lat, ale spodziewa się, iż „zdaży” jeszcze doprowadzić sumę swoich utworów do imponującej cyfry 120.

„Muzyka a dziecko”

Wykład na powyższy temat wygłosi, staraniem Związku Muzyków Pedagogów, prof. Kowalewska w piątek 20 bm. o godz. 8,15 w auli Państw. Konserwatorium. Wstęp wolny.

848 CHEM. FARM. MAG. A. BUKOWSKI SUKCA. WARSZAWA 84 18 040

Szpital i przychodnia przeciwgruźlicza

nierzadko traci zdobytą przez leczenie poprawę. Stąd wynika konieczność stałego leczenia, także w warunkach domowych. Istnieje inna grupa chorych, którym po bardzo długim pobycie w lecznicach poprostu jest trudno włożyć się znowu do pracy. U tych ozdowieńców wielkie znaczenie zdobyła t. zw. reedukacja, czyli psychiczne przestrojenie gruźlika, przyzwyczajonego do zważania tylko na swe zdrowie.

Otóż ten moment psychiczny już od dawna zajmował uwagę nie tylko lekarzy, lecz także niektórych chorych o usposobieniu aktywnem, którzy przymu-

Domy rodzinne w Clairvivre

Skrzydłata poczta

Gołębie zadowolonymi pocztyljonami od najdawniejszych czasów — Wzruszające obrazy z wojny światowej

Opowieść o Noem wskazuje, że gołąb od dawna miał swój specjalny zawód. Tak jak koń stał się zakonikiem pracy, lis spryciarzem i oszustem, kruk zawodowym mędrcom, pies stróżem, tak gołąb został listowym pocztym lotniczym najczęściej zaś roznosił na skrzydłach listy romantycznej miłości.

Na olbrzymią ilość gatunków i rodzajów wielkiej rodziny gołębiowej, większa ich część żyje w rajskim świecie wysp Oceanu Spokojnego i w Australji, wiodąc idylliczny żywot i karmiąc się wyłącznie nasionami, roślinami i owocami. Zasadniczym rysem ich zwierzęcej psychiki, to wzajemna miłość czule gruchających małżonków i wielka troskliwość obojga w stosunku do swych dzieci, jak również niezwykle przywiązanie do swego gołębiego domku — gołębnika. Gołębie żyją przez cały rok parami i są stawiane ludziom jako wzór czulej i wiernej miłości.

Gołąb ma wprost wyjątkowe kwalifikacje na ptasiego listowego. Niezwykła szybkość i wytrwałość lotu, przedziwna orientacja w przestrzeni i instykt właściwego kierunku lotu — oto ideał, do którego dążą

też lotnicy, ludzie - ptaki. Według wiadomości, zaczerpniętych z pozostałych kartek historii, Chińczycy pierwsi używali gołębi pocztowych do właściwego celu i to na wiele wieków przed Chrystusem. Hindusi, Arabowie, Maurowie i Sudańczycy preferują też do pierwszeństwa w tym względzie. Starożytni mieszkańcy Egiptu, powracając z dalekich wypraw morskich, wypuszczali na pełnem jeziorze zabrane ze sobą gołębie, zwiastuny ich szczęśliwego powrotu. Jeszcze piękniejsze zadanie spełniły one u Hellenów. Wypuszczano je na zakończenie Olimpiady wspaniałą żywą rakietą, rozlatującą się natychmiast jak rozpryski sztucznych ogni, by zanieść na wszystkie strony wieści o wynikach pięknych zmagani, na które z zapałem oddechem czekała cała Hellada.

Władcy starożytnego świata, Rzymianie, pierwsi zastosowali właściwości gołębi do celów wojennych i to już od czasów Cezara. Po raz pierwszy zostały one użyte podczas oblężenia Mutiny, w 44 roku przed Chrystusem. W trzy wieki później cesarz Djoklejan miał już regularną pocztę, łączącą linjami ptasiego lotu, wszystkie waż-

Hallo, Zosiu, znalazłam prezent dla naszych mężów — maszynkę

Allegro

Ten elegancki i praktyczny aparat jest naprawdę idealny dla tych, którzy golą się sami. Mój brat jest entuzjastą Allegro. Już od kilku miesięcy cudownie goli się wciąż tym samym nożykiem.

Allegro

maszynki do golenia. Model standard, do wszystkich typów nożyków do golenia. Niklowany zł 30. Oksydowany zł 25,— Mod. spec. al zł 16.—

NOWOŚĆ!

oselka Allegro, złożona z giętkiego kamienia i skórki o specjalnych składnikach, nie zakręga brzojki, lecz przeciwnie, daje jej niedościgłej jakości ostrze.

W sprzedaży we wszystkich większych perfumeryjach oraz składach nożowniczych. Skł. gl. D/H Paryż—Warszawa. Warszawa. ul. Pierackiego 18.

Z ŻYCIA KOBIET

Naprawmy błąd

Gdy z końcem XIX w. zaczęła powstawać t. zw. „kwestja kobieca“ a ruchowi emancypacyjnemu patronowali liberali i socjaliści, wyrobiła się wśród kobiet opinja — rozmyślnie zresztą narzucana im przez tych opiekunów — że Kościół katolicki odnosi się do niechęcią, jeżeli nie z lekceważeniem, do kobiet i że tak było od początku jego istnienia. Opinja ta przyjęła się tem łatwiej, że istotnie w owym czasie Kościół niezbyt chętnym okiem patrzył na dążenia kobiet do równouprawnienia i zdobycia większego wpływu na życie społeczne i polityczne poszczególnych narodów. Było to zresztą zrozumiałe, gdyż Kościół musi być zawsze tym czynnikiem, który hamuje naturalny u ludzi pęd do zmian, do szukania coraz nowych dróg. Od tego czasu jednak świat przeszedł przez gwałtowne przeobrażenia zmieniło się nastawienie myśli ludzkiej, zmienił się i pogląd Kościoła na sprawy kobiece, trzeba więc, by kobiety poddały również rewizji dotychczasowe swe pojęcia.

U nas kobiety zdobyły równouprawnienia bez wielkich walk i wysiłków; w wolnej Polsce odrazu w pierwszej konstytucji przyznano im równą prawa z mężczyznami, dopuszczono je — teoretycznie przynajmniej — do wszystkich urzędów i stanowisk. Stało się to prawdopodobnie dlatego, że kobieta wywierała zawsze w Polsce duży wpływ na życie publiczne, potrafiła mężnie stanąć w potrzebie obok mężczyzny, a już specjalnie w czasach rozbiorowych położyła ogromne zasługi w podtrzymaniu ducha narodu, pomagała w walkach zbrojnych, a w danej chwili potrafiła nawet sama schwycić za broń. To łatwe zwycięstwo w kwestji równouprawnienia pociągnęło za sobą ujemne skutki. Pierwszy to ten, że kobiety, zadowolone z otrzymania równych praw z mężczyznami, nie starały się zupełnie o wyrobienie obywatelskie, o zapoznanie się z różnymi kwestjami społecznymi i politycznymi, co pozwoilioby im na wywieranie wpływu na życie publiczne. (Mówię naturalnie o ogóle kobiet, a nie o jednostkach, które obowiązki swe rozumieją i starają się je jak najlepiej wypełnić.) Drugi zaś, to niezrozumiały zupełnie w kraju, gdzie tak wiele kobiet studjuje na wyższych uczelniach, zupełny brak zainteresowania nauko-

wego sprawami kobiecymi. Nie mamy przecież ani jednej książki, dającej np. historyczny przegląd roli kobiet w różnych społeczeństwach, od najdawniejszych czasów, ani jednej, która traktowałaby o prawodawstwie, odnosząc się do kobiet, ani jednej o wpływie kobiet na rozwój cywilizacji, sztuki, literatury, ani jednej, która zajmowałaby się temi sprawami w odniesieniu specjalnie do Polski; nie mamy ani jednej monografji wybitnych naszych kobiet, czy też choćby monografji dotyczącej zbiorowego ich działania w pewnych ważnych chwilach naszych dziejów, poza jedną, ukazującą się obecnie w zeszytach prac p. Marji Bruchnalskiej ze Lwowa, traktującą o udziale kobiet w powstaniu styczniowym. — Na brak zainteresowania się wpływem w w. XIX nietylko na wybitnych naszych ludzi, ale również i na cudzoziemców, zwrócił w swoim czasie uwagę Adolf Nowaczyński w odczycie swym p. t. „Piękno Polki w XIX w.“ Poddał wtedy niejako kilka ciekawych tematów do opracowania, wskazując nawet na pewne źródła, z których można by czerpać. Niestety, dotychczas nie słyhać zupełnie, by ktokolwiek się temi sprawami zainteresował. A przecież tyle kobiet kończy uniwersytet, lub też wyższe szkoły społeczne, a tak mało z ich prac wnosi coś nowego do dotychczasowego dorobku naukowego.

Ten brak poważnego zainteresowania kwestjami kobiecymi sprawił rów-

Polki pielęgnują trędowatych

Francuska „La revue maritime“ podaje interesującą wzmiankę o polskich siostrach zakonnych, pełniących funkcje pielęgniarzek na wyspie Trinidad.

Zakład zawiera ponad 400 trędowatych mężczyzn, kobiet i dzieci. Istnieje osobna dzielnica dla mężczyzn i dzielnica dla kobiet. Różnice wieku: trzyletnie dziecko i stara murzynka, mająca chyba lat sto z okładem. Wszystkie stopnie choroby, od kilku plamek na skórze, aż do utraty rąk, nosa i t. p. Wielu ślepie. Są podobno dwa do trzech uzdrowień rocznie, lecz nie można twierdzić, aby były ostateczne.

Trędowatych pielęgnuje 26 siostr dominikanek, których klasztor położony jest po drugiej stronie zatoki. Dwa-dziesiąt trzy siostry — to Francuzki, a

niez, że ogół kobiet bez zastanowienia powtarza pewne zasłyszane lub przeczytane komunały. Do takich należy właśnie stosunek Kościoła „atolickiego do kobiet i do kwestji kobiecej. Stosunek ten uległ — jak już na początku wspomniałam — zupełnej przemianie w ostatnich latach. W chwili obecnej modne jest kwestjonowanie równouprawnienia kobiet i występowanie przeciw udziałowi kobiet w życiu publicznym. Ataki idą zarówno od lewicy jak od prawicy, zależnie od stosunków w danym kraju. Nie można się jednak temu dziwić, bo trudno orjentować się w kwestji, której nikt u nas nie oświetlił dotychczas naukowo, nie ujął w pewne ściśle ramy, pozwalające na głębsze przestudjowanie jej. Niemniej pozostaje faktem, że jedynym obecnie rzecznikiem sprawy kobiecej i gorliwym jego obrońcą jest Kościół katolicki, uważając słusznie, że kobiety mogą i powinny być głównym czynnikiem, który doprowadzi do umoralnienia życia publicznego. W tej sprawie, jak i w wielu innych zresztą, Kościół nawraca do tradycji wczesnego średniowiecza, w związku z czem zaznacza bardzo wyraźnie, że żąda równouprawnienia również w dziedzinie moralności, t. zn. że zwalcza powszechnie dotychczas uznawaną podwójną moralność.

Z faktu popierania przez Kościół katolicki równouprawnienia kobiet i ich udziału w życiu publicznym, powinniśmy jasno zdać sobie sprawę i wyciągnąć odpowiednie z tego wnioski.

HELENA ŚWIEŻAWSKA

L w ó w.

1) narzeczony lub narzeczona chorują na chorobę zakaźną, która mogłaby spowodować zarażenie partnera, względnie uszczerbek dla zdrowia potomstwa;

2) narzeczony lub narzeczona znajdują się pod kuratelą;

3) jedna ze stron dotknięta jest chorobą dziedziczną, która mogłaby narazić na szwank zdrowie potomstwa.

Ustawa sterylizacyjna, na którą powołują się twórcy ustawy małżeńskiej, przytacza 8 grup chorób, które mi dotknięci nie powinni wydawać na świat potomstwa. Do tych chorób należą: schizofrenja, epilepsja, dziedziczna ślepota, dziedziczna głuchota, obłąd i inne. W ten sposób spis zakazów małżeńskich dochodzi do 11-tu paragrafów. Mimo dokonanej sterylizacji nie wolno jednak stronie sterylizowanej zawierać małżeństwa przez wzgląd na zdrowego partnera, który nie powinien być pozbawiony potomstwa.

Na wypadek uchylenia się od powyższej przytoczonych zakazów grozi kara więzienia 3 miesięcy do 5 lat. Naturalnie ustawa nie dotyczy obcokrajowców. Natomiast kobiety, obywatelki obcych państw muszą stosować się do ustawy niemieckiej i dać się zbadać w niemieckim urzędzie zdrowia, jeżeli chcą poślubić Niemca. Są taksamo karane jak Niemki, jeżeli podadzą fałszywe informacje o stanie swego zdrowia. Zawierane zagranicą małżeństwa Niemców w celu obejścia ustawy są w Niemczech nieważne.

Z Tow. Ziemiaków Wlkp.

W przeddzień 25-letniego Jubileuszu Towarzystwa naszego odebrałmy pismo od Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej, że zostaliśmy zaliczone przez Jego Em. ks. Prymasa w poczet organizacji pomocniczych Akcji Katolickiej.

W oddziałach Stowarzyszeń należących obecnie do Akcji Katolickiej pracujemy od szeregu lat, a uchwałą walnego zebrania w roku 1930 zobowiązaliśmy się do tej pracy jednogłośnie.

Każde Koło w myśl wyrażonego życzenia Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej winno abonować „Doniesienia“, które zawierają najważniejsze zarządzenia episkopatu, w szczególności J. Em. ks. kardynała Prymasa, oraz instrukcje Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej w sprawie programu pracy, który niewątpliwie, o ile jeszcze nie zupełnie, w każdym razie częściowo działalnością naszą jest objęty.

Donosimy naszym członkiniom, że jubileuszowa „Ziemianka Polska“ już wyszła z druku i jest do nabycia w biurze naszym, Mickiewicza 33.

Nowa ustawa małżeńska w Niemczech

Nowa ustawa małżeńska Rzeszy została przyjęta pod tytułem: „Ustawa dla ochrony dziedzictwa zdrowia narodu niemieckiego“. Narzuca ona wszystkim parom zaręczonym przymus poddania się dokładnemu badaniu w urzędach zdrowia. Odmowa na zawarcie małżeństwa następuje w wypadkach, jeżeli:

ki. Zaczęli więc pogadywać o tem i owem, aż też przypomniała im się daleka, dawno niewidziana kuzynka Marynia.

Co też to biedactwo będzie robiło w Święta?

— Ano! Popłacze sobie serdecznie i pomyśli, że jest zupełnie sama na świecie. Pan Wiktor zapalił papierosa, pani Zofja westchnęła. Myśl o kuzynce Maryni nie dawała jej spokoju.

— Gdyby mieszkała w Poznaniu, już byśmy ją zabrali do siebie na cały tydzień.

Z pewnością.

Pan Wiktor dodał po chwili.

— Ile też ona ma tej swojej pensyjki?

— Może z osiemdziesiąt złotych na miesiąc.

Mężczyzna puścił kłęb dymu z papierosa i mruknął:

— Jabym ją już sprowadził na Święta, przemieszkałaby u nas i przeżywała się, to znów tyle nie kosztuje, ale bilet, dziecko, bilet!

Tym razem pani Zofja ożywiła się ogromnie. Porwała się z kanapy, zapaliła lampę gazową nad stołem, zwróciła się energicznie do męża.

— Dawaj-no ołówek!

Przysiedli oboje pod kręgiem światła i zaczęli liczyć. Pani Zofja marszczyła czoło, pan Wiktor dusił wypalonego już papierosa, ale jakoś ciężko było z tem rachowaniem. Wreszcie pani Zofja zawołała:

— Ostatecznie nie potrzebuję kupować pierników. Obiad wymyślę skromniejszy, nowych rękawiczek sobie nie sprawię, wporządę stare. Na węglach możemy jeszcze coś wybić, narazie będzie się jadało w sypialni. Tylko... tyko, że ja chciałam dla ciebie. Zawsze nosisz ten stary krawat!

— Krawat jest stary, ale ja jestem młody. Pisz:

Pani Zofja zaczęła sumować pozycje. Węgle, krawat, rękawiczki, pieczeń, pierniki.

Ale tu mąż zaoponował.

— Co do pierników, to oponuję. Adaś je lubi i ty też, a i Marynia trzeba czemś poczęstować. Raczej obejdzie się bez wina.

— Ale ty tak lubisz, cieszyłeś się na tę butelczynę!

— Trudno! Dopisz! Ile jeszcze braknie?

— Na bilet jużby mniejwięcej było, ale Marynia musi przecież mieć coś przy duszy.

Pan Wiktor chrząknął gniewnie.

— Hm, hm, no, to chyba, że doliczysz jeszcze dwie pary pończoszek, ale...

— Pończochy? Jakie pończochy?

— Twoje!

Pani Zofja spojrzała zdziwiona, a potem zrozumiała nagle i ucałowała swego męża w łysinę.

— Ty stary kpiarzu! Naturalnie, że rezygnuję z prezentu na gwiazdkę! Pomyśl jaka ta Marynia będzie uszczęśliwiona. Teraz na podróż starczy, teraz starczy! Pan Wiktor poważnym ruchem ręki zgasił lampę nad stołem. Pokój pogrążył się znów w półcieniu.

Dwoje dobrych ludzi przytuliło się do siebie w jakimś głębokim, rzeczywistym szczęściu.

A w dwa dni później pewna uboga, zapomniana przez wszystkich stara panna ocierała chusteczką łzy, które same jakoś pocisnęły się do oczu. Na maleńkim, koślawym stoliku leżał przekaz pieniężny. Obok bielila się rozerwana koperta i gęsto, maczkami zapisany arkusz listu.

Od wielu, wielu lat poraż pierwszy panna Marynia cieszyła się naprawdę na święta. Będzie Wilja z prawdziwym opłatkiem, będzie rodzina, siedząca społem przy stole świątecznym, będzie jakaś słodka, radosna Pasterka, na którą idzie się w gromadzie. I nie będzie myśli gorzkich i złych o twar-

dem sercu ludzkim.

Prawdziwa Gwiazdka

Przyćmione światło ampli nadawało buduarowi pani Hali urok szczególny. Doskonale harmonizowało w tym dyskretnym półcieniu złotawe obicie mebelków rokokowych i delikatny ton niebieski porzuconych tu i tam poduszek i jedwabnych pajaców. Pastelowa sukienka i jasne włosy pani domu stanowiły punkt centralny pogodnego obrazka, pastel, umieszczony zrecznie w stosownych ramkach.

I myśli pani Hali były również pastelowe. Marzyła o prezentach, jakie jej zrobi mąż na Gwiazdkę, a więc nowe futro, z prześlicznym, puszystym kołnierzem, torebkę skórzaną, wenecką i wiele innych miłych drobiazgów. Wszystko było przyjemne aż do momentu... Pani Hala uniosła się na rękach i gniewnie strzepnęła poduszkę. Przypomniało jej się, że na Święta trzeba będzie zaprosić nudną ciotkę Pelasię. Och! Boże, jakie to nieznośne.

Do buduaru zapukał mąż. Pan dyrektor, wyspany i wypoczęty po późnym obiedzie przysiadł na jednym z foteli. I o dziwo! Tym razem zdobył się na całkiem rozsądny projekt.

— Wiesz, ciocino! Tę ciotkę, to trzeba tym razem splawić. Zaprosiłem wicedyrektora z żoną, zabawimy się szampańsko.

— A ciocia?

— Poślemy jej pułko cukrów i napiszesz czuły list, że wyjeżdżamy na wieś. Jeżeli się później dowie, że było inaczej, no to wykręcimy się jakoś. Mam dosyć tych rodzinnych antyków i tych rodzinnych ceremonij przy opłatku. Niech sobie siedzi w domu, przynajmniej ominie ją katar. Dla starszych osób wieczorne spacerki nie są zdrowe.

Pani Hala roześmiała się z dowcipu męża, ale trochę była jednak niespokojna.

— Boję się plotek. Ludzie będą gadałi. Ciocia Pelasia jest jedyną, naszą krewną. Wychowała mnie, zastępowała mi matkę... Ludzie są tacy złośliwi!

Ale dyrektor machnął ręką.

— Głupstwo! Zaprosimy ją na Nowy Rok, albo Trzech Króli i wszystko w porządku. Tym razem chciałbym się zabawić naprawdę.

— Ja też. Wicedyrektor to przemily człowiek. Tylko nie rób oka do jego młodej żony!

Sprawa została w ten sposób załatwiona i nikt nie myślał o tem, że staruszka spędzi smutną Wilję w samotnieniu szarego, wdowiego mieszkanka.

Jakoś o tym samym czasie o trzy piętra wyżej toczyła się podobna rozmowa. W ciasnej, trochę zimnej jadalni, oświetlonej blaskiem latarni ulicznej, siedzieli przy sobie, na starej, ceratowej kanapie emerytowany nauczyciel pan Wiktor i żona jego, podtrzymująca budżet domowy lekcjami muzyki.

Pani Zofja również marzyła o Gwiazdce i cieszyła się z tego, że małą sumę pieniędzy, którą zdołali zaoszczędzić, będzie można przeznaczyć na przyjazd Adasia. Ostatecznie trudno wyobrazić sobie Święta bez ukochanego jedynaka. On sam ma tak niskie pobory, że nie zdołałby za nie pokryć kosztów podróży. I pani Zofja dodała z uśmiechem.

— A ja mam jeszcze trochę gotówki, urządzimy sobie wystawny obiad w pierwsze święto, zobaczysz!

— O! ja także odłożyłem jakiś drobiaż. Przyniosę wam butelkę wina.

Zamilkli na chwilę, ale nikomu nie przyszło na myśl zapalać lampy, bo to przecież kosztuje, a każdy grosz trzeba oszczędzać na nieprzewidziane wydat-

DZIAŁ GOSPODARCZY

Kartele w Polsce pod kontrolą kapitału zagranicznego

Piętnując szkodliwą działalność karteli w życiu gospodarczym Polski, nie można pominąć tak ważnego czynnika, jakim jest wpływ kapitału zagranicznego na monopolizację naszego gospodarstwa społecznego. A wpływ ten jest niestymulujący wielki i ważny, a wiele przemawia za tem, że jest on zarazem ujemny.

Nie to jest ważne, ile mamy w Polsce karteli wogóle, ale w jakim stosunku pozostają do siebie poszczególne ich grupy. To też stwierdzić trzeba, że te z karteli grają w naszym życiu gospodarczym decydującą rolę, które zawiadnęły surowcami i półfabrykami. Ilościowo niewielka ich grupa, jakościowo, ze względu na wielkość kapitałów, jest tak potężna, że nawet czynniki polityczne muszą niejednokrotnie nie tylko się z niemi liczyć, lecz poprostu im ulegać. Uległość i powolność tę umieją zresztą kartele zdobywać w właściwy sobie sposób. Taki stan rzeczy doprowadzić musiał w przemyśle nawet do paradoksów, wyrażających się w tem, iż zagrożone przez wielkie kartele działy naszej drobniejszej produkcji zmuszone były zakładać kartel w celu samoobrony. I takich właśnie karteli mamy również sporą ilość. Znajomość tych stosunków pozwala nam zarazem ocenić należycie ostatnie posunięcia oficjalne, które pozornie przedstawiają się wcale efektywnie. Ale nie ludźmy się, aby rozwiązanie garstki najistotniejszych ekonomicznie karteli miało poważnie wpłynąć na polepszenie się sytuacji.

Źródło zła kartelowego w Polsce tkwi głównie na Śląsku i na Podkarpaciu. Węgiel, żelazo, stal, nafta, inne rudy i chemikalia — oto podstawa do opanowania rynku polskiego. Tę prawdę bezwzględnie zdolali już dawno zrealizować kapitaliści zagraniczni. W górnictwie węglowym na ogólną ilość zaangażowanych kapitałów — kapitał zagraniczny stanowi przeszło 90 proc. W przemyśle hutniczym kapitał zagraniczny stanowi około 80 proc. W przemyśle naftowym przedsiębiorstwa o przewadze kapitału zagranicznego obejmuje około 90 proc. produkcji.

Nie dość na tem. Wśród ogółu k.a.owych karteli w Polsce decydującą rolę grają spółki akcyjne. Wśród spółek akcyjnych znowu decydujący wpływ mają krajowe spółki akcyjne o kapitale zagranicznym. I tak krajowe spółki akcyjne skartelizowane, działające w przemyśle i handlu, rozporządzają kapitałem zakładowym wynoszącym 2 miliardy i 90 milionów zł. w czem kapitał zagraniczny stanowi 1 miliard i 670 milionów. Zatem 80 proc., czyli olbrzymia przewaga kapitału zagranicznego. To ma swoją wymowę, jeżeli zważymy, że krajowe porozumienia kartelowe w górnictwie — to prawie wyłącznie spółki akcyjne. To samo w hutnictwie szklanym. To samo w przemyśle metalowym (żelazo, stal — surowce i półfabrykaty). Podobnie w przemyśle chemicznym. Nielepiej stan rzeczy przedstawia się w przemyśle naftowym, w przemyśle włókienniczym itd. Kapitał zagraniczny kontroluje również banki skartelizowane. Na ogólną ilość 112 milionów kapitału zakładowego 87 milj. pochodzi z zagranicy. Kapitał zagraniczny kontroluje ubezpieczenia. Oprócz tego działają na własną całkowitą rękę kartele zagraniczne. Tak więc spółki akcyjne zagraniczne ulekuwały w przemyśle i handlu 138 milj. kapitału zakładowego, w czem 112 milj. czyli 81 proc. posługuje się kartelizacją.

Przypomnienie

Z racji zbliżających się świąt i zakupów przedświątecznych przypominamy, że między innymi firmy „Pischinger”, „Schramek”, „Branka”, „Hazel”, „Plutos”, „Kosma”, „Alfa”, „Prima-Aida”, „Altesse”, „Solali”, „Mokka”, „Marga” (tuszcz), „Ceres” (tuszcz), „Poels” (szynki), „Iskra-Karmański”, „Stella” (kawa), „Salon malarzy polskich” (pocztówki), są firmami znajdującymi się w rękach nie-polskich i niechrześcijańskich.

Żądajcie polskich i chrześcijańskich wyrobów! Ponieracie chrześcijańskie i polskie kupiectwo!

Słowem, fundamenty naszego przemysłu, naszej produkcji, opanował w przeważającej mierze kapitał zagraniczny. Dzięki temu jest on bezwzględnie panem sytuacji. Stamtąd wychodzą wszelkie dyrektywy w zakresie produkcji, cen i koniunktury.

Realizację tych zarządzeń można — w tym stanie rzeczy — wymusić groźbami i szantażem. Starczy odmówić dostaw węgla, żelaza, stali lub innych potrzebnych surowców i półfabrykatów, a daną gałąź przemysłu czy handlu można doprowadzić do ruiny natychmiast. Środki samoobrony w tych

Kupiectwo kościańskie przeciw zalewowi żydowskiemu

Kościan, 16. 12. br.

Z uwagi na coraz to większe kurczenie się dochodów kupiectwa polskiego, jak i również opanowanie rynku zbytu przez żydostwo ze szkoda robotnika, rzemieślnika i kupca chrześcijańskiego, Towarzystwo Kupców w Kościanie postanowiło na ostatnim zebraniu z okazji zbliżającego się przedświątecznego jarmarku krajowego wykupić w dozwolonych publicznych miejscach sprzedaży, wszystkie miejsca stoiskowe. Należycie zorganizowana akcja spowodowała, że miejscowi kupcy i rzemieślnicy wykupili wszystkie miejsca stoiskowe i temsamem wystawili podczas jarmarku, który odbył się w dniu 12 bm. swe eksponaty na rynek, co dotychczas nie miało miejsca. Dotychczas miejsca stoiskowe na jarmarku zajmowali przeważnie handlarze rasowo nie polscy — t. j. Żydzi. Legalna metoda walki jaką podjęli kupcy kościańscy na ostatnim jarmarku przez publiczne wystawienie swych straganów na miejscach sprzedaży dała wynik niespodziewany. Zewnętrzny wygląd jarmarku różnił się znacznie formą od poprzednich jarmarków, które przyczylniały się do zażydzenia polskiego dotychczas oblicza naszych miast i miasteczek wielkopolskich. Należycie uporządkowane stragany przedstawiały wzorowe zbiorowisko,

warunkach są więcej niż problematyczne. Zresztą dotychczas oporu nikt właściwie nie stosował. Akcji przeciwkartelowej nikt nie organizował, jako że były chronicznie otaczane opieką przemożną sfer oficjalnych. Z tego powodu w żadnym innym kraju kartele nie posiadają tego wpływu, co właśnie w Polsce.

Złu więc zaradzić może obecnie tylko zdecydowana postawa całego społeczeństwa, może zaradzić całkowita bodaj przebudowa naszego gospodarstwa społecznego od podstaw z stopniowym ograniczeniem nadmiernej roli kapitalistów zagranicznych w naszym życiu gospodarczym. St. W.

**Zakupy przedświąteczne
uskutecznią tylko u kupców
polskich i chrześcijańskich!**

w którym panował ład i porządek, bezgłośnie zachwalania towarów i wykrzykiwania, jak to zwykle bywało podczas innych jarmarków. Żydzi wskutek tej akcji nie znaleźli już dla siebie miejsca. Podczas każdego jarmarku żydowscy handlarze z Łodzi i Kalisza zabierali każdorazowo bezpowrotnie do 50 000 zł gotówki. Obecnie kwota ta pozostała u miejscowych rzemieślników i kupców, przez co powstała możliwość uporządkowania swych vegetujących warsztatów i zatrudnienia robotnika polskiego, który nie ze swej winy jest bez pracy, cierpiąc głód i nędzę.

Przypuszczać należy, że wysiłek tutejszego kupiectwa zbliżenia się do konsumenta wsi oraz odsunięcie niepolitycznych elementów pozamiejscowych znajdzie w społeczeństwie, a szczególnie w środowisku robotniczym należyte zrozumienie. Pamiętajmy, że koniecznie musimy się bronić przed zalewem żydowskim, gdyż każdy dzień przynosi nam likwidację polskich przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, a pomnażając temsamem liczbę bezrobotnych Polaków.

Oby śladem kupiectwa kościańskiego szły inne miasta, a wówczas wyzbedziemy się najazdu żydowskiego na ziemi wielkopolskie. (mk)

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Opodatkowanie osób, pracujących na kilku posadach państwowych.** Według informacji „Iskry”, w łonie rządu brana jest pod uwagę możliwość dodatkowego opodatkowania osób, kumulujących w swych rękach kilka posad państwowych. Rozpatruje się mianowicie sprawę wprowadzenia w życie dodatkowych przepisów do wydanego ostatnio dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej o t. zw. podatku urzędniczym. Przepisy te dotyczyły opodatkowania osób, pobierających uposażenia, tantjemy itp. z kilku naraz instytucyj i przedsiębiorstw państwowych.

Z KRAJU

(k) **Sytuacja walutowa bez większych zmian.** Na wczorajszych giełdach walutowych nie zanotowano poważniejszych zmian kursowych. Dewizy na Londyn i Nowy Jork utrzymały się mniej więcej na poziomie z ostatnich paru dni. Dewiza na Zurych miała tendencję niejednołitą ze słabszym odcieniem. Jednocześnie w Zurychu dewiza na Paryż stoi od dwóch dni na górnym punkcie złota. Decyduje to o odplywie złota z Szwajcarii do Francji. Dewiza na Amsterdam jest również notowana na nieco niższym poziomie, niż przedtem. Dewiza na Medjolan została zanotowana na kilku giełdach, przyczem w Paryżu osiągnęła niski kurs.

(k) **Rada handlu zagranicznego.** Sprawa powołania do życia rady handlu zagranicznego na terenie Związku izb przemysłowo-handlowych wkroczyła już w stadium realizacji. Sprawa ta wiąże się z tendencją skoordynowania prac instytucyj, działających w zakresie handlu zagranicznego, celem zapewnienia jednolitej polityki na tym odcinku życia gospodarczego. Jak wiadomo, w chwili obecnej na polu handlu zagranicznego działa — poza radą traktatową i jej biurem — 8 instytucyj o charakterze mniej lub więcej społeczno-gospodarczym, stanowiących niejako pomocnicze instrumenty polityki państwowej w zakresie pomocy dla wywozu lub reglamentacji eksportu i importu. Są to: Rada Polityki Kompensacyjnej, Centralna Komisja Przywozowa, Międzyzbiowa Komisja Obrótu Towarowego, Polskie Tow. Handlu Kompensacyjnego, Powiernicze Tow. Eksportowe, Polska Centrala Importu Kawy, Kompania Handlu Zamorskiego, Tow. Handlu Zagranicznego.

(k) **Przedawnienie roszczeń do skarbu państwa z tytułu należności celnych.** Min.

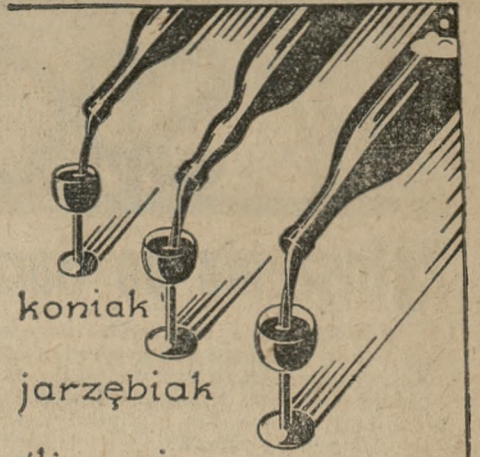
skarbu okólnikiem z dn. 5 b. m. wyjaśnia, że do dochowania rocznego okresu przedawnienia roszczenia stron wystarcza złożenie przez nią w ciągu tego okresu wniosku o sprostowanie wyniku rewizji. Natomiast czas, w którym nastąpi rozstrzygnięcie wniosku przez właściwą władzę celną, jest bez znaczenia. W przypadku nieuwzględnienia wniosku strony przez władzę celną, roczny bieg przedawnienia nanowem nie rozpoczyna się, lecz stronie przysługuje jedynie prawo wniesienia zażalenia lub skargi w przepisany termin.

(k) **Rozmowy w sprawie obniżki cen.** Rozmowy przedstawicieli rządu z kartelami w sprawie obniżki cen będą zakończone przed świątami. Zgodnie z zapowiedzią min. przemysłu i handlu, rozmowy z przedstawicielami karteli w sprawie obniżki cen odbywać się będą jeszcze w ciągu bieżącego tygodnia i zostaną zakończone w dniu 20 bm., t. j. w piątek. W sobotę o godz. 13 odbędzie się w min. przemysłu i handlu konferencja prasowa, na której p. minister zaznajomi prasę z rezultatami akcji niżkowej. W tym samym również dniu min. przemysłu i handlu wygłosi przez radio o godz. 6.30 po poł. przemówienie, o problemie kartelowym w Polsce.

(k) **Zjednoczenie kupców detalistów branży kolonjalno - spożywczej przeciwko obniżce cen cukru.** W dniu 12 bm. odbyło się w Poznaniu plenarne zebranie Zjednoczenia kupców detalistów branży kolonjalno - spożywczej przy udziale około 600 członków, na którym omówiono sprawę obniżki cen cukru. W związku z tem uchwalono obszerną rezolucję, stwierdzającą, iż obniżka cen cukru krzywdzi w pierwszym rzędzie kupca detalistę, odbierając mu godziwy zysk z obrotu tym artykułem. Rezolucja domaga się albo podwyższenia detalicznej ceny cukru do 1.05 zł za 1 kg., albo odpowiedniego obniżenia ceny hurtowej. Rezolucja dalej stwierdza, że zmuszone będzie zaprzestać zupełnie sprzedaży cukru, gdyby w obecnych warunkach władze zmuszały je do sprzedawania tego artykułu po wyznaczonych cenach.

Z ZAGRANICY

(z) **Dalszy spadek obrotów zagranicznych Francji.** Ogłoszone zostały liczby handlu zagranicznego Francji za 11 miesięcy r. b. Wyglądają one następująco (w milj. fr. — w nawiasie różnica w porównaniu z analogicznym okresem r. ub.): import 19.011 (spadek o 2.227), eksport 14.188 (spa-

koniak
jarzębiak
śliwowica

Wszystkie wódki i likiery
ZAMKOWE

Kilkadziesiąt rodzajów i gatunków produkowane są z najlepszych surowców, wedle recept, będących w posiadaniu od 120 lat istniejących ZAKŁADÓW ZAMKOWYCH.

*wódki zamkowe
dobre i zdrowe*

ng 19 480

dek o 2.060). Jak widać z powyższych liczb, zarówno eksport, jak i import, wykazują w porównaniu z r. ub. wyraźny spadek, który w liczbach bezwzględnych jest większy po stronie importu, natomiast w liczbach względnych dał się więcej odczuć w eksporcie.

(z) **Wzrost obrotów handlu zagranicznego W. Brytanji.** Handel zagraniczny W. Brytanji w listopadzie r. b. przedstawiał się następująco (w milj. funtów — w nawiasie różnica w porównaniu z listopadem r. ub.): import 71.5 (wzrost o 6.8), eksport 39.4 (wzrost o 3.3), reeksport 4.6 (wzrost o 0.6). Zaznaczyć należy, że wzrost obrotów w handlu zagranicznym W. Brytanji następuje już od dłuższego okresu czasu. W chwili obecnej Anglia jest jednym z wielkich krajów, notujących wzrost obrotów.

(z) **Omiianie kanału Suezkiego z powodu wysoich stawek asekuracyjnych.** Agencja Stefani donosi z Longynu, że dwa towarzystwa okręgowe brytyjskie — na skutek bardzo wysokich stawek asekuracyjnych — a morzu Śródziemnym i Czerwonym — zdecydowały się kierować swoje statki w drodze do Australji około Przejścia Dobrej Nadziei, jakkolwiek droga ta jest o wiele dłuższa i dłużej trwająca.

Z WYDAWNICTW

(w) **„Statystyka spółek akcyjnych w Polsce 1929 — 1933”.** Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego. Zeszyt 29. Statystyki Polski, serja C. Warszawa 1935. Zeszyt ten poświęcony jest opracowaniu statystycznemu wyników finansowych gospodarki spółek akcyjnych za lata 1929 — 1933. Zawiera następujące dane: emisję kapitału zakładowego z podziałem subskrybentów według miejsca zamieszkania, bilanse, rachunki zysków i strat, podział czystego zysku oraz wysokość wypłaconej dywidendy w stosunku do kapitałów zakładowych. Dane bilansowe opracowane odrębnie dla krajowych spółek akcyjnych oraz dla oddziałów spółek zagranicznych, mających prawo działalności w Polsce. Inne dane dotyczą tylko krajowych spółek akcyjnych. Wszystkie dane opracowane zostały z podziałem według grup działalności gospodarczej (działy przemysłu, handel, finanse itd.). Całość poprzedzono uwagami metodycznymi, wyjaśniającymi sposób prowadzenia statystyki spółek akcyjnych w Głównym Urzędzie Statystycznym.

(w) **Potrącenia podatku dochodowego od uposażeń.** Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. 11. 1935 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym między innymi podwyższa od 1 stycznia 1936 r. podatek dochodowy od uposażeń mniej więcej o 90%, przyczem opodatkowaniu podlegać już będą dochody powyżej 1500 złotych rocznie, zamiast dotychczasowych 2500 zł. Firmy handlowe i przemysłowe będą musiały w grudniu b. r. dokonać żmudnych obliczeń podatku. Aby tego uniknąć, została wydana przez księgarnię Wł. Wilak w Poznaniu „Tabela potrąceń państwowego podatku od uposażeń” obowiązujących od 1 stycznia 1936 r. w opracowaniu Dr. T. Rzepeckiego. Cena tabeli 1,— zł.

Krótkie informacje gospodarcze

— W okresie od 16 do 23 grudnia b. r. odbywa się w Warszawie pokaz wyrobów ludowych, zorganizowany przez centralę pięciu bazarów przemysłu ludowego.

— Wywóz wyrobów hutniczych z Polski w okresie 11 miesięcy b. r. wyniósł 211.675 tonn wobec 218.717 t. w analogicznym okresie r. ub.

— Państwowa Fabryka Nawozów Azotowych w Chorzowie wznowiła ostatnio produkcję superfosforyn.

— Wywóz wyrobów włókienniczych z okręgu łódzkiego w listopadzie r. b. wyniósł 328.175 kg wartości 2.335.998 zł.

— W związku z zamiarami Rosji Sowieckiej zwiększenia wytwórczości ironicznej do 8 milj. pudów rocznie, urzędy eksportu zboża sowieckiego opracowały plan wywozowy na okres najbliższych kilku lat.

Zgłoszenia do Garmisch-Partenkirchen

Liczba zgłoszeń do zimowych igrzysk olimpijskich w Garmisch-Partenkirchen od 6 — 16 lutego stanowi rekord w dotychczasowej historii igrzysk zimowych i wyraża się cyfrą 1.000 zgłoszonych olimpijczyków, reprezentujących 28 państw.

Dotychczasowe Igrzyska Zimowe obełsnane były, jak następuje:

1924 r. w Chamonix — 293 zawodników z 16 państw.

1928 r. w St. Moritz 492 zawodników z 25 państw.

1932 r. w Lake Placid 307 zawodników z 17 państw.

Zgłoszenia na nadchodzące igrzyska zimowe przedstawiają się następująco:

W kombinacji narciarskiej norweskiej startować będą: Polacy, Bułgarzy, Niemcy, Finowie, Francuzi, Włosi, Japończycy, Jugosłowianie, Kanadyjczycy, Norwegowie, Austriacy, Rumuni, Szwedzi, Szwajcarzy, Czesi, Węgrzy i Amerykanie, łącznie — 17 państw.

W biegu otw. na 18 km.: Polacy, Bułgarzy, Niemcy, Estończycy, Finowie, Francuzi, Grecy, Anglicy, Włosi, Japończycy, Jugosłowianie, Kanadyjczycy, Lotysze, Norwegowie, Austriacy, Rumuni, Szwedzi, Szwajcarzy, Hiszpanie, Czesi, Turcy, Węgrzy i Amerykanie, łącznie — 23 państwa.

Konkurs skoków narciarskich: Polacy, Niemcy, Finowie, Francuzi, Anglicy, Japończycy, Jugosłowianie, Norwegowie, Austriacy, Rumuni, Szwedzi, Szwajcarzy, Czesi, Węgrzy, i Amerykanie, łącznie 15 państw.

Bieg na 50 km.: Polska, Niemcy, Estonia, Finlandia, Francja, Szwecja, Czechosłowacja, Stany Zjednoczone, łącznie — 14 państw.

Sztafeta narciarska 4x10 km.: Polacy, Bułgarzy, Niemcy, Finowie, Francuzi, Włosi, Japończycy, Jugosłowianie, Kanadyjczycy, Norwegowie, Austriacy, Rumuni, Szwedzi, Turcy i Amerykanie, łącznie — 16 państw.

Kombinacja alpejska (zjazd i slalom): Polska, Belgja, Bułgaria, Niemcy, Finlandia, Francja, Grecja, Anglja, Włochy, Japonia, Jugosławia, Kanada, Luxemburg,

Norwegja, Austria, Rumunja, Szwecja, Czechosłowacja, Turcja, Węgrzy, Stany Zjednoczone, łącznie — 21 państw.

Turniej hokeja lodowego: Polska, Niemcy, Finlandia, Francja, Anglja, Włochy, Japonia, Jugosławia, Kanada, Lotwa, Austria, Szwecja, Szwajcaria, Czechosłowacja, Węgrzy, Stany Zjednoczone, łącznie — 17 państw.

Jazda figurowa na lodzie panów: Belgja, Niemcy, Anglja, Japonia, Lotwa, Norwegja, Austria, Szwecja, Szwajcaria, Czechosłowacja, Węgrzy, Stany Zjednoczone, łącznie — 12 państw.

Jazda figurowa na lodzie panów: Belgja, Niemcy, Estonia, Finlandia, Anglja, Japonia, Jugosławia, Lotwa, Austria, Rumunja, Szwajcaria, Czechosłowacja, Węgrzy, Stany Zjednoczone, łącznie — 14 państw.

Jazda figurowa na lodzie panami: Belgja, Niemcy, Estonia, Francja, Anglja, Lotwa, Austria, Rumunja, Szwajcaria, Czechosłowacja, Węgrzy, Stany Zjednoczone, łącznie — 12 państw.

Bieg łyżwiarski na 500 metrów: Polska, Australia, Belgja, Niemcy, Estonia, Finlandia, Holandia, Japonia, Kanada, Lotwa, Norwegja, Austria, Rumunja, Czechosłowacja, Węgrzy, Stany Zjednoczone, łącznie — 16 państw.

Bieg łyżwiarski na 1500 metrów: Polska, Australia, Belgja, Niemcy, Estonia, Finlandia, Holandia, Japonia, Kanada, Lotwa, Norwegja, Austria, Rumunja, Czechosłowacja, Stany Zjednoczone, łącznie — 15 państw.

Bobsleje czwórkowe: Belgja, Niemcy, Francja, Anglja, Holandia, Włochy, Kanada, Lichtenstein, Luxemburg, Austria, Rumunja, Szwajcaria, Czechosłowacja, Stany Zjednoczone, łącznie — 14 państw.

Bobsleje czwórkowe: Belgja, Niemcy, Francja, Anglja, Holandia, Włochy, Kanada, Austria, Rumunja, Szwajcaria, Czechosłowacja, Stany Zjednoczone, łącznie — 12 państw.

Narciarski patrolowy bieg wojskowy: Polska, Niemcy, Finlandia, Francja, Włochy, Austria, Szwecja, Szwajcaria, Czechosłowacja, Węgrzy, łącznie — 10 państw.

nego propagandowego znaczenia mistrzostwa klasy I w Międzochodzie, kosztowały okrog blisko 200 zł. W przeprowadzonej następnie dyskusji większość mówców wykazała zupełną bezczynność zarządu, który nie zorganizował dorocznego tygodnia propagandy ani zawodów z Gdańskiem, po pół roku prawie nie zdołał zweryfikować mistrzostw okręgowych, których wyników nie ogłoszono na zebraniu, wreszcie nie poczynił żadnych starań w kierunku wybudowania pływalni zimowej w Poznaniu. Po udzieleniu większością głosów pokwitowania ustępującemu zarządowi, przystąpiono do wyborów nowych władz, które większością głosów wybrano w następującym składzie pp.: prezes — dr. Sliwiński (P), wiceprezes — por. Łapiński (n), sekretarz — Kaczanowski (W), skarbnik — Włodarczyk (W), ławnicy — Konieczny (S), Jagodziński (H) i Tucholski (P); kapitan sportowy — por. Jankowski (WKS); kom. dyscyplinarna: przew. — Matczyński (A), członkowie — Plenzler (U), Doliński (A), Baum (P) i Koczorowski (W); kom. rewizyjna: przew. Jakubowski (S), członkowie — Poszwa (W), Szlag (H), Antoniewicz (U). Pod wolnymi głosami poruszono sprawę obniżenia składek i startowego przez władze związkowe.

Różne

Poznański Okręgowy Związek Tenisa Stołowego donosi o nadzwyczajnym rocznym walnym zebraniu, które odbędzie się 20 grudnia w lokalu Zuchowantych przy Walał Jagiellończyka nr. 1 o godz. 19.30.

Pr 7153-S 671

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Wielkiego

W srode dnia 18 bm. operetka J. Gilberta „Katja - tancerka” z Halina Dudiczówna w roli tytułowej.

W czwartek dnia 19 bm. piękna operetka Frimla „Rose - Marie”. Kierownictwo muzyczne dyr. Zygmunt Latoszewski, reżyser Józef Sendek. W sobote dnia 21 bm po raz pierwszy w Polsce glosna opera Gilea „Adriana Lecouvreur”.

Przy OTYŁOŚCI

i wadliwej przemianie materji stosuje się ziola magistra Wolskiego ze znakiem ochronnym „Degrosa” nie wymagające specjalnej diety.

ng 17 657

Z Teatru Polskiego

Dzisiaj przedstawienie popularne po cenach najniższych od 25 gr. do 1.50 zł. Odegrana będzie arcywesoła i najlepsza komedia M. Bałuckiego „Grube ryby”. Jutro po raz pierwszy po wznowieniu doskonała komedia muzyczna „Muzyka na ulicy”. W próbach glosna komedia muzyczna „Piosenka o Nadinie”, która ujrzy swiatlo kinietów Teatru Polskiego po raz pierwszy w czasie swiat Bozego Narodzenia.

Z Teatru Nowego

Dzisiaj we wtorek i jutro w srode, po cenach zniżonych, powtorzenie ostatniej nowosci repertuaru teatru, swietnej komedji p. t. „Manuela”, w koncertowo zgranym zespole artystow pp.: Koronkiewiczówny (tytułowa rola), Noskowskiego, Przysiatkowskiego, Tylczyńskiego i Nowakowskiego. Reżyserja Zygmunta Noskowskiego, dekoracje K. Krajewskiego.

W czwartek na przedstawieniu wieczornym po cenach najniższych od gr. 50 do zł 1 po raz ostatni w bież. sezonie komedia Józefa Ignacego Kraszewskiego „Miód kasztelański”. Czwartowe przedstawienie zostało specjalnie przeznaczone dla Czytelników „Kurjera Poznańskiego” i „Oreodownika”, gdzie też i odbywa się sprzedaż biletów w administracji.

W przygotowaniu, pod reżyserkim kierunkiem Czesława Kadena nowa premiera teatru, arcywesoła farsa Jana de Letraz w przekładzie Zdzisława Kleszczyńskiego pt. „Nasze małżeństwo”.

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA
regulują, zoladek, usuwają, obstrukcje

Frankfurt — Poznań 2:0

Poniedziałkowe zawody szermiercze Poznania, a właściwie AZS-u, z reprezentacją Frankfurtu były pierwszą tego rodzaju imprezą w Poznaniu i wykazały, że również zawody szermiercze mogą dać emocje. Publiczność wypełniła prawie zupełnie salę „Bazaru”. Ujemną stroną było zbytne przeciąganie się zawodów, trwających z przerwami 5 godzin. Przedewszystkiem psula się przywieziona z Warszawy aparatura do sędziowania szpady, ale również sędziowanie samo niezadowolilo. Polscy sędziowie byli zbyt kurtuazyjni i mało stanowczy, co też kosztowało przegrana Poznania w szabli.

W szabli najlepszym zawodnikiem wieczoru był Kaźmierowicz, który wygrał trzy spotkania ze stosunkiem trafień 18:12. W indywidualnej punktacji na drugim miejscu znalazł się Wahl z 3 zwycięstwami (stos. trafień 19:13), trzecie Eisenecker 3 zwyc. (18:15), czwarte niespodziewanie dobry Knyszewski 2 zwyc. (17:15). Dalsze miejsca zajęli: 5) Heim 2 zwyc. (15:16), 6) Dobrowolski 1 zwyc. (15:17), 7) Nycz 1 zwyc. (13:17) i 8) Jörger 1 zwyc. (9:19).

W szpadzie Poznaniacy wykazali zupełny brak rutyny i opanowania nerwowego. Wszyscy uzyskali tylko po jednym zwycięstwie, a jedynie Mirowski drugą walkę zremisował. Niemcy w tej bronii wystąpili w identycznym składzie, co w Warszawie i dlatego porażka, nie jest kompromitująca. W kolejności indywidualnej pierwsze cztery miejsca zajmują przeciwnicy: 1) Lerdon 4 zwyc. (12:3), 2) Rötthig 3 zwyc. (11:6), 3) Geiwitz 2,5 zwyc. (11:6), 4) Uhlmann 2 zwyc. (9:8), 5) Mirowski 1,5 zwyc. (7:11), 6) Mielniczuk 1 zw. (7:11), 7) Zukowski 1 zwyc. (5:10), 8) Jarzemski 1 zwyc. (4:11).

Wyniki poszczególnych spotkań były następujące:

Szabla: Heim — Nycz 5:3, Joergen — Nycz 2:5, Wahl — Nycz 5:2, Eisenecker — Nycz 5:3, Joergen — Kaźmierowicz 1:5, Heim — Kaźmierowicz 3:5, Eisenecker — Kaźmierowicz 3:5, Wahl — Kaźmierowicz 5:3, Wahl — Knyszewski 4:5, Eisenecker — Knyszewski 5:4, Heim — Knyszewski 5:3, Joergen — Knyszewski 1:5, Eisenecker — Dobrowolski 5:3, Wahl — Dobrowolski 5:3, Joergen — Dobrowolski 5:4, Heim — Dobrowolski 2:5.

Spada: Geiwitz — Jarzemski 3:0, Roe-

thig — Jarzemski 2:3, Uhlmann — Jarzemski 3:0, Lerdon — Jarzemski 3:1; Roethig — Mielniczuk 3:1, Geiwitz — Mielniczuk 2:3, Lerdon — Mielniczuk 3:2; Uhlmann — Mielniczuk 3:1; Uhlmann — Mirowski 2:3, Lerdon — Mirowski 3:1, Geiwitz — Mirowski 3:3, Roethig — Mirowski 3:0; Lerdon — Zukowski 3:0, Uhlmann — Zukowski 1:3, Roethig — Zukowski 3:2, Geiwitz — Zukowski 3:0.

Superarbitrami byli na zmianę pp. Casimir (Fr) i kpt. Segda, sędziami bocznymi ze strony Poznania przy szabli pp. por. Łapiński, Węclawski i kpt. Segda, przy szpadzie mg. Lange. (wz)

Hokej na lodzie

Warszawianka (Warszawa — A. Z. S. (Poznań), pierwsze spotkania w sezonie odbędą się dnia 21 i 22 bm. na ślizgawce AZS-u ul. Noskowskiego 4.

Narciarstwo

Normalizacja profilu skoczni narciarskiej. Skocznie konkursowe od 30 m w zwyz zostały w swym profilu znormalizowane przez międzynarodowy związek narciarski. Zasady normalizacyjne winny być obecnie ściśle przestrzegane, a pewne odchylenia są dopuszczalne jedynie w porozumieniu z komisją sportową P. Z. N.

Zarząd P. Z. N. zatwierdził następujące skocznie narciarskie: Krokiew pod Zakopanem, Krzyżowa Góra w Krynicy, Głębiec, Rozlucz, Worochta, Barania Góra i Szyn-dzielnia.

Ze względu na bezpieczeństwo publicznej zamknięte zostały skocznie w Rabce i w Wiśle (Malinka), gdyż obie posiadają nie-dopuszczalne wymiary konstrukcyjne.

Kurs narciarski AZS Poznań odbędzie się w okresie swiat Bozego Narodzenia w Zakopanem i drugi w tymże czasie w Worochcie. Uczestnicy korzystają z 80 proc. niższej kolejowej, łączny koszt 10-dniowego kursu wraz z opłatą za instruktora i przejazdem kolejowym w obie strony wyniesie dla Zakopanego 70 zł, dla Worochty 80 zł. Kursy prowadzą dyplomowani instruktory P. Z. P. N. Zgłoszenia i informacje w sekretarjacie AZS Zamek - wartownia codziennie od godz. 16 — 18. we wtorki od 15 — 17. (kom)

Pływanie

Pływacy poznańscy obradowali w niedzielę pod przewodnictwem p. Jęczkowiaka. Obecni byli tylko delegaci poznańscy. Wobec znacznych nieścisłości, protokółu ostatniego walnego zebrania nie przyjęto. W imieniu zarządu sprawozdanie składał kapitan sportowy p. por. Jankowski oraz z agent sekretarza i skarbnika p. Podolski. Komisja rewizyjna w swem sprawozdaniu stwierdziła niezbyt celową gospodarke, bowiem na wszystkich imprezach nie pobierano wstepnego, a nie posiadające zad-

Dywaniki - przed łózka Prima Bouclé

tylko 590 zł

Centrala Dywanów **K. Kużaj**, ul. Woźna 12

Pr 7156-48,74

Teatr Wesoła Banda

Dzisiaj z powodu próby Teatr nieczynny. W przygotowaniu rewelacyjny program swiateczny „Gwiazdka w Bandzie” z udziałem całego zespołu bandytów i bandytek na czele z Ludmilla Szretter, Karolem Hanuszem, leną Nester i baletem Tacjany Wysockiej. Bilety na premierę nowego programu nabywać już można w firmie Zygarlowski po kryzysowych cenach od 30 gr. do 2.70 zł.

korespondencja

Pan u C. J. Poznań, w odpowiedzi na zapytanie domoszę, że towarzystwo takie istnieje na terenie miasta Poznania, p. n. „Polskie Tow. Przyjaciół Astronomji” Siedziba zarządu T-wa mieści się w Obserwatorium Astronomicznym U. P., ul. Słoneczna 36, tel. 64-21. Składka członkowska wynosi 1 zł miesięcznie, ucząca się młodzież 50 gr. Wpisowe 3 zł. P. I.

P. P. 55. 1. Spłata rat tej wierzytelności wraz z zaległymi odsetkami i kosztami została dekretem Prez. R. P. z dnia 30. 9. 35 r. wstrzymana aż do 1. 10. 38 r., a tylko odsetki 3 proc. rocznie płatne są w półrocznych ratach z dołu, co 1. 4. i 1. 10. k. r., poczynając od 1. 4. 35 r. 2) Dług ten żadnemu obniżeniu nie podlega. 3) Właściciel musi dostarczyć drzewo i należy odmówić przyjinowania torfu, a gdy drzewa nie dostarczy, należy wnieść o to skargę. (K.)

S. S. — **Wabrzeźno.** Stanowisko urzędu skarbowego jest słuszne, albowiem każde, chociażby i najdrobniejsze nieprzychodowanie kwot, uznaje N. T. A. jako nierzetelne, a zatem i nieprawidłowe prowadzenie ksiąg. Skarga nie rokuje zatem widoków powodzenia. (K.)

Dzisiaj koncert symfoniczny

z Van Kempenem i N. Padlewską

Przypominamy o dzisiejszym koncercie symfonicznym w Teatrze Wielkim, który poprowadzi świetny dyrygent Filharmonji drezdeńskiej Paweł van Kempen. Pod jego znakomitą dyrekcją orkiestra nasza odegra I Symfonję Brahmsa oraz uwerturę Webera „Euryanthe”.

Jako solistka wystąpi ceniona pianistka poznańska p. prof. Nadzieja Padlewska, w której świetnej interpretacji usłyszymy wspaniały koncert b-moll Czajkowskiego.

Jak zwykle, w szczęśliwej mojej kolekturze w 3 klasie dnia 14 b. m. padły wygrane

na nr. 45 764 zł 5 000,—

na nr. 119 508 zł 5 000,— itd

S. Centowski
Kolektura Loterii Państwowej.
nr 189/1/2

Dnia 15 grudnia 1935 r., zasnęła w Panu, opatrzona św. Sakramentami, ś. p.

Helena Domagalska

współzałożycielka i zasłużona b. przewodnicząca Narodowej Organizacji Kobiet i długoletnia członkini Zarządu Tow. „Warta“.

Droga Zmarła była nam wzorem najpiękniejszych cnót obywatelskich, ofiarnej, wytrwałej pracy i poświęcenia. Odeszła do wieczności niezmordowana współpracownica, lecz pamięć Jej szlachetnego serca pozostanie zawsze wśród nas.

Msza św. za spój Jej duszy odbędzie się w sobotę o godz. 9-tej w kościele św. Marcina.

Narodowa Organizacja Kobiet.

Tow. Warta (Opieka nad dziećmi szkolnymi).

Poznań, w grudniu 1935 r.

dg 5256

Dnia 16 grudnia 1935 r., zmarł nagle, namaszczony Olejami św., mój najdroższy, jedyny brat, nasz najukochańszy i najlepszy wujek, ś. p.

Stanisław Krawczyński

emeryt. radca Dyrekcji poczty i telegrafów, kawaler złotego krzyża zasługi

w 64 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 19 bm. o godz. 3 po poł. z domu żałoby na cmentarz parafjalny. Msza św. Za spój duszy ukochanego Zmarłego odprawiona zostanie nazajutrz w piątek o godz. 8,30 w kościele parafjalnym.

dg 5254

W nieutulonym bólu pogrążona

Łabiszyn, Poznań.

siostra z dziećmi.

Dnia 15 grudnia 1935 r., zmarła długoletnia współpracowniczka firmy naszej, nieodżałowana, ś. p.

Helena Domagalska

Nieprzejętnymi zaletami ducha i serca oraz swym charakterem zaskarbiła sobie wdzięczną i trwałą pamięć, to też żegnamy ją z głębokim i prawdziwym żalem.

zg 12 414

Firma W. i St. Hedinger.

Pogrzeb odbędzie się 18 grudnia rb. o godz. 14-tej z domu żałoby ul. Kantaka 8/9.

Dnia 14 grudnia 1935 r., rozstał się z tym światem, po krótkich cierpieniach, ś. p.

Juljan Smólski

aplikant adwokacki.

W ś. p. Julianie tracimy prawdziwego Przyjaciela, dobrego Kolegę i oddanego Współpracownika.

zg 12 413

Jan Kręglewski i Stefan Osmólski.

Dnia 16 grudnia 1935 r., zmarł po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy i najdroższy mąż, ukochany ojciec, teść, dziadek, ś. p.

Stefan Molski

obywatel miejski

przeżywszy lat 67. Nabożeństwo żałobne odprawione będzie w czwartek, 19. bm., o godz. 9-tej w kościele św. Michała przy ul. Stolarskiej. Wyrowadzenie zwłok tego samego dnia o godz. 3-ciej po południu z domu żałoby, ul. Grunwaldzka 20 a na cmentarz św. Marcina przy ul. Bukowskiej, o czym zawiadamiamy

w ciężkim smutku pogrążeni

żona, córka, syn, zięć, wnuczka i rodzina.

Poznań, dnia 18 grudnia 1935 r.

Pg 7160

Zasiłki Pogrzeb „Ceremonjal” ul. Towarowa 25 tel. 31-80.

CEGLE

prima gatunku dostarcza franco budowa w okresie zimowy E taniej.

Składnica mat. bud. Marsz. Focha 204. tel. 78-42 zg 12 413

Słedzie zielone

codziennie świeże transporty w skrzyniach oryginalnych poleca najkorzystniej

Poznańska Centrala Ryb

Poznań Aleje Marcinkowskiego 5. Telefon 25-71.

dg 5258

ZABAWKI

są najlepszym środkiem wychowawczym

RADOŚĆ

największa sprawisz dzieciom darując im ZABAWKI z firmy

Aquila

Św. Marcin 61 Pl. Wolności 9 HURT! DETAL!

NIEBYWAŁY WYBÓR

w najpiękniejszych lalkach, grach towarzyskich, zajęć freblowskich, budownictwach, kolejach i zabawkach mechanicznych.

PODARKI

Wieczne pióra, karty do gry, rzeźby zakopiańskie, teki, biurowe, albumy, papier w ozdobnych pudełkach i wiele innych PRAKTYCZNYCH PODARKÓW.

W niedzielę, dnia 15 grudnia 1935 r., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., członek nasz, ś. p.

Helena Domagalska

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 18. bm., o godzinie 14-tej z domu żałoby, ul. Kantaka 8/9.

O oddanie ostatniej posługi ś. p. Zmarłej uprasza Szan. Członków

Zarząd

zg 12 421

Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych.

Opatrzona Sakramentami św., zasnęła w Bogu, dnia 15 grudnia 1935 r., moja ukochana żona, nasza droga matka, teściowa i babcia, ś. p.

z Stawskich

Julja Kowalewska

w 72 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w środę, 18. bm., o godz. 14 z kaplicy 7 Szpitala Okręgowego przy Wałach Jana III.

zg 12 412

Rodzina.

Poznań, Bydgoszcz.

Dnia 15 grudnia 1935 r., o godz. 2, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza najukochańsza matka, babcia i siostra, ś. p.

Teresa Kloze

z d. Pietz.

Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby ul. Kilińskiego 6 m. 7 dnia 19 grudnia o godz. 14 na cmentarz Staro-Swiętomarciniński przy ul. Towarowej.

zg 12 420

Strapione

dzieci i rodzina.

Poznań, Gniezno, Mirosław, Berlin, Dessau.

Dnia 15 grudnia 1935 r., zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Michał Jarmuszkiewicz

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 18 grudnia o godz. 15 z koszycy wojskowej przy ul. Wały Jana III na cmentarz par. św. Marcina przy ul. Towarowej.

Tow. „Pielgrzym” pod wezw. Matki Boskiej Wypadek 363. w Poznaniu. zg 12 417/18

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci ukochanej matki naszej i teściowej, ś. p.

Antoniny z Pałędzkiej Kielczewskiej

odprawi się w piątek, 20. bm. o godz. 9 w kościele św. Marcina

nabożeństwo żałobne

o czym zawiadamiają — o modlitwę prosząc Stanisławostwo Cybulscy.

zg 12 416

Poznań, ul. Krasieńskiego 10.

Chcąc sprawić radość gwiazdkową dawać Materjały Molendy

Poznań, Plac Świętokrzyski 1.

Pg 7 066-50,18

OCZY - TO SKARB SZANUJ JE!

Nowoczesne Okulary i Binokle Fachowa i rzetelna obsługa. Pg 6500

K. GREGER 27 Grudnia 18

DOSTAWCA UBEZPIECZALNI SPOŁECZNEJ.

Na Gwiazdkę

najpraktyczniejsze podarunki, to artykuły sportowe.

Łyżwy, Saroczki, Narty, Swetry, Kalosze, Śniegowce, Kozuski Zakopiańskie

DOM SPORTOWY św. Marcin 33.

Prosimy zwracać na firmę. dg 6245 Cenniki wysyłamy bezpłatnie.

Sliwki Jugosł. Kalifornijskie sultanki, orzechy rumuńskie, laskowe i migdały poleca ST. BAREŁKOWSKI

Hurt Kolonjalny

Poznań, ul. Woźna 18, telef. 39-00 56-56

dg 19 551

Specjalność: ŚLEDZIE, RYŻ, KRUPY.

Jeżeli okulary

to u BOBE'GO

Pr 7141-5115
Aleje Marcinkowskiego 7

Szklą "Ultrasin" nieprzepuszczające promieni ultrafioletowych i szklą "Uropunktal" nieprzepuszczające promieni ultraczernych stale na składzie

Zasadnicza zmiana w pielęgnacji rąk

Zgrubienia

Spójrz na swe ręce!

Smutny obraz! Dłonie pełne zgrubień, pocięte głębokimi brózdami wskutek niestosownej pielęgnacji rąk.

KREM MOUSON wygładza i zmiękcza naskórek!

Stosując do rąk rano i wieczorem krem Mouson — od razu spostrzec można, iż wsiąka on momentalnie w skórę, a w kilka chwil potem następuje zmiękczenie odcisku lub zgrubienia. Po pewnym czasie wszelkie zgrubienia, zmarszczki i szramy znikną bezpowrotnie.

działaniu podskórnemu

CREME MOUSON

Czy wiesz już

co kupić swoim najbliższym

na Gwiazdkę?

Z pewnością — nie!

A więc radzę Ci:

Kup aparat Fotograficzny!

WSZYSCY CHCĄ GO MIEĆ!
KAŻDEMU sprawi radość!

FOTO-GREGER

27 Grudnia 18

Największa w Polsce Firma Fotograficzna

Wybór marek i cen nieograniczony!
RATY! RATY! RATY!

Kupujcie prawdziwy kontrolowany

miód pszczeły

wprost od pszczelarza lub przez Wielkopolski Związek Pszczelarzy
Poznań, ul. Mickiewicza 33, pok. 28
zł 12 111

ORYGINALNE PROSZKI "MIGRENO-NEVROSIN"
R.M.S.W. 121599
ZNAK FABR.
z **KOGUTKIEM**
SA ŚRODKIEM KOJĄCYM BÓLE
ZASTOSOWANIE:

BÓLE GŁOWY
MIGRENA, NEURALGIA
BÓLE ZĘBÓW
GRYPA, PRZEZIEBIENIA
BÓLE: ARTRYTYCZNE, STAWOWE, KOSTNE I T.D.

ŻĄDĄCIE ORYGINALNYCH PROSZKÓW ZE ZN. FABR. **KOGUTEK** SPRZEDAJA APTEKI

SKŁADY KOLONJALNE

z całkowitem urządzeniem i z towarem

w Zabikowie, w Pobiedziskach i w Poznaniu

przy ul. Kraszewskiego 6
sprzedaż korzystnie

Masa upadłościowa firmy „KORONA” w Poznaniu
Zgłoszenia przyjmuje Syndyk upadłości STEFAN PIECZYŃSKI w Poznaniu, Wały Jagiello 3.

Lalki - Mebelki dla lalek - Zabawki

20% do 30% niżej cennika fabrycznego

gry towarzyskie — komplety marmurowe, złote wieczne pióra, ozdoby choinkowe oraz wszelkie materiały branzowe poleca znana z największego wyboru i najniższych cen firma

Fr. Szymański Poznań ul. Pocztowa 31
Hurt vis à vis Głowej Poczty
ng 19 494 Detal

Szkló ogrodowe — inspektowe

obniżone ceny.

Polskie Biuro Sprzedaży Szkló S. A.
Poznań, Woźna 15 — Tel. 28-63
Pr 6 228

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 11,00.

1. DOMY-PARCELE

Willa
nowa 7 mieszkań gotówki 12.000. licytacja piątek. Zgłoszenia adwokat Majer, plac Wolności 2. zdg 77 346

2 parcele
na sprzedaż. Informacje na miejscu. Gwiazdzista 35. zdg 77 592

Dom
piętrowy dwumieszkańkowy sprzedam. Baraniak, Mosina, Aleje Paderewskiego. zdg 77 591

Dom
kolonjalka, wyszynkiem, dużym ogrodem owocowym przy Poznaniu sprzedam lub zamienię na kawiarnię, pekarnię lub restaurację. Zgłoszenia Kurjer Poznański. zdg 77 601

Parcele
do 3 000 zł kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 600

Kupię
kamienicę przy wpłacie 60.000.— Gruszczyński, Pocztowa 30 zdg 77 681

Kupię domek
2 pokojowy, ziemia ogrodem, (najmiej 1 morga) blisko stacji kolejowej, najchętniej nowy budynek. Pośrednictwo wykluczone. Oferty Orodawko, Poznań pod P 7118-50.108

Willa
Puszczykowie, nowa 8 pokoi, 4 wolne sprzątam 32.000, wpłaty 20.000.— Sowiński, Garncarska 2 zdg 77 684/5

Dom
nowy, cena 14.500, amortyzacji 6.000 sprzedam. Mofeński, Zielona 3 zdg 77 745

3. LETNISKA i UZDROWISKA

Szczawnica
Pensjonat „Sobieski” poleca pokojowo urządzone. Ceny przystępne. ng 19 432

Krynica „Małopolanka”
pensjonat komfortowy Międzyzdrojówskiej Piotrowskiej obok domu zdrojowego przyjmuje zgłoszenia ceny umiarkowane, kuchnia wykwintna. dje yczna. zdg 76 799

4. OSOBISTE

Chwała sobie byłymy wieśni
śniadania, podwieczorki
Webera cukierni
Nowa 4 ng 18 797

Obełgi
rzuczone na p. Aniele Linkównę niniejszem publicznie cofam i przeproszam. Witold Zgola, Poznań, Powidzka 2. zdg 77 700

Magazyn Obuwia
Fr. Rogoziński
daje rekojmie dobrego zakupu
tylko Stary Rynek 64
Kalosze, śniegowce, deszczówki
w wielkim wyborze.
Pr 5301/2-40.36/37

Kulturalnego
partnera, wysokiego wzrostu na kurs tańca, szuka przystojna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 77 765

7. SPRZEDAŻE

Świeczniki
stylowe, stoliki wysuwane, pierski marmurowe.

dwunastooobowy
sztućce srebrny, kryształ drobiazgi okazynie „Lamus” Strzelecka 1. Pr 7 129-57.287

Meble
najtaniej poleca
Baranowski
Poznań Podgórna 13 Pr 6224/5

Meble
poleca najtaniej
K. Bakoś Stary Rynek 51
zdg 75 463/4

Waga decymalna
250 kg. Poznań. Foch 62, skład skór. zdg 77 465/6

Piekarnię-cukiernię
dobrze prosperującą, mieszkanie centrum sprzedam. Piotrowski, św. Marcin 5, m. 21. zdg 77 134/5

Nożyce stołowe
do krajania tektury długość cięcia 75 cm., mało używane na sprzedaż. A. Mrall, Leszno, Komeńskiego 30 zdg 77 778

Upominki
gwiazdkowe, praktyczne, okazynie.

„Lamus”
Strzelecka 1. Pr 6 955-57.230

Sprzedaj — Naprawa
wszelkich systemów piór wiecznych i ołówków automatycznych. Naprawa na trychmiast. — Kup wiecznie pióro jako prezent gwiazdkowy w firmie Józef Czosnowski spec. skład papieru i piórowia piór. Poznań Fr. Ratajczaka 2. dr 4 695

Wyprzedaż lalek
zabawek, wózki lalczynie, dziecięce. Trabczyńska Pierackiego 11 podwórze. Kredytuje. zdg 78 862

Fortepian
tanio. Prądzińskiego 13 — 8 od siódmej — dziewiątej. dg 5 229

15 000 zł
spedytorstwo w pełnym ruchu w Poznaniu sprzedam. 8 koni, 10 wozów, platformy. Oferty Kurjer Poznań. zdg 77 366

Drzewka
(świerki) sprzedaje maj. Grudzień p. Bronów. zdg 77 521

Orzechy
włoskie zł 1.—; łuszczone 24,50 miód kuracyjny 12.— pszczylny gwarantowany 12.— jabłka deserowe 5,50 pięciokilowe opłacone. „Podole” Zaleszczyki. zdg 77 079

Nowoczesne metalowe
łóżka
Tapczany
Leżanki
Materace
srebrne
Białe meble

Asygnaty „Kredyt”
Sprzęt Domowy
św. Marcin 9/10. ng 17 047

Podarki gwiazdkowe
wielki wybór anio w
Hurtowni Szkló
i

Porcelany
27 Grudnia 4 piętro Niedziele otwarte dg 522/3

Na gwiazdkę książki
do nabożeństwa.
Książki
treści religijnej.
Książki
powieściowe dla młodzieży i inne.
Obrazy, krzyże, lichtarze dewocjonalja
poleca
Księgarnia Katolicka
Poznań, Świętosławska 5 obok Fary (Jeżnicka). zdg 76 596/7

Skład
nabiału, warzywa, owoców korzystnie sprzedam. Poznań, Chwałszewo 69. zdg 77 619/20

Biblioteki składane
które można powiększać. Skóra Ska, Al. Marcinkowskiego 28. ng 19 019

Jadłodajnia
Poznaniu, centrum mieszkaniem sprzedam, objęcie 3.000.— Sowiński, Garncarska 2. telefon 18-21. zdg 77 682/3

Skład
pieczywa, jedynym pokojem, zbiór dzienny 80.— sprzedam. Objęcie 1.200.— Sowiński, Garncarska 2. telefon 18-21. zdg 77 686/7

Panowie Piekarze!
Rusztą, ramy, parowniki najtańsze i najtrwalsze w odlewni — Poznań, Składowa 4. Tel. 24-01. zdg 77 608/9

3 piece
kapielowe na węgiel, 1 gazowe. Łakowa 17 m. 31 Kujawski. zdg 77 751/2

Hustawka
i biureczko, zielece, 3 obudowania do kaloryferów 130 cm wysokości, 75 cm szerokie — tanio na sprzedaż Grochowska 39.

Uwaga
całkowita
likwidacja
mebli używanych. Jadalnica ciężko debowa 10 krzesel, 2 fotele w skórze. zdg 77 777

Komis, Wielka 25.
Najśliczniejsze
podarunki
na gwiazdkę, cenne i gustowne tylko Caesar Mann. Poznań Rzeczypospolitej 6. ng 17 054

Panom z zmniejszonymi dochodami
polecam tanio
Materiały męskie bielskie
prima gatunki czasankowe, szewiotowe, jednokolorowe, deseniowe na ubrania marynarkowe, sportowe, wiyztowe, balowe, na palta, ulstry i spodnie.
Władysław Złotogórski
Poznań, Kramarska 19/20. I. piętro.

Hurt i detal.
550 desent na składzie
Pr 6 886-48.123

Apteka
w pełnym biegu, wdzieczny obiekt, w mieście ruchliwym i uprzemysłowionem około 6 000 mieszkańców b. zabór pruski wraz z wart. nieruchomością pod korzyst. warunkami na sprzedaż. Tylko rzeczywici reflektanci zechcą się zgłosić do Kurjera Poznańskiego dg 5 148

Kawiarnia
w centrum miasta kuracyjnego w Wielkopolsce okazynie na sprzedaż. Do objęcia potrzebne 8 000 zł. Wskaże Kurjer Poznański zdg 75 924

Modne
Kapelusze Koszule Krawaty
tanio. M. Paszek. Poznań Wrocławska 30. zdg 77 721

Podarki gwiazdkowe!
Brzytwy, aparaty scyzoryki, nożyczki, nakrycia stołowe
noże i widelce — ze stali nierdzewnej.
łyżki, łyżeczki, nożyki do owoców, widelczyki do ciast, koszyczki do szklanek, cukiernice i wiele innych praktycznych przedmiotów.
Wybór wielki Ceny możliwe
najniższe.
Ed. Karge
Poznań, ul. Nowa 7/8
Przyjmuje asygnaty „Kredyt”.
Pr 6 952-49.71

Skład
spożywczy towarem, urządzeniem korzystnie. Informacje św. Marcin 32 — 15. zdg 77 768

Futro
mieskie wydra warkuska piżmowce okazynie. Dabrowskiego 41 a. m. 9. zdg 77 797

Do pierników
syrop, kwercure, korzenie, amoniak, mak kolorowy, jadra orzechowe, kokos tarty marmelada, powidła najtaniej w składzie fabrycznym. Siedziński Wrocławska 17. zdg 77 550

2. PIENIĄDZ

10 000,—
złoty list pożyczny stawiam do dyspozycji. Oferty Kurjer Poznański ng 19 495

Wspólnika
gotówka 2 000 poszukuje wydawniczo. Rentowność bezwzględnie zapewniona. Oferty do Kurjera Poznań. zdg 77 450

6. OZENKI

Właścicielka
posiadłość wiejskiej niewielkiej, kulturalna, wiek średni szuka współnika gotówka kilka tysięcy. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznań. zdg 77 595

Kupiec
lat 27. na p. s. a. z. o. z. — Oferty Kurjer Poznań zdg 77 720

Panna
lat 29, inteligentna, dobrym charakterem, właścicielka domu — pozna para pańcześniej urzędniczka. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznań. zdg 77 708

Lyżwy
sprzedaje tanio oraz inne części me-
talowe Maszalarska 7. zdg 77 702

Blüthner
krótkie skrzydło sprzedam. Ofer-
ty Kurjer Pozn. zdg 77 695

Bufet
dobowy, stół, szafa, kanapa. —
Piotra Wawrzyniaka 32 m. 6.
zdg 77 666

Kożuch
szoferski sprzedam. Czestawa 3.
m. 16. zdg 77 635

Obrazy
Profesora Pautscha olejne oka-
rzynie. Wyspiańskiego 15 — 12.
zdg 77 649

Gramofon
szafkowy dwusprężynowy, pły-
ty ładny, tanio. Wyspiańskiego
15 — 12. zdg 77 650

Restauracja
przy ruchliwej ulicy sprzedam. Of-
erty Kurjer Pozn. zdg 77 792

Pianino
Blüthner, koncertowe. Marcina
15 — 5. zdg 77 791

Kolonjalka
towarem, mieszkaniem Poznaniu
1500.— Wodna 27, cukierki.
zdg 77 790

Plaszcz
męski, czarny 15.—, plaszcz, u-
branko chłopca czternastoletnio-
go. Wielka 18 — 12a.
zdg 77 831

Dywan
pluszowy. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 77 854

Gdzie kupić
serwisy.

Gdzie kupić
noże, widelce.

Gdzie kupić
prezenty gwiazdkowe
jedynie
wprost Wroniecka 24 Hurtowni
Porcelany. zdg 77 839

Wózek
dziecięcy skrzynkowy. Długa 10.
m. 13. zdg 76 750

Smoking
narty, naszyjnik. — Mickiewicza
21/25 m. 10a od 6—8. zdg 77 583

Z powodu
likwidacji sprzedam 50% taniej.
nowe 2 duże, bielskie dywany.
recznie wiązane. Zgłoszenia do
Kurjera Pozn. zdg 77 582

Lóźeczko
koń biegun. rower dziecięcy sa-
mojazd. Skarbowa 18 — 8.
zdg 77 741

Dobrze
zaprowadzony skład pieczywa
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 77 735

Doga
tygrys, młod. Św. Marcin 56 —
20. zdg 77 713

Koń
na biegunach, duży, jak nowy,
korzystnie na sprzedaż. Małec-
kiego 22, wysoki parter, prawo.
zdg 77 707

Rzeźnictwo
filia bez konkurencji, dobra oko-
lica sprzedam. Oferty Kurjer
Poznański zdg 77 818

Maszyna
do szycia damska, wpuszczana,
okragie, tanio Kraszewskiego 8,
Ladownia Akumulatorów.
zdg 77 813

11. KUPNA

Srebro
złoto, brylanty, dzieła sztuki, ku-
puje

„Lamus“
Strzelecka 1. Pg 6 956-57,238

Kupię
większy ogród owocowy z dom-
kiem lub bez. Oferty Kurjer Poz-
nański zdr 77 853

Perski dywan
duży i mały kupię za gotówkę. —
Oferty Kurjer Poznański
zdr 77 661

Kupię
tartak na rozbiórke, albo trak i
lokomobile ca 20—30 KM i trans-
misję. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 77 732

Próżnego
pokoju lub jednopokojowego, kuch-
nię pół roku zgóry. Oferty Kur-
jer Pozn. zdg 77 624

Wyższy
urzędnik państwowy poszukuje
4-pokojowego mieszkania wygo-
dami, najchętniej Jeżyce. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdg 77 645

Pani
szuka pokoju z kuchnią od gospo-
darza. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 77 673

Mieszkanie
3—4 pokojowe od gospodarza
poszukuje emeryt, najchętniej
Jeżyce. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 77 773

3 — 4 pokoje
śródmieście komfort od 1. 1. 1935
bezdietne małżeństwo — pewny
płatnik. Wskaże Kurjer Pozn.
zdg 77 857

3 — 4
pokoje, ubikacja dla służki i la-
zienka od lutego lub później po-
szukuje etat. wyższy urzędnik
państw. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 77 761

15. POKOJE UMEBL.

Elegancki
pani. Dąbrowskiego 2. I. ptr.
prawo. zdg 75 974

Skryta
14 — 8. zdg 77 627

Śniadeckich
20 — 5. zdg 77 668

Frontowy
czysty. Półwiejska 38. I. — 6.
zdg 77 640

Frontowy
niekrepujący. Pocań 47 a — 3.
zdg 77 829

Przyjeżdżnym
Nowy Rynek 5 — 3. zdg 77 836

Niekrepujący
Strzelecka 18 — 10. zdg 77 837

Próżny
Focha. Adres wskaże Kurjer
Poznański zdg 77 760

Skarbowa
18 — 8. zdg 77 742

Nowomiejski
6a — 25. duży, frontowy.
zdg 77 738

Elegancki
Płac Sapiieżyński 5-7.
zdg 77 710

Skarbowa
2 — 9. zdg 77 704

Dąbrowskiego
56 — 6. zdg 77 817

Niekrepujący
Słowackiego 27 — 10.
zdg 77 812

Pokoik
skromny. Matejki 68 — 1.
zdg 77 809

16. SZUKA POKOJU

Pokoju
spokojnego, niekrepującego, śród-
mieście od stycznia szuka apli-
kant. Oferty Kurjer Poznański
zdg 77 623

Małżeństwo
poszukuje pustego pokoju z uży-
waniem kuchni. Oferty Kurjer
Poznański zdg 77 633

Niekrepującego
niedrogiemu szuka prawnik. —
Oferty cena Kurjer Poznański
zdg 77 653

PIWO EXTRA

18% ekstraktu

Haberbusch & Schiele

S. A.

NADESZŁO

do

Oddziału poznańskiego

telefon 71-62

ŻĄDAĆ WSZĘDZIE!

Pg 7159-51,31

**W OGŁOSZENIACH gwiazdkowych —
UWYDATNIJ WARTOŚĆ swego towaru**

„KURJER POZNAŃSKI“
Tel. 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72

Rower
dziecięcy z przekładnią, krzesło
dziecięce wysokie składane sprze-
dam. Gundermann, Dąbrowskiego
3. zdg 77 793

Kolonjalkę
bilardownie z mieszkaniem tanio
sprzedam. Adres Kurjer Pozn.
zdg 77 611

Amatorzy
Sprzedam 2 stare obrazy orygina-
ły. Łazarski Rynek 19 m. 12.
zdg 77 612

Pomarańcza
oryginalne skrzynie. Małe Garba-
ry 9. zdg 77 613

Radjo
trzylampkowe na sprzedaż korzy-
stnie. Ul. Skryta 2 m. 5. zdg 77 618

Pianino
krzyżowe. 3-go Maja 3a — 13
parter. zdg 77 604

Skład
towarów krótkich mieszkaniem,
potrzeba 3 200. Poznań, Matejki
56, Górny. zdg 77 605/6

Skład pieczywa
dobrze prosperujący sprzedam
zaraz. Adres Kurjer Pozn.
zdg 77 629

Piece żelazne
wyszamotowane. Warsztat Ma-
tejki 56, wejście Siemiradzkiego.
zdg 77 665

Pianino
„Ecke“ 650 zł. Strzelecka 28a, m.
5. zdg 77 638

Pianino
krzyżowe. Dominikańska 1 — 1.
zdg 77 838

Choinkowe
kilo 1.20 hurtownie, mikołaje cze-
łkadowe poleca fabryka cukrów
Śledziński, Wroniecka 17.

Radjo aparat
3-lampowy, anodowy, głośnik
Philipsa tanio. Chelmońskiego
4-2. Godz 16—17. zdg 77 759

Rowerek
łańcuchowy, 3 kołowy. Św. Mar-
cin 48, I. zdg 77 756

Restauracja
w centrum do sprzedania. Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdg 77 754

Lyżwy
z butami 37, Piekary 19 — 4.
zdg 77 753

Kolejkę
elektryczną, rogacz drzewa rzeź-
biący, wazon z brązy tanio. —
Długa 3, mieszkanie 7
zdg 77 750

Restauracja jadalnia
kompl. urządzeniem w pełnym
biegu od zaraz na sprzedaż. —
Adres wskaże Kurjer Pozn.
zdg 77 749

Rehpiczner
piesek czarny. Składowa 1 m. 9
4-5. ng 19 564

Skład
pieczywa z mieszkaniem przy
Rynku Wileckim sprzedam Po-
znań, Przemysłowa 1
zdg 77 744

Futro
męskie, dobrym stanie, średnia
figure kupię. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdg 77 646

Kupię
magiel. Oferty Kurjer Poznański
zdg 77 654

Futro
damskie długie kupię. Oferty z
podaniem ceny Kurjer Pozn.
zdg 77 584

Regał
do książek. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 77 565

Wózek
dla lalki w dobrym stanie wzgl.
samo podwozie kupię. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 77 826

Kupię
wózek dziecięcy, dobrym stanie.
Śniadeckich 4 kolonialka.
zdg 77 850

Saksofon
kupię Warzecha, Czarnków —
Wroniecka. ng 19 553

Złote
monety kupuję. Oferty z poda-
niem ceny Kurjer Poznański
zdg 77 642

12. DO WYNAJĘCIA

Pokój
kuchnie wygodami wynajmie gos-
podarz. Wskaże Kurjer Pozn.
zdg 77 699

Pokój
kuchnia — zaraz. Solacz, Urba-
nowska 11a, Gospodarz
zdg 77 610

Wynajmę
dwupokojowe kuchnia z przyna-
leżnościami od 1. 1. 36. Ozwarta-
ków 26a. zdg 77 597

Jednopokojowe
mebel tanio. Wierzbicice 43 — 28
zdg 77 676

Czteropokojowe
komfortowe Focha 123, II — bez
lokalowego — do wydzierżawie-
nia. Właściciel: Lodowa 1 m. 4.
zdg 77 832

4 pokoje
kuchnia, łazienka, balkon zaraz
od gospodarza. Staszica 5 m. 7.
zdg 77 824

Trzypokojowe
komfortowe Rynek Łazarski III
również:

Długoletni
warsztat slusarski. Właściciel Lo-
dowa 1 m. 4. zdg 77 833

5 pokojowe mieszkanie
przy ul. Pocztowej 26 na wyso-
kim parterze do wynajęcia. Sze-
cęgły plac Nowomiejski 8 pokoi
nr. 20. ng 19 565

3
II — 75.—, sześć III — 100.—, po-
czątek Jeżyce. Wskaże Świercz.
Słowackiego 27. zdg 77 811

13. SZUKA MIESZK.

Poszukuje
1—2 pokoi próżnych. Oferty Kur-
jer Pozn. zdg 77 763

Zamek
Skośna 16 — 17. zdg 77 539

Pokój
Józefa 6 — 10. zdg 77 533

Ogrodowa
13 — 15. zdg 77 599

Frontowy
wygodami, elektryczność. Da-
browskiego 88 — 10. zdg 77 630

Pokój
panom. Matejki 65 m. 3.
zdg 77 667

Podgórną 10a
mieszkanie 11. front. zdg 77 672

Centrum z klątki
komfortowy kulturalnemu, pew-
nemu płatnikowi. Trzeciego Ma-
ja 3 a. m. 19. Dom ogrodowy.
zdg 77 824

Skarbowa
1. m. 5. inteliz. Jedno lub dwu-
osobowy. zdg 77 820

2 frontowe
umeblowane, gabinet i sypialnia,
telefon, łazienka do dyspozycji.
Odnajmie od 1 stycznia. Złoz.
Kurjer Pozn. zdg 77 779

Ciepły
14 dni. Mielżyńskiego 5, m. 9.
zdg 77 776

Pokoik
Rzeczypospolitej 8, miesz. II.
zdg 77 774

Dwuosobowy
utrzymaniem przyjeżdżnym. Pie-
rackiego 9, m. 6. zdg 77 768

Panu
Marcin 48, m. 5. zdg 77 804

Przyjeżdżnym
słoneczny, niekrepujący centralne
— także stałe. Dąbrowskiego 23,
m. 7. zdg 77 830

Jasna
9 — 8. zdg 77 825

Pokój
Jasna 12, m. 6. zdg 77 823

2 pokoje
czyste, elektryczność 30.— i 20.—,
Małeckiego 34 m. 5. zdg 77 859

Klatka
centralne. Maszalarska 7a — 5.
zdg 77 853

Przecznica
6 — 9 ciepły, wygodny. zdg 77 856

Centrum
wysoki parter, telefon także przy-
jeżdżnym. Aleje Marcinkowskiego
2 — 1. zdg 77 855

Czysty
elektryczność. Wszystkich świe-
tych 8 m. 6. zdg 77 849

Półwiejska
2 — 6 (utrzymaniem) także przy-
jeżdżnym. zdg 77 842

Pokój
niekrepujący. Szewska 12 m. 3.
zdg 77 840

Podgórną
2a — 9 jedno-dwuosobowy utrzy-
maniem. zdg 77 861

Pokoju
słonecznego używalnością kuchni
szuka pani. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 77 594

Pokoiku
skromnego dla gimnazjasty, po-
ściel własna. Oferty ceną Kurjer
Poznański zdg 77 576

Urzędniczka
z siostrą poszukuje pokoju, oko-
lica Mostu Teatralnego. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 77 617

Urzędniczka
poszukuje pokoiu śródmieściu.
Oferty Kurjer Pozn. dk 5255

Poszukuje
spiesznie pokoju, wejście z sieni
w okolicy Collegium Chemicum.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 764

17. LOKALE

Składu
z przyległym pokojem, nada-
cym się na skład obuwia, poszu-
kuje od zaraz. Szczegółowe of-
erty Kurjer Poznański
zdg 77 399

Garaż
lub składnice zaraz wolne. —
Marsz. Focha 78. zdg 77 639

Fabryczne
do 300 m² Bielni 3.
Pg 2059-51,72

Pokoju
słonecznego używalnością kuchni
szuka pani. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 77 594

Pokoiku
skromnego dla gimnazjasty, po-
ściel własna. Oferty ceną Kurjer
Poznański zdg 77 576

Urzędniczka
z siostrą poszukuje pokoju, oko-
lica Mostu Teatralnego. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 77 617

Urzędniczka
poszukuje pokoiu śródmieściu.
Oferty Kurjer Pozn. dk 5255

Poszukuje
spiesznie pokoju, wejście z sieni
w okolicy Collegium Chemicum.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 764

17. LOKALE

Składu
z przyległym pokojem, nada-
cym się na skład obuwia, poszu-
kuje od zaraz. Szczegółowe of-
erty Kurjer Poznański
zdg 77 399

Garaż
lub składnice zaraz wolne. —
Marsz. Focha 78. zdg 77 639

Fabryczne
do 300 m² Bielni 3.
Pg 2059-51,72

21. LICYTACJE

Marmurowe
białe płyty 60 X 122 100 X 100,
kasę National
na 1 000, Słoińca-grzejniki elektr.,
fortepian
krótki, różne urządzenia domowe
z likwidacji sprzeda Lokal Licytacji,
Rynek 46/7. Pg 7 153-51,35

Obuwie
oraz śniegowce ok. 50 par z likwi-
dacji sprzeda Lokal Licytacji. —
Rynek 46/7. Pg 7 157-51,36

22. ZGUBY

Zegarek
męski, złoty, amerykański z e-
wizką plectona, zgubiono w sobo-
tę 14 bm. wieczorem w Teatrze
Wielkim. Znalazcę wynagrodze.
Adres proszę do Kurjera Pozn.
pod gdz 5250

Klucze
zgubione przy kasie mecz I. K. P.
— Warta proszę oddać admini-
stracji Kurjera Poznańskiego
ng 19 563

23. ROZMAITE

Witold Leworski
obrazy — oprawa
obrazów tylko Wrocławska 36,
skład obrazów. dg 4951/2

Lampy elektryczne
najnowsze modele, najtańsze —
wprost z wytwórni Maszalarska
7. zdg 77 701

Znana wróżbiarka
Adarelli
przepowiada z cyfr, kart, ręki. —
Przyjmuje 10 rana — 9 wieczór
tylko Poznaniu, Podgórną 13 mie-
szkanie 10 front. zdg 77 697

Posiadam
Poznaniu, obszerny lokal, skła-
dy, telefon, poszukuje propozycji
korzystnego interesu, czystej fa-
brykacji, filii, przedstawiciel-
stwa. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 77 638

Dziecko
na wychowanie za wynagrodze-
niem przyjmuje. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 77 581

Tanio i akuratnie prowadzę księ-
gi handlowe

dorywczo
pisze biegle maszyną, koresp. pol-
sko-niem. Zgłoszenia Kurjer Poz-
nański zdg 77 679

Księgowy
bilansista poszukuje stałej posa-
dy ewtl. doradczych prac buchal-
teryjnych także prowincja. Of-
erty Derfert, Zielona 6. zdg 77 570

Chłopczyka
zdrowego 11 mies oddam na
własne, dobre ręce. Łaskawe po-
danie adresu do Kurjera Pozn.
zdg 77 607

Trwałą
ondulację wykonuje pierwszo-
rzędnie „Helena“ Św. Marcin 14.
zdg 77 771

Koncesji
na wyszynk alkoholiów od zaraz
poszukuje Moszyński, Wielka 12
m. 8. zdg 77 736

24. NAUKA

Kursy Handlowe Preissa
Skarbowa 11 Nowy kurs
4 stycznia
zdg 72 981

English!
Kursy, lekcje, tłumaczenia: Dr.
Arend, Bachelor of Arts of Lon-
don University, lektor U. P.
Działychskich 6. Pg 6958-57,294

programy radiowe

POZNAŃ

Środa, 18 grudnia.

Poznań — 6.30 audycja por. z
Warszawa; 7.50 program; 11.57
z Warszawy; 12.30 koncert zesp.
M. Paszkiet; 13.35 z Warszawy
zesp.; 13.30 muzyka lekka z płyt; —
15.15 z Warszawy; 15.20 giełda; 15.30
wesołe utwory na płytach; —
16.00 wędrowki dookoła globu;
„W kraju dziewczynki z zapalka-
kami“ pog. dla dzieci; 16.20 z
Warszawy; 18.30 skrzynka dla dzie-
ci; 18.45 J. Sulima śpiewa piosenki;
19.00 program „czwartku“ w
palacu Działychskich; 19.10 pro-
gram; 19.35 sport; 19.40 z War-
szawy.

WARSAWA

Środa, 18 grudnia.

Warszawa — 6.30 aud. por.:
6.50 muzyka; 7.2 dziennik; 11.57
czas; 12.03 dziennik; 12.15 „Ho-
dowla roślin pokojowych w zimie“
— pog.; 12.30 koncert
zesp. Paszkiet; 13.25 chwilka
gosp. domowego; 15.15 o eks-
port; 15.30 muzyka z płyt; 16.00
„W kraju dziewczynki z zapalka-
kami“ — pog. dla dzieci; 16.20 rec.
śpiewaczy W. Jedrzejewskiej;
16.45 rozmowa muzyka ze słuch-
aczem radia; 17.00 „O samo-
kształceniu“ — pog.; 17.20 muzyka
symfoniczna z płyt; 17.50 „Świat
się śmieje“ — humor zagran.;
18.00 trio B-dur Schuberta; 18.30
skrzynka ogólna; 18.45 muzyka
z płyt; 19.00 porady weterynar-
yjne; 19.25 sport; 19.50 reportaż
aktualny; 20.00 muzyka lekka.

20.05 Praga. Koncert Czeskiej
Ork. Filh. pod dyr. W. Talicha.
20.15 Bukareszt. Pieśni wigilijne.
20.30 Anglia (Reg. Pr.). Muzyka
lekka. 20.45 Stuttgart. Koncert
wieczorny. Monachium. i Ko-
enigswusterhausen. Koncert wiecz.
Królewiec. „Jas i Malgosia“ o-
pera Humperdincka. Berlin. Utwor-
y Brahmsa. Lipsk. Koncert sym-
foniczny. 20.50 Rzym. „Cyganeria“
opera Pucciniego. 20.50 Mediolan.
Koncert orkiestrowy

21.00 Bruksela franc. „La vita
breve“, dramat muz. M. de Falla.
21.15 Kolonia. Muzyka wiecz.
Anglia (Reg. Pr.). Dzieje walca-
ca. aud. muz. 21.30 Strasburg.
Koncert symf. pod dyr. Jaschy
Horensteina.

22.10 Budapeszt. „Bukiet róż“.
koncert ork. Wiedeń. Muzyka po-
pularna. 22.15 Kopenhaga. Kon-
cert popul. Mediolan. Muzyka
tan. 22.20 Frankfurt. Nowa nie-
wiewiecka muzyka taneczna. 22.30
Kolonia. Muzyka lekka i tan.
Koenigswusterhausen — „Noce
muzyczna“. 22.35 Królewiec. Kon-
cert nocny. 22.45 Stuttgart. Kon-
cert Chopinowski w wyk. Ab.
Brachockiego (na stillu).

23.00 Koenigswusterhausen. —
„Prosimy do tańca“. Hamburg.
Koncert wiecz. Monachium. Kon-
cert nocny. Kopenhaga. Muzyka tan.
Poste Parisien. Muzyka lekka.
23.30 Budapeszt. Muzyka lekka.
Anglia (Reg. Pr.). Muzyka ta-
neczna. 23.45 Radio Paris. Mu-
zyka tan.

24.00 Sztuttgart. Koncert nocny.
W I cz. utw. Webera, w II muz.
słowiańska. Wiedeń. Lekka mu-
zyka wiedeńska.

Kto szuka podarku gwiazdkowego! Niech spieszy do Kałamajskiego!

Najtaniej: Pończochy, Trykoty, Bielizna, Gorsety, Szale, Rękawiczki, Zemperki, Berety, Torebki, Chustki do nosa, Krawaty, Szelki, Robótka i inne podarki gwiazdkowe.

Zamienie
Czeszochowe siedmioklasówkę na Poznań. Zgłoszenia osobiste Poznań, ul. Strusia 2 m. 10. godz. 16-18-ta. zdg 77 621

Stenografia
w kilku lekcjach Ogródowa 16. II. zdg 77 734

25. MUZYKA

Orkiestra
Związku Inwalidów Wojennych R. P. w Poznaniu poleca swoje zespoły dete smyczkowe na gwiazdke. Sylwester i karnawał. Zgłoszenia uprasza Związek Inw. Wojennych R. P. Kolo Poznań, ul. Kozia 8. tel. 29-94. zdg 77 733/3

Pianina
stroje, naprawiam, modernizuje, politurowuję fachowo, tania. Drygas, mistrz budowy fortepianów. Podgórna 10 a. zdg 77 647

Pianista
potrzebny zaraz utrzymaniem. Cukiernia Eldorado, Ostrzeszów. ng 19 554

**„Iskra”
- baterje -
- anody -**

A. Piechocki, Poznań, Woźna 12. Pg 6 426-45-97

TEATRY

TEATR POLSKI: Wtorek, 17. 12. „Grube ryby” po cenach popularnych od 25 gr. do 1,50 zł. Środa, 18. 12. „Muzyka na ulicy”.

TEATR WIELKI (Opera): Środa, 18. 12. „Katja tancka”.

Czwartek, 19. 12. „Rose-Marie”.

Piątek, 20. 12. Teatr nieczynny z powodu próby generalnej opery Cilea „Adriana Lecouvreur”.

TEATR WIELKI = KONCERTY SYMFONICZNE: Wtorek, 17. 12. VI. koncert symfoniczny. Dyrygent: Paweł van Kempen. Solistka: Nadzieja Padlewska, fortepian.

TEATR NOWY: Wtorek, 17. 12. „Manuela”. Środa, 18. 12. „Manuela”.

KINA

Poznań, wtorek, 17. 12.

ALKAZAR: „Porucznik Marynarki” i „Ostatnia Eskapada”.

APOLLO: „Dzień wielkiej przygody”.

CORSO: „Flip i Flap jako wrogowie małżeństwa”.

GONG: „Czerwony sułtan”.

GWIAZDA: „Katusza”.

METROPOLIS: „Kapitan Sorrell i Syn”.

OŚWIATOWE T. C. L.: „Buntownik” oraz film kolorowy.

RENAISSANCE: „365 żon króla Paulzola” i „Każdemu wolno kochać”.

SŁONCE: „Miłostki”.

SFINKS: „Marzenia miłosne”.

SWIT: „Cowboy miljonierem”.

TECZA-Lazarz: „Dobra Wróżka”.

TECZA-Wilda: „Nocny lot”.

WILSONA: „Tygrys morderca”.

Trio
potrzebne pierwszorzedne, duży repertuar, śpiew od 1 stycznia. Kawiarnia Centralna, Leszno. zdg 77 823

26. SZUKA POSADY

Poszukuje
posługi od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 323

Panienska
ukończona szkoła wydziałowa szuka posady jako uczennica biurowa lub składzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 351

Dziewczyna
uczeiwa szuka posługi przed południem lub po południu, ewtl. posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 400

Uczennica
poszukuje posady do składu rzeczniczego ze spaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 632

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem od zaraz. — Piotra Wawrzyńska 15. zdg 77 693

Fryzjerka
kursistka potrzebna. — Poznań, Górna Wilda 88. zdg 77 758

Służąca
potrzebna do wszelkiej pracy domowej. Restauracja Wierzbicice 41. zdg 77 691

Zastępca
rutynowany akwizytor, ustosunkowany w sferach handlowych i przemysłowych na Poznańskie poszukiwany przez poważną fabrykę farb i lakierów. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 74 485

Służąca
na prowincji potrzebna. Adres Kurjer Poznański zdg 77 634

Służąca
kucharka, samodzielna, do wszystkiego, polecona, zaraz. — Szamarszewskiego 8, m. 7. zdg 77 636

Kucharka
znająca lepszą kuchnię, wszelkie roboty potrzebna. Matejki 40/41, m. 14. zdg 77 656

Uczennica
fryzjerska. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 580

Fryzjerka
na stałe. Rzeczypospolitej 4. zdg 77 787

Ucznia
fryzjerskiego przyjme. Pocztowa 22. zdg 77 786

Służąca
młodsza z gotowaniem zaraz. Wały Zygmunta Starego 6. mieszkanie 12. zdg 77 781

Do
wszystkiego potrzebna zaraz. — St. Rynek 17. zdg 77 780

Panienskę
przyjme do biura. Mała gotówka potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 798

Pokoju
do pensjonatu potrzebna. Focha 82 miesz. 8. zdg 77 860

Bufetowa
gwarancja zaraz potrzebna. Tunnel Warszawski, Al. Marcinkowskiego 20. zdg 77 848

Służąca
gotowaniem praniem zaraz. Rybaki 18 m. 5. zdg 77 847

Praktykanta
przyjme zaraz. Defektyw „Ok”. St. Rynek 71/72. zdg 77 843

Ekspedjentki
do świat potrzebne. Skład cukierków. Poznań, św. Marcina 19. zdg 77 767

Fryzjerka
od zaraz potrzebna. Górna Wilda 37. zdg 77 762

Posługaczka
czysta praniem, całodzienna potrzebna. Matejki 3, mieszkanie 5. zdg 77 746

Fryzjer
Poznańska 31. zdg 77 744

Ekspedjentki
z branży galanterji. Karaś, Zamkowa 4. zdg 77 708

Humor zagraniczny

— Idziesz na polowanie bez naboju?
— Tak, to mniej kosztuje, a wynik jest ten sam.
(„Tribuna” — Rzym). S. F.

27. WOLNE MIEJSCA

Aptekarski
współpracownik (wniczka) z językiem niemieckim potrzebny od 1. 1. 36. lub 15. 1. 36. Referencje i warunki przasza Apteka Miejska i Radziecka w Rawiczu. dg 5228

Kuchmistrz
zawodowy szuka posady. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 77 016

Emerytowany
inteligentny, energiczny młody chorazy przyjme administratorstwo, posade inkasenta lub inne zajecie. Wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 017

Poszukuje
posady jako portier, woźnica lub robotnik w większej firmie, kaucja 500 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 77 119

Poszukuje
posady jako portier, woźnica lub robotnik w większej firmie, kaucja 500 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 77 119

Maszynistka
młoda, praktyka adwokacka poszukuje posady, ewtl. dorywczej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 76 980

Poszukuje
posady lub prania, świadectwa dobre. Oferty Kurjer Poznański zdg 76 892

Inteligentna
osoba, lat 24 średnim wykształceniem, dobrej rodziny, szuka zajęcia w biurze, do dzieci starszych wzgl. prowadzenia domu samotnej osobie. Pracowała w biurze, posiada dobre świadectwa referencje, zna wszelkie prace gospodarstwa domowego. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 77 571

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Jakiejkolwiek
posady poszukuje emerytowana urzędnicza 30 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 593

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 77 615

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdg 77 616

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady od